

НАЦІОНАЛЬНА РАДА УКРАЇНИ
З ПИТАНЬ ТЕЛЕБАЧЕННЯ І
РАДІОМОВЛЕННЯ

ЗВІТ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ
ТЕЛЕБАЧЕННЯ І РАДІОМОВЛЕННЯ
ЗА 2020 РІК

ЗМІСТ

Вступ.....	5
1. Загальні положення.....	14
1.1. Про Національну раду.....	14
1.2. Відповідь Національної ради на виклики пандемії. Проєкт «Media Change Ukraine».....	15
2. Впровадження плану розвитку національного телерадіоінформаційного простору.....	17
2.1. Захист вітчизняної телерадіоінформаційної сфери:	
• Забезпечення мовлення українських телерадіокомпаній на територіях Донецької, Луганської областей і територію Автономної Республіки Крим.....	17
2.2. Розвиток Суспільного мовлення.....	23
2.3. Розвиток каналів і мереж мовлення:	
• Розширення ефірних телерадіомереж.....	28
• Розвиток мереж цифрового телевізійного мовлення.....	31
• Вивільнення смуг цифрового дивіденду для впровадження технологій мобільного зв'язку.....	34
2.4. Стан використання кабельних мереж, мереж МІТРС.....	37
2.5. Стан розвитку супутникових каналів мовлення.....	38
3. Підсумки ліцензування.....	39
• Підсумки ліцензування телерадіомовлення за звітний період.....	39
• Обсяги ліцензійного збору в 2020 році.....	41
• Ефірне та багатоканальне мовлення	41
• Супутникове мовлення.....	42
• Кабельне мовлення.....	43
• Проводове мовлення.....	43
• Ліцензування провайдерів програмної послуги.....	44
4. Офіційний моніторинг телерадіопрограм. Здійснення наглядових повноважень.....	45
4.1. Інформація про дотримання телерадіоорганізаціями ліцензійних умов, умов ліцензії та вимог законодавства:	
• Проведення тематичних моніторингів щодо трансляції загальнонаціональними телекомпаніями передач, розрахованих на дитячу аудиторію.....	45
• Проведення цільових моніторингів щодо обсягу національного і європейського аудіовізуального продукту.....	47
• Дотримання радіомовниками норм щодо ведення програм і обсягу пісень українською мовою.....	49
• Моніторинг загальнонаціональних телеканалів щодо дотримання обсягу мовлення державною мовою.....	50

4.2. Виконання загальнонаціональними телерадіоорганізаціями законодавства України у сфері захисту суспільної моралі, використання позначок класифікації відеопродукції.....	51
4.3. Моніторинг дотримання телерадіоорганізаціями визначеного законодавством порядку мовлення під час виборчої кампанії 2020 року.....	52
4.4. Наглядова діяльність та перевірки Національної ради.....	54
4.5. Звернення громадян та запити на отримання публічної інформації.....	56
4.6. Ретрансляція телепрограм іноземних мовників.....	60
5. Дотримання телерадіоорганізаціями вимог законодавства про рекламу.....	61
• Моніторинг загальнонаціональних телеканалів щодо виконання вимог Закону України «Про рекламу» в частині транслювання спонсорства і порядку розповсюдження реклами на телебаченні й радіо.....	61
• Моніторинг загальнонаціональних телеканалів щодо виконання вимог Закону України «Про рекламу».....	62
6. Стан дотримання вимог законодавства щодо участі іноземного капіталу в статутних капіталах телерадіоорганізацій та вимог до установчих і статутних документів телерадіоорганізацій, засновників (власників) телерадіоорганізацій; оцінка стану конкуренції та рівня монополізації телерадіоінформаційного ринку.....	63
7. Стан виконання ліцензіатами вимог щодо розкриття інформації про кінцевих бенефіціарних власників (контролерів), пов'язаних осіб та структуру власності.....	64
8. Міжнародне співробітництво.....	65
9. Завдання і пріоритети діяльності на 2021 рік.....	68
Додатки.....	72

ВСТУП

Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення (далі – Національна рада) 2020 року, як і всі державні органи, змушена була діяти у значно змінених умовах, пов'язаних із запровадженням обмежувальних заходів для запобігання поширенню коронавірусної хвороби COVID-19. Під час виконання своїх наглядових і регуляторних повноважень Національна рада, окрім загального та профільного законодавства, керувалася низкою постанов Кабінету Міністрів України «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» та Законом України від 16 червня 2020 року № 692-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо державної підтримки сфери культури, креативних індустрій, туризму, малого та середнього бізнесу у зв'язку з дією обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» (далі – Закон № 692-IX).

Зміни в організації роботи Національної ради і підтримка ліцензіатів

Український регуляторний орган адаптувався до нової реальності й перебудував свою роботу відповідно до обставин карантину. Так, уже 9 квітня 2020 року було ухвалено рішення, яким внесено зміни до Регламенту Національної ради. Нові положення цього документа передбачають, що *«у період встановлення карантину або обмежувальних (протиепідемічних) заходів засідання Національної ради можуть бути проведені у режимі реального часу (онлайн) з використанням відповідних технічних засобів, зокрема через мережу Інтернет»*. Перше онлайн-засідання в режимі реального часу із використанням відеоконференції Zoom було проведено 23 квітня. Згодом, зважаючи на умови локдауну, Національна рада ще раз внесла зміни до Регламенту і до Положення про управління представників Національної ради. Затверджені зміни дають змогу ліцензіатам брати участь в онлайн-засіданні регулятора, відвідавши офіс представника Національної ради у відповідній області (рішення від 23.12.2020 № 1236). Треба наголосити, що згаданий вище Закон № 692-IX у Прикінцевих положеннях передбачає обов'язкову присутність представника ліцензіата на засіданні під час розгляду його питання або ж необхідність надсилання ліцензіатом до регуляторного органу листа про розгляд питання без його присутності. Національна рада завжди зважала на письмові звернення компаній, а після набуття чинності законом наявність такого листа стала обов'язковою.

Ухваливши відповідні положення щодо організації проведення засідань, регулятор надав більше можливостей ліцензіатам представляти свої інтереси при розгляді їхніх питань.

Корисним для мовників у цей кризовий період, коли в багатьох компаній виникли фінансові й організаційно-виробничі труднощі, став започаткований Національною радою проєкт «Media Change Ukraine» – всеукраїнська платформа обміну телевізійним контентом. Серед її учасників – 130 телеканалів і

продакшенів зі всієї України. Завдяки проєкту кожна телевізійна компанія-учасник має змогу отримати контент колег або поділитися своїм продуктом на безоплатній основі. Його база наразі налічує 2168 годин телевізійного контенту.

Крім того, в рамках проєкту протягом липня – серпня 2020 року було організовано п'ять медіатренінгів для працівників регіональних телевізійних компаній, до них долучилися понад 180 учасників. Тренінги були проведені відомими фахівцями медійної сфери й отримали позитивну оцінку медіаспільноти. Проєкт діятиме і наступного року.

Ще одним важливим кроком для підтримки телерадіокомпаній у кризовий час стало запропоноване регулятором і підтримане Верховною Радою України в законодавчих змінах положення про можливість тимчасового відступу від умов ліцензії під час карантинних заходів. За час дії Закону № 692-IX, що набув чинності 16 липня 2020 року, Національна рада розглянула на засіданнях і задовольнила клопотання 24 телерадіокомпаній, із них 14 – стосувалися тимчасових змін програмної концепції, 10 – інших умов ліцензії, зокрема потужності передавача, докладних характеристик каналів мовлення. Низці компаній було надано роз'яснення, двом мовникам було відмовлено, оскільки у їхніх листах містилося прохання тимчасово припинити мовлення.

Після скасування обмежувальних карантинних заходів усі ліцензіати зобов'язані повернутися до виконання умов власних ліцензій у всьому обсязі.

Мовлення на території проведення ООС, на окуповані території Донецької і Луганської областей та анексований Крим

Для розповсюдження українського телерадіомовлення на території Донецької та Луганської областей, а також мовлення на територію Автономної Республіки Крим з півдня Херсонської області наразі залучено 390 частотних присвоєнь (у ліцензіях на мовлення та дозволах на тимчасове мовлення) і виділено фактично увесь можливий частотний ресурс цих регіонів. Загалом на кінець 2020 року налічується 70 дозволів (рішень Національної ради) на тимчасове мовлення на територіях із особливим режимом мовлення, які видані мовникам відповідно до встановленого Порядку видачі та анулювання дозволу на тимчасове мовлення.

2020 року Національна рада затвердила зміни до цього регуляторного акта, які значно спростили процедурні дії під час видачі, а фактично продовження строку дії дозволу на наступний період. Це рішення було зареєстроване в Міністерстві юстиції і набрало чинності 25 вересня 2020 року. Таким чином, до кінця 2020 року регулятор оперативно ухвалив 61 рішення, якими компаніям дозволено тимчасово мовити ще один рік. У цей період, на жаль, окреслилася і тенденція відмови деяких ліцензіатів від дозволів на тимчасове мовлення. Вона пов'язана з кризовими явищами, які ускладнили фінансовий стан деяких мовників.

У звітному періоді тривала робота, що була започаткована 2019 року за сприяння Агентства США з міжнародного розвитку (USAID). У рамках проєкту,

що передбачав надання технічної допомоги Україні, було заплановано запуск 11 мультиплексів в окремих населених пунктах Донецької, Луганської та Херсонської областей. За інформацією операторів телекомунікацій, наразі 8 передавачів уже ввімкнено, робота зі встановлення решти передавачів триває.

Для мовлення з вежі в смт Комишувасі Луганської обл., будівництво якої розпочалося в IV кварталі 2020 року, виділено 14 частотних присвоєнь для тимчасового мовлення: 8 FM-частот, 3 телевізійних канали у цифровому стандарті і 3 телевізійних канали в аналоговому стандарті. Також 2020 року на звернення ТОВ «Зеонбуд» регулятор розпочав процедуру з перенесення на цю вежу передавачів цифрових загальнонаціональних мультиплексів МХ-1, МХ-2, МХ-3 та МХ-5 із пошкодженої вежі в м. Попасній Луганської області. Після закінчення будівельних робіт і встановлення передавального обладнання мешканці наближених населених пунктів матимуть змогу переглядати 30 телепрограм у цифровій якості. Мовлення з нової 150-метрової вежі має розпочатися у 2021 році.

Проведення конкурсів на мовлення на період карантинних заходів зупинено

Національна рада в I кварталі 2020 року підбила підсумки трьох конкурсів, які були оголошені 2019 року: два – на місцеве мовлення в багатоканальній мережі і один – на військово-патріотичне радіомовлення. Загалом на них було подано 7 заяв від 6 телерадіоорганізацій та визначено 5 переможців.

На початку 2020 року регулятор оголосив ще три конкурси: на місцеве багатоканальне мовлення у стандарті DVB-T2 (1 канал 4 програми); ефірне місцеве радіомовлення (11 FM-частот); місцеве багатоканальне мовлення у стандарті DVB-T2 в мережі МХ-5 (6 каналів).

У зв'язку із запровадженими урядом обмежувальними заходами і законодавчими змінами Національна рада не мала змоги підбити підсумки та проводити нові конкурси на отримання ліцензій на мовлення на каналах і частотах. Тому довелося скасувати два рішення про проведення конкурсів на отримання ліцензій на мовлення з використанням 29 FM-частот для розвитку місцевого радіомовлення та 29 FM-частот для розвитку загальнонаціональних мереж, ухвалених у 2019 році, і три згаданих вище рішення, які регулятор ухвалив у лютому й березні 2020 року.

Незважаючи на ці обставини, до Національної ради зверталися мовники для прорахунку частот. Реагуючи на ці звернення компаній, регулятор замовив у Державного підприємства «Український державний центр радіочастот» (далі – УДЦР) розробку 40 висновків для створення нових телерадіоканалів. За 2020 рік від УДЦР Національна рада отримала 487 висновків щодо можливості й умов користування радіочастотним ресурсом України, які будуть використані для перепланування та розширення діючих мультиплексів, розбудови мультиплексу МХ-6, організації місцевого цифрового наземного телемовлення, звукового мовлення тощо.

Загалом 2020 року сформувався частотний резерв, у якому 134 FM-частоти, 46 частотних присвоєнь для місцевого цифрового телевізійного мовлення у

стандарті DVB-T2, 188 місць у 132 населених пунктах в мультиплексі МХ-5 для регіонального/місцевого мовлення. Після скасування карантинних заходів регулятор негайно відновить проведення конкурсів.

Впровадження цифрового мовлення – завершальний етап

Через пандемію і неможливість проводити конкурси певною мірою сповільнився процес переходу на цифрові стандарти мовлення регіональними і місцевими компаніями, однак Національна рада зробила все можливе для розширення покриття території країни цифровим сигналом. На пропозиції місцевих мовників було ініційовано прорахунок 65 частотних присвоєнь для місцевого телевізійного мовлення в стандарті DVB-T2 у 20 областях України. УДЦР визначив можливість створення багатоканальних телемереж у 57 населених пунктах.

Станом на кінець 2020 року оператори телекомунікацій, яких своїми рішеннями визначив регулятор, розбудували 6 із запланованих 11 цифрових каналів місцевого мовлення. Таким чином, 12 телерадіоорганізацій із 19, які отримали ліцензії наприкінці 2019 – початку 2020 року, вже розпочали мовлення.

Для усунення «білих плям» у покритті цифровим сигналом відповідно до плану розширення мультиплексу МХ-1 триває комплекс робіт зі встановлення 47 додаткових передавальних станцій у мережі ТОВ «Зеонбуд». 2019 року Національна рада переоформила ліцензію цьому провайдеру програмної послуги для загальнонаціональної багатоканальної телемережі МХ-1, надавши право на встановлення 7 додаткових передавачів в Одеській області та 14 додаткових передавачів у Волинській, Закарпатській, Івано-Франківській, Луганській областях. Наприкінці грудня 2020 року ТОВ «Зеонбуд» повідомило Національну раду про виконання взятих на себе зобов'язань щодо введення в експлуатацію цих передавачів.

Решту 26 додаткових передавачів буде запущено після внесення відповідних змін до ліцензії ТОВ «Зеонбуд» на підставі отриманих регулятором висновків УДЦР, укладання додаткових угод між цим провайдером і загальнонаціональними мовниками мережі МХ-1. Після цього покриття цифровим сигналом території країни значною мірою буде покращено.

Наприкінці 2019 року Національна рада ухвалила рішення про створення Концерном радіомовлення, радіозв'язку та телебачення (далі – Концерн РРТ) цифрової багатоканальної телемережі в діапазоні 174 – 230 МГц (МХ-7). Однак, незважаючи на проведену підготовчу роботу, через погіршення економічної ситуації, спричиненої зокрема і кризовими явищами внаслідок поширення коронавірусної хвороби (COVID-19), Концерну РРТ розпочати закупівлю обладнання й будівництво загальнонаціональної цифрової багатоканальної телемережі МХ-7 2020 року не вдалося. Будівництво цієї мережі Концерн РРТ запланував на 2021 рік.

10 грудня 2020 року Національна рада ухвалила рішення «Про створення місцевих цифрових каналів мовлення», яке дає змогу створити в 44 населених пунктах місцеві цифрові канали мовлення (стандарт DVB-T2). Розбудову каналів

мають здійснити визначені оператори телекомунікацій. Крім того, регулятор ухвалив зміни до Плану розвитку національного телерадіоінформаційного простору, де передбачено процедуру переходу місцевих аналогових мовників на цифровий стандарт через переоформлення ліцензій (тобто без проведення конкурсів), що пришвидшить процес переходу на цифрове мовлення. Цей регуляторний акт перебуває нині на державній реєстрації в Міністерстві юстиції України.

У звітному році Національна рада отримала погодження від оператора телекомунікацій мультимплексу МХ-6 ТОВ «ТРК «Етер» на зміну стандарту і розбудову мультимплексу у стандарті DVB-T2, а від УДЦР – нові прораховані в стандарті DVB-T2 канали для цієї мережі (166 каналів) і нові прораховані в діапазоні 470 – 694 МГц канали мереж МХ-1, МХ-2, МХ-3, МХ-5 (223 канали).

Уведення в дію МХ-6 можливе лише після переналаштування загальнонаціональних мультимплексів МХ-1, МХ-2, МХ-3, МХ-5 у зазначеній смузі радіочастот і повного вимкнення аналогового мовлення в Україні. Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 № 1263 використання аналогової технології для каналів телевізійного мовлення на територіях, що межують з Російською Федерацією та тимчасово окупованими територіями, триватиме до відновлення суверенітету і територіальної цілісності України, а для каналів мовлення телерадіоорганізацій місцевого мовлення, які не мають ліцензій на цифрове мовлення, – до 31 березня 2021 року.

Національна рада 2020 року брала активну участь у міжнародних онлайн-заходах із проблематики вивільнення смуг I і II цифрових дивідендів від засобів телевізійного мовлення та відстоювала у цьому процесі інтереси держави.

Суспільне мовлення – перші досягнення

Упродовж останніх років регуляторний орган послідовно підтримує становлення і розвиток акціонерного товариства «Національна суспільна телерадіокомпанія України» (далі – НСТУ) і позитивно сприймає будь-які якісні зміни в його діяльності.

Передусім це стосується освоєння суспільним мовником нових радіочастот, які Національна рада визначила для нього під час конкурсів. 2020 року було освоєно 83 FM-частоти, що забезпечило потужну розбудову трьох мереж радіо – «Українського радіо», «Радіо Промінь» і «Радіо Культура». Також у звітний період було збільшено потужність 15-ти передавачів, що розширило територію покриття сигналом. Це своєю чергою призвело до збільшення кількості слухачів суспільного радіо і значного зростання рейтингів.

Наразі НСТУ є найактивнішим мовником на територіях з особливим режимом мовлення.

У 2020 році частково було змінено склад наглядового органу суспільного мовника – Наглядової ради. На конференціях у жовтні новими членами Наглядової ради було обрано від громадських об'єднань та асоціацій у сфері журналістики Оксану Романюк, у сфері місцевого самоврядування – Віктора Бобиренка. Також відбулася конференція у сфері фізичного виховання та спорту,

і на ній голоси учасників було віддано за Валентина Щербачова. Однак Національна рада змушена була відхилити цю кандидатуру, оскільки стало відомо про підстави, які суперечать вимогам статті 9 Закону України «Про Суспільне телебачення і радіомовлення України». Таким чином, ухвалено рішення про проведення повторної конференції у цій сфері, з дотриманням усіх процедур вона має відбутися в березні 2021 року. А в січні – лютому 2021 року Національна рада для обрання нових членів Наглядової ради НСТУ проведе конференції за участі громадських об'єднань та асоціацій у 5-ти суспільних сферах: освіти та науки, забезпечення прав національних меншин, захисту інтересів дітей та молоді, сфері захисту прав осіб з особливими потребами творчій сфері. Також у цей час оновиться і склад наглядового органу від парламентських фракцій і груп політичних партій.

Суспільний мовник за багатьма дослідженнями посідає перші місця із дотримання журналістських стандартів.

Моніторинг телерадіоорганізацій щодо виконання вимог мовного законодавства

Національна рада проводить низку тематичних і цільових моніторингів. Серед них, як і в попередні роки, пильна увага приділялася дотриманню мовниками вимог закону про ведення програм і передач, фільмопоказу та виконання пісень державною мовою. Оскільки законодавством передбачено різні підходи до нагляду за телевізійним і радіомовним ефірами, регулятор упродовж 2020 року провів 5 тижневих моніторингів телевізійних програм і постійно проводив моніторинги радіостанцій.

У звітний період у телевізійному мовленні відповідно до законодавчих вимог не було виявлено порушень. Щодо радіомовників було ухвалено 3 рішення про порушення законодавчих норм, а саме обсягу україномовних пісень у певному відрізку часу, який становив менше ніж 35%. Вони стосувалися двох мовників – «Перець ФМ» і «Радіо Шансон» (2 рішення). До цих ліцензіатів було застосовано санкцію «стягнення штрафу», загальна сума їх за трьома рішеннями становила понад 227 тисяч грн.

Регулятор постійно інформує громадськість про результати моніторингів мовних квот на своєму офіційному сайті.

Задля зміцнення позицій державної мови в українському суспільстві і телерадіопросторі Національна рада наприкінці 2020 року провела зустріч із Уповноваженим із захисту державної мови, на якій було обговорено напрями спільних дій. 17 грудня сторони підписали Меморандум про співпрацю між державними органами на наступні чотири роки. Цей документ сприятиме посиленню державотворчих і консолідаційних функцій української мови, а також поліпшенню якості мовлення державною мовою на телевізійних і радіоканалах.

Найближчим часом для розробки Порядку взаємодії Уповноваженого та Національної ради відповідно до частини другої статті 53 Закону України «Про

забезпечення функціонування української мови як державної» заплановано створення робочої групи у складі представників сторін підписантів.

Наглядова діяльність в умовах пандемії і під час місцевих виборів

Наглядові повноваження регулятора 2020 року також певною мірою зазнали трансформацій, оскільки через уведення карантинних заходів упродовж значного періоду регулятор не мав змоги проводити перевірки ліцензіатів, а відтак і реагувати на виявлені порушення.

Однак після набрання чинності законодавчими змінами (Закон № 692-IX) та після державної реєстрації змін до Інструкції про порядок здійснення перевірок телерадіоорганізацій та провайдерів програмної послуги, оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення та про порушення законодавства про рекламу Національна рада отримала змогу не лише фіксувати порушення, призначати виїзні перевірки і чекати, коли закінчиться карантин, а й проводити безвиїзні перевірки та застосовувати санкції до порушників. Цей змінений регуляторний акт набув чинності після його опублікування 30 жовтня 2020 року в «Офіційному віснику України» № 85. Після цього ухвалено низку змін до попередніх рішень Національної ради про призначення виїзних перевірок і призначено перевірки безвиїзні. Таким чином, призупинений процес проведення перевірок було розблоковано.

Загалом, упродовж року проведено 84 планових і 131 позапланову перевірку. У підсумку було виявлено порушення умов ліцензій і вимог чинного законодавства в діяльності 82 ліцензіатів. До 58 з них застосовано санкцію «оголошення попередження», до 10 – стягнення штрафу, до 2 – звернення до суду про анулювання ліцензії.

Велику наглядову роботу щодо дотримання мовниками вимог виборчого законодавства провела Національна рада під час місцевих виборів. Традиційно регулятор створив робочу групу, яка ретельно розглядала моніторинги ефіру теле- і радіомовників, скарги і звернення суб'єктів виборчого процесу. До засідань робочої групи, що тривали в онлайн-режимі, були залучені представники Центральної виборчої комісії, Національного агентства з питань запобігання корупції, Офісу Ради Європи в Україні, міжнародних спостережних місій та вітчизняних громадських організацій. Оскільки Виборчий кодекс, ухвалений наприкінці 2019 року, майже не змінив ролі й можливостей впливу Національної ради на процеси висвітлення ЗМІ виборчих перегонів і не передбачив відповідальності медіа за порушення, Національна рада могла лише фіксувати порушення, інформувати про них ЦВК і вказувати на них самим мовникам, але не мала змоги застосовувати санкції. Порушень зафіксовано чимало, їх можна віднести до таких категорій:

- включення агітаційних матеріалів до інформаційних передач;
- прихована передвиборна агітація;
- порушення, пов'язані з особливостями поширення інформації про результати опитувань громадської думки щодо виборів;
- надання переваги окремим кандидатам – суб'єктам виборчого процесу.

Однак регулятор і за таких обмежених можливостей вперше використав своє право на притягнення мовників-порушників до відповідальності. Зокрема, робоча група рекомендувала, а Національна рада призначила і в стислий термін провела 32 позапланові перевірки телерадіокомпаній, склала 56 адміністративних протоколів і передала їх на розгляд судових інстанцій. Уже є кілька рішень, якими визнано правопорушення.

Звіт про дотримання ЗМІ виборчого законодавства під час місцевих виборів 2020 року оприлюднено на сайті регуляторного органу.

Співпраця регулятора з неурядовими організаціями і профільним парламентським Комітетом задля реформування медійного законодавства

Національний регулятор і далі вимушений діяти в умовах застарілого як виборчого, так і загального медійного законодавства, яке не дає йому дієвих важелів впливу на порушення мовниками журналістських стандартів, поширення фейкових новин, мови ворожнечі, пропаганди країни-агресора тощо.

Зважаючи на прогалини чинних законодавчих актів, регулятор намагається використовувати інші законні форми впливу на медіа, для яких не існує принципів журналістської професії. Так, у липні 2020 року задля консолідації зусиль для протидії дезінформації Національна рада розпочала партнерство з ГО «Центр медіареформи» (проект «StopFake») і підписала меморандум про співпрацю з цією організацією. Під час моніторингу телерадіопрограм регулятор фіксує інформацію, яка має ознаки дезінформації. Для аналізу її достовірності та в разі необхідності її спростування надсилає до «StopFake» відповідні запити. Своєю чергою «StopFake» за власними методиками перевіряє правдивість цієї інформації і результати розгляду та спростування передає Національній раді. Ці висновки для інформування широкої громадськості оприлюднюються на офіційному сайті регулятора.

Національна рада послідовно відстоює позицію про необхідність ухвалення нового закону про медіа й активно залучена до робочої групи при Комітеті Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики, що працює над розробкою нового закону. Члени Національної ради і керівники структурних підрозділів брали участь у багатьох заходах, що були організовані громадськими організаціями, Радою Європи, профільним парламентським Комітетом для обговорення цього питання. Регулятор постійно подавав свої пропозиції і був солідарним із вітчизняними й міжнародними експертами, які наполягають, що без нових законодавчих норм сподіватися на ефективне регулювання медіасфери безперспективно.

Розширення міжнародної співпраці

Як і в попередні періоди, національний регулятор провадив активну співпрацю з міжнародними інституціями і представляв інтереси держави у сфері медіа на різноманітних європейських форумах, які упродовж 2020 року переважно проводилися он-лайн. Підтримку двосторонніх контактів у традиційному форматі співробітництва з галузевими комітетами Ради Європи, її

регіональними організаціями, структурами Європейського Союзу, регуляторними платформами та іншими міжнародними дискусійними майданчиками, що діють у сфері медіа, довелося обмежити.

І все ж Національна рада була активно залучена до обговорення формування стандартів Ради Європи щодо якісної роботи журналістів, їх захисту і безпеки, відстоювання прав людини та впровадження стандартів гендерної рівності в медіа, становлення цифрового суспільства тощо.

У рамках спільного проекту «Європейський Союз та Рада Європи працюють разом для підтримки свободи медіа в Україні», а також під час інших міжнародних заходів Національна рада послідовно відстоювала необхідність нового законодавства і впровадження європейських стандартів регулювання у вітчизняну медійну сферу, постійно наголошуючи на зобов'язаннях України щодо виконання Угоди про асоціацію з ЄС.

У звітному році фахівці Національної ради брали участь у Всесвітній конференції радіозв'язку 2023 року (ВКР-23) Міжнародного союзу електрозв'язку та інших його заходах і послідовно наполягали на врахуванні інтересів і позиції України щодо міжнародного перерозподілу частот.

Під час вебінару Організації з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ) активно відстоювалися інтереси й права Української держави в інформаційній сфері, безпрецедентне порушення яких відбувається у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації. Співпраця з місією ОБСЄ та іншими міжнародними спостережними організаціями тривала також під час проведення місцевих виборів.

Традиційно регулятор постійно працював і в рамках спільних заходів із Європейською платформою регуляторних органів (EPRA), а також Асоціацією цифрового радіо «WorldDAB», Європейською аудіовізуальною обсерваторією Ради Європи, ЮНЕСКО та іншими партнерськими організаціями.

2020 рік примусив переосмислити і визначити головні завдання для урядів і державних інституцій країн усього світу, але разом із ними над першорядними національними і своїми власними пріоритетами замислилися й пересічні громадяни. Як це вплине на розвиток нашої країни, становлення її громадянського суспільства, ми зможемо оцінити тільки через певний період, однак уже тепер не можна не відзначити, що світові кризові явища та заходи із запобігання поширенню пандемії коронавірусної хвороби (COVID-19), запроваджені в нашій країні, певною мірою спричинилися і до деяких досягнень цього періоду. Адже це дало поштовх до активного використання новітніх форматів взаємодії як на національному, так і на міжнародному рівнях. А це своєю чергою посилює можливості якісного засвоєння нових знань, ефективного обміну досвідом, проведення партнерських перемовин, участі в багатьох комунікаційних заходах у віддаленому форматі.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Про Національну раду

Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення – конституційний, постійно діючий колегіальний орган, основним завданням якого є нагляд за дотриманням законів у сфері телерадіомовлення, а також здійснення регуляторних повноважень, визначення перспектив розвитку телерадіомовлення в Україні.

Регуляторний орган при виконанні своїх повноважень керується Конституцією України, Законами України «Про телебачення і радіомовлення», «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення», іншими законодавчими актами України.

До складу Національної ради входять вісім осіб – чотири від Верховної Ради України і чотири від Президента України.

2020 року відбулася часткова ротація членів Національної ради: 4 березня Указами Президента України В. Зеленського №№ 63, 64, 65 і 66 достроково було припинено повноваження членів Національної ради Юрія Зіневича, Валентина Ковалю, Сергія Костинського і Уляни Фещук. А 5 березня 2020 року Указами Президента України №№ 67, 68 Юрія Зіневича і Валентина Ковалю знову призначено членами Національної ради. Згодом, 15 квітня 2020 року, Указом Президента України № 147 членом Національної ради призначено Олену Ніцко, а 12 травня Указом Президента України № 171 членом Національної ради призначено Тетяну Руденко.

Таким чином, станом на 31 грудня 2020 року членами Національної ради є:

- **Герасим'юк Ольга Володимирівна** (постанова Верховної Ради України від 4 липня 2014 року № 1584-VII);
- **Зіневич Юрій Михайлович** (Указ Президента України від 5 березня 2020 року № 67/2020);
- **Ільяшенко Олександр Борисович** (постанова Верховної Ради України від 4 липня 2014 року № 1583-VII);
- **Коваль Валентин Юрійович** (Указ Президента України від 5 березня 2020 року № 68/2020);
- **Ніцко Олена Анатоліївна** (Указ Президента України від 15 квітня 2020 року № 147/2020);
- **Онопрієнко Максим Валентинович** (постанова Верховної Ради України від 30 травня 2019 року № 2730-VIII);
- **Руденко Тетяна Сергіївна** (Указ Президента України від 12 травня 2020 року № 171/2020);
- **Черниш Олег Миколайович** (постанова Верховної Ради України від 4 липня 2014 року № 1585-VII).

У жовтні 2019 року Верховна Рада України IX скликання ухвалила Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення» щодо вдосконалення процедури звільнення та призначення членів Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення», який врегулював процедуру призначень і звільнень членів Національної ради від Парламенту. Згідно із частиною першою статті 5 «після припинення повноважень член (члени) Національної ради продовжує (продовжують) виконувати обов'язки до дня призначення нового члена Національної ради Верховною Радою України, за винятком випадків дострокового припинення повноважень члена Національної ради». Таким чином, повноваження трьох членів Національної ради – Ольги Герасим'юк, Олександра Ільяшенка й Олега Черниша, які були призначені на ці посади відповідно до постанов Верховної Ради України VIII скликання, тривають до затвердження Парламентом нових кандидатів на ці посади.

Згідно зі статтями 9, 10 Закону України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення» на засіданні 22 квітня 2020 року члени Національної ради обрали головою Національної ради Ольгу Герасим'юк, першим заступником голови – Валентина Ковалю, заступником голови – Олега Черниша, відповідальним секретарем – Юрія Зіневича.

Для виконання покладених на регуляторний орган обов'язків діє апарат Національної ради, який разом із членами Національної ради налічує 230 штатних одиниць, його очолює керівник апарату Сергій Кучерук.

Упродовж 2020 року відбулося 33 засідання Національної ради та ухвалено 1747 рішень.

Регуляторний орган, керуючись статтею 16 Закону України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення», щорічно готує звіт про свою діяльність і до 1 лютого наступного за звітним року подає його на розгляд Верховної Ради України і Президента України.

1.2. Відповідь Національної ради на виклики пандемії. Проєкт «Media Change Ukraine»

Пандемія стала випробуванням для багатьох ліцензіатів, особливо регіональних і місцевих. Телеканали змушені були зупинити виробництво контенту, перевести максимальну кількість працівників на дистанційну роботу, значно зменшилися, а в регіонах взагалі звелися до нуля рекламні надходження. До Національної ради почали надходити листи від мовників про неможливість виконувати програмні концепції у всьому обсязі. Так з'явилась ідея налагодити між телеканалами обмін контентом. За ініціативою члена Національної ради Максима Онопрієнка була створена робоча група медіаентузіастів і реалізовано проєкт «Media Change Ukraine».

Про базу обміну телевізійним контентом «Media Change Ukraine»

«Media Change Ukraine» – це всеукраїнська платформа обміну телевізійним контентом. Серед учасників бази – 130 телеканалів і продакшенів зі всієї України.

У рамках проєкту кожна телекомпанія може отримати контент або поділитися своїм продуктом на безоплатній основі на час дії карантину. Контент надається виключно для трансляцій без передачі авторських прав.

Принцип роботи бази:

- телерадіоорганізація реєструється на сайті «Media Change Ukraine»;
- обирає потрібний контент у каталозі;
- відправляє заявку на отримання контенту;
- менеджер «Media Change Ukraine» сконтактовує ТРО-користувача із ТРО-власником контенту;
- наповнення бази контентом відбувається завдяки самим телекомпаніям-учасникам.

Саме таким чином відбувається обмін.

Юридичні аспекти обміну телевізійним контентом

Під час реєстрації регламентується право на використання контенту без оплати, без передачі третім особам, без використання в інтернеті – лише засобами, передбаченими ліцензіями Національної ради, на період офіційного, встановленого центральними органами влади терміну карантину чи надзвичайної ситуації/стану.

Результати роботи бази за 2020 рік

За дев'ять місяців роботи проєкту:

- 130 зареєстрованих телерадіоорганізацій-учасників;
- 150 одиниць телевізійного контенту, яким поділилися учасники бази;
- 2168 годин телевізійного контенту в базі проєкту;
- 1183 опрацьованих заявок на отримання контенту.

Спочатку проєкт був орієнтований лише на телевізійні канали, зокрема регіональні, аби підтримати мовників на період карантинних обмежень. Але згодом до бази доєдналися громадські ініціативи, міжнародні інститути і приватні продакшени, щоби популяризувати свій контент і розширити глядацьку аудиторію. Проєкт «Media Change Ukraine» має й патріотичне спрямування, оскільки об'єднує медійників та глядачів з різних регіонів України: на Закарпатті дивляться про Умань, Запоріжжя й Вінницю, на Сході – про Львів і Франківщину, і цей перелік можна продовжити.

Освітня складова проєкту «Media Change Ukraine»

У рамках проєкту «Media Change Ukraine» було проведено серію медіатренінгів. Таким чином, регіональним мовникам було запропоновано не лише обмін контентом, а й обмін досвідом.

Упродовж липня – серпня 2020 року було проведено п'ять блоків медіатренінгів:

- «Регіональні медіа в сучасних умовах»;
- «Якими мають бути регіональні новини»;
- «Особливості роботи редакцій у передвиборний і виборчий періоди»;
- «Діджиталізація і соціальні мережі»;
- «ЗМІ та сторітелінг – інструментарій роботи з аудиторією».

Медіатренерами проєкту стали профільні фахівці з досвідом роботи на таких каналах, як «1+1», «Україна», «5 канал», «112 Україна», «НТН», «Громадське», «К1», які також працювали з регіональними мовниками у Кіровоградській, Запорізькій, Полтавській та Київській областях. Це – Сергій Мамаєв – телевізійний редактор і продюсер, Андрій Богданович – телеведучий, актор і блогер, Дарина Романська – телеведуча і керівниця PR-кампаній, Валерій Примост – креативний продюсер документальних фільмів і реаліті-шоу, письменник і сторітелер.

Також як тренери до вебінарів долучилися член Національної ради й ініціатор проєкту «Media Change Ukraine» Максим Онопрієнко і начальниця юридичного управління Національної ради Ганна Літвіщенко.

На тренінги зареєструвалися понад 180 охочих. Усіх учасників було поділено на три групи, залежно від специфіки роботи та зони відповідальності. Для кожної групи були зроблені відповідні акценти у викладеному матеріалі.

Продовженням співпраці медійників із різних регіональних телекомпаній став ще один напрям роботи бази – «База експертів». На сайті проєкту вже є відповідний розділ, де учасники мають можливість отримати коментар для своїх сюжетів, програм і ток-шоу від експертів із різних галузей. Наразі експертна база у процесі наповнення і працює у тестовому режимі.

2. ВПРОВАДЖЕННЯ ПЛАНУ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕЛЕРАДІОІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ

2.1. Захист вітчизняної телерадіоінформаційної сфери

Забезпечення мовлення українських телерадіокомпаній на територіях Донецької, Луганської областей і територію Автономної Республіки Крим

Національна рада у 2020 році видавала дозволи на тимчасове мовлення на територіях із особливим режимом мовлення згідно з Порядком видачі та

анулювання дозволу на тимчасове мовлення, умовами дозволу та порядком здійснення нагляду за додержанням законодавства про телебачення і радіомовлення телерадіоорганізаціями, що здійснюють тимчасове мовлення на територіях з особливим режимом мовлення на підставі відповідного дозволу (далі – Порядок видачі та анулювання дозволу на тимчасове мовлення), затвердженим рішенням Національної ради від 01.03.2018 № 288, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 29.03.2018 за № 386/31838 (зі змінами).

З метою можливості оперативного реагування Національної ради в разі виникнення нагальних питань для забезпечення інформаційної безпеки країни та дотримання Плану розвитку національного телерадіоінформаційного простору Національна рада винесла на громадське обговорення та рішенням від 20.08.2020 № 956 затвердила зміни до Порядку видачі та анулювання дозволу на тимчасове мовлення. Зазначене рішення 11.09.2020 зареєстроване Міністерством юстиції України за № 875/35158 і набрало чинності 25.09.2020.

Зміни були внесені до розділу III «Видача, продовження та анулювання телерадіоорганізаціям дозволу на тимчасове мовлення», зокрема пунктів 7, 9, 12, 13 Порядку. Також Порядок доповнено підставами для внесення змін до умов дозволу на тимчасове мовлення і анулювання дозволу. Також зміни спрямовані на спрощення процедурних дій Національної ради під час видачі, а по суті при продовженні строку дії дозволу на наступний період.

Упродовж звітнього періоду Національна рада ухвалила 86 рішень з питань тимчасового мовлення на територіях з особливим режимом мовлення:

- 10 рішень – про видачу нових дозволів на тимчасове мовлення;
- 8 рішень – про анулювання дозволу на тимчасове мовлення;
- 7 рішень – про внесення змін до діючих дозволів на тимчасове мовлення в частині умов дозволу (зокрема технічних характеристик каналу мовлення, позивних, оператора телекомунікацій та інше);
- 61 рішення – про видачу (продовження) дозволів на тимчасове мовлення телерадіоорганізаціям, які відповідно до пункту 9 розділу III Порядку видачі дозволу на тимчасове мовлення заявили про наміри отримати дозвіл на наступний період (2020 – 2021 рр.).

Станом на кінець 2020 року загалом налічується 70 діючих дозволів (рішень Національної ради) на тимчасове мовлення на територіях із особливим режимом мовлення, які видані Національною радою відповідно до встановленого порядку.

На підставі чинних дозволів на тимчасове мовлення на територіях з особливим режимом мовлення 32-ом телерадіоорганізаціям надано право на використання 164 частотних присвоєнь на території Донецької та Луганської областей:

- 93 – для радіомовлення у FM-діапазоні;
- 1 – в AM-діапазоні;
- 28 – для аналогового телевізійного мовлення;
- 13 – для цифрового наземного телевізійного мовлення.

З метою мовлення на територію Автономної Республіки Крим на півдні Херсонської області видано:

- 13 частотних присвоєнь – для радіомовлення у FM-діапазоні,
- 1 – в АМ-діапазоні,
- 10 – для аналогового телевізійного мовлення,
- 5 – для цифрового наземного телевізійного мовлення.

Слід відзначити негативну ситуацію, що склалася у сфері телерадіомовлення через спалах епідемії COVID-19, адже вона вплинула на фінансову спроможність деяких мовників. Так, упродовж 2020 року 11 мовників (ТОВ «ТРК «Еммануїл», ТОВ «ТРК «Україна», ПП Фірма «Лямін», ТОВ «Мюзікрадіо», ТОВ «ТРК «Львівська хвиля», ТОВ «ТРК «Вільне Радіо», ТОВ «ТРО «Русское Радио»-Україна, ТОВ «Телерадіокомпанія Праймедіа», ПрАТ «Телекомпанія Люкс», ТОВ «Телевізійна компанія «Атлант-СВ», ТОВ «Дитячий телевізійний канал «ЛЯЛЄ»)) повідомили Національну раду про фінансову неспроможність провадити мовлення або небажання продовжувати мовлення після завершення терміну дії тимчасового дозволу. Із них 3 мовники достроково припинили мовлення за дозволами.

Ще 3 телерадіоорганізації (АТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України» (далі – АТ «НСТУ»), ТОВ «Телеканал «Прямий», ТОВ «ТРК «Студія «1+1»)) без зазначення причин не надіслали заяв на продовження мовлення на деяких із телевізійних каналів у дозволах, а отже, не виявили бажання продовжити тимчасове мовлення згідно з умовами отриманих дозволів. Ці канали перенесено до резерву частот для тимчасового мовлення, на інші ж канали дозвіл на тимчасове мовлення було продовжено.

Загалом минулого року дозволи на тимчасове мовлення не продовжені на 14 частот у FM-діапазоні та 8 каналів для аналогового телевізійного мовлення, які перейшли до резерву частот.

Крім того, за заявами телерадіоорганізацій із ліцензій загальнонаціональних мовників на аналогове телебачення вилучено 35 частотних присвоєнь на територіях з особливих режимом мовлення, які в разі погодження УДЦР також можуть бути задіяні для тимчасового мовлення.

У 2020 році додатково 6 телерадіоорганізацій – ГО «Радіо Кримських Громад» («Радіо Крим.Реалії»), ДП «Парламентський телеканал «Рада» («РАДА»), ТОВ «АРС Магна продакшн» («8 КАНАЛ», «8 CHANNEL»), ТОВ «Сорок дев'ять паралель» («Радіо 49 паралель наша музика ваше удовольствие»), ТОВ «Телекомпанія «ЕКО-ТВ» («ЕКО-TV»), ТОВ «ТРК «Донбас онлайн» («Донбас Онлайн») – виявили бажання мовити на територіях з особливим режимом мовлення і звернулися до Національної ради з відповідними заявами. За результатами їх розгляду були ухвалені рішення про видачу цим телерадіоорганізаціям дозволів на тимчасове мовлення.

Загалом станом на кінець 2020 року для розповсюдження українського телерадіомовлення на підставі чинних ліцензій на мовлення і дозволів на тимчасове мовлення на території Донецької та Луганської областей, а також

мовлення на територію Автономної Республіки Крим із півдня Херсонської області залучено 390 частотних присвоєнь.

Із них:

- у Донецькій області – 82 FM-частоти для мовлення 31 радіостанції, 1 AM-частота для мовлення 1 радіостанції, 26 телевізійних каналів у цифровому стандарті для трансляції 40 телепрограм і 55 телевізійних каналів в аналоговому стандарті для трансляції 24 телепрограм;
- у Луганській області – 73 FM-частоти для мовлення 21 радіостанції, 29 телевізійних каналів у цифровому стандарті для трансляції 35 телепрограм і 62 телевізійних канали в аналоговому стандарті для трансляції 11 телепрограм;
- у Херсонській області – 27 FM-частот для мовлення 15 радіостанцій, 1 AM-частота для мовлення 1 радіостанції, 17 телевізійних каналів у цифровому стандарті для трансляції 38 телепрограм і 17 телевізійних каналів в аналоговому стандарті для трансляції 8 телепрограм.

2020 року Національна рада продовжила розпочату у 2019 році розбудову цифрового наземного телевізійного мовлення – так званого цифрового поясу безпеки – на територіях із особливим режимом мовлення, започатковану ще в рамках роботи Комісії з питань забезпечення стабільного функціонування системи національного телебачення і радіомовлення при Міністерстві інформаційної політики України за сприяння і з наданням технічної допомоги від Агентства США з міжнародного розвитку (USAID).

Проект передбачає запуск 11 мультиплексів на відповідних територіях Донецької, Луганської та Херсонської областей. Заплановано встановлення передавачів потужністю 1 кВт у містах Волновасі, Гірнику, Краматорську, Маріуполі Донецької області, у селах Бахмутівці Новоайдарського району, Підгорівці Старобільського району, Комишувасі Попаснянського району, селищі Широкому Станично-Луганського району Луганської області, в місті Скадовську, смт Чаплинці, селі Чонгарі Генічеського району Херсонської області.

За останньою інформацією від операторів телекомунікацій, наразі 8 передавачів уже увімкнено в таких населених пунктах: Волновасі, Гірнику, Краматорську, Маріуполі Донецької області, Широкому Луганської області та у Скадовську, Чаплинці, Чонгарі Генічеського району Херсонської області.

У проєкті розбудови цифрового наземного телевізійного мовлення на територіях із особливим режимом мовлення вже задіяні АТ «НСТУ» (програми «UA:ПЕРШИЙ», «UA:КУЛЬТУРА», «UA:ДОНБАС», «UA:ХЕРСОН», «UA:КРИМ»), а також ДП «Мультимедійна платформа іномовлення України» («UA|TV», «ДОМ»).

У IV кварталі 2020 року розпочалося будівництво нової 150-метрової радіотелевізійної передавальної вежі в смт Комишувасі Луганської області, наразі ведуться будівельно-монтажні роботи основи вежі. Нагадаємо, що, починаючи із 2018 року, завдяки активній співпраці Національної ради, УДЦР, оператора телекомунікацій КП «Інноваційно-інформаційний центр» та інших

відомств було заплановано будівництво нової радіотелевізійної передавальної вежі в Попаснянському районі Луганської області. Мовлення з цієї вежі має розпочатися вже 2021 року.

Загалом для мовлення з вежі в Комишувасі виділено 14 частотних присвоєнь для тимчасового мовлення: 8 FM-частот, 3 телевізійних канали у цифровому стандарті і 3 телевізійних канали в аналоговому стандарті.

Також Національною радою на звернення ТОВ «Зеонбуд» наразі розпочата процедура перенесення мовлення цифрових загальнонаціональних мультимплексів із пошкодженої вежі в м. Попасній Луганської області на нову – у смт Комишувасі. Роботи проводяться із залученням до співпраці УДЦР та оператора телекомунікацій КП «Інноваційно-інформаційний центр».

У разі позитивних результатів розрахунків електромагнітної сумісності радіоелектронних засобів цифрового наземного мовлення, встановлення передавального обладнання мультимплексів МХ-1, МХ-2, МХ-3 та МХ-5 на вежі у смт Комишувасі мешканці наближених населених пунктів, які потраплять у зону охоплення сигналом, матимуть можливість переглядати 30 телепрограм у цифровій якості.

На виконання протоколу № 47 засідання Кабінету Міністрів України від 25.07.2020 при Міністерстві з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій створено Комісію з питань стабільного функціонування системи національного телебачення і радіомовлення на тимчасово окупованих територіях та прикордонних територіях України (далі – Комісія) за участі представників Міністерства оборони України, Служби безпеки України, Міністерства культури та інформаційної політики України, Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Концерну РРТ, УДЦР, Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, Державного комітету телебачення і радіомовлення України, ТОВ «Телемережі України», КП «Інноваційно-інформаційний центр» і громадських організацій. Національну раду у цій Комісії представляє член Національної ради Максим Онопрієнко.

Минулого року відбулося два засідання Комісії, на яких розглядалися питання підтримки регіональних телерадіокомпаній, сигнал яких поширюється на території з особливим режимом мовлення, створення умов розширення території покриття телеканалу «ДОМ», можливих технічних рішень донесення телерадіосигналу на тимчасово окуповані та прикордонні території, у тому числі й шляхом відновлення аналогового телебачення та використання обладнання мультимплексування, а також питання модернізації СХ-радіомовлення.

Наразі для потреб тимчасового мовлення виділено майже весь можливий радіочастотний ресурс цих регіонів, тому замовлень прорахунку нових частотних присвоєнь цього року значно менше, ніж у минулі роки.

Замовлення частотних присвоєнь для територій з особливим режимом мовлення (Донецька, Луганська області, південь Херсонської області)

№ з/п	Прорахунок частотних присвоєнь	Кількість
Донецька область		
1.	Радіомовлення (цифрове мовлення)	2
2.	Телебачення (цифрове мовлення)	1
3.	Телебачення (цифрове мовлення) – перепланування, МХ-1-3 та МХ-5	10
Луганська область		
1.	Радіомовлення (аналогове мовлення)	1
2.	Радіомовлення (цифрове мовлення)	1
3.	Телебачення (цифрове мовлення)	2
4.	Телебачення (цифрове мовлення) – перепланування, МХ-1-3 та МХ-5	13
5.	Телебачення (цифрове мовлення) – зміна адреси встановлення РЕЗ МХ-1-3 та МХ-5	4
Херсонська область		
1.	Радіомовлення (цифрове мовлення)	1
2.	Телебачення (цифрове мовлення) – перепланування, МХ-1-3 та МХ-5	4
3.	Радіомовлення (аналогове мовлення) – збільшення потужності РЕЗ	1
Автономна Республіка Крим		
1.	Радіомовлення	–
2.	Телебачення	–
3.	Телебачення (цифрове мовлення) – перепланування, МХ-1-3 та МХ-5	14

До проблемних і нагальних питань, що потребують вирішення, можна віднести організацію мовлення українських програм на незадіяних (звільнених) частотах/каналах, які нині наявні в резерві Національної ради для тимчасового мовлення. Станом на кінець року в резерві частот для тимчасового мовлення є 50 частотних присвоєнь:

- у Донецькій області: 13 – для радіомовлення у FM-діапазоні, 4 – в AM-діапазоні, 5 – для аналогового телевізійного мовлення;
- у Луганській області: 4 – для радіомовлення у FM-діапазоні, 6 – в AM-діапазоні, 2 – для аналогового телевізійного мовлення;

- у Херсонській області: 6 – для радіомовлення у FM-діапазоні, 5 – в АМ-діапазоні, 5 – для аналогового телевізійного мовлення.

Національна рада проводила консультації з українськими мовниками щодо розповсюдження їхніх телерадіопрограм на територіях з особливим режимом мовлення задля покращення розвитку й відновлення телерадіомовлення, збільшення аудиторії і поширення різноформатного контенту на цих територіях. Проте внаслідок карантинних обмежень, пов'язаних із поширенням COVID-19, значно погіршився фінансовий стан телерадіомовників, що ускладнює вирішення цього питання.

Також проблемним питанням є розширення території покриття телеканалу «ДОМ» шляхом організації мовлення в модуляції QPSK (4-QAM), що дозволить забезпечити сигналом цієї програми домогосподарства на непідконтрольних територіях ОРДЛО та у північних і центральних районах тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим. Проблема полягає в тому, що наповнення телеканалу «ДОМ» складається з контенту провідних медіагруп, які під час ведення переговорів висувають технічні вимоги до розповсюдження програми «ДОМ», що полягають у такому: унеможливлення дублювання контенту з подальшою втратою глядацької частки, неперетинання аудиторії і території розповсюдження сигналу, інші технічні вимоги щодо характеристики направленості РЕЗ.

Національна рада опрацьовувала це питання спільно з УДЦР, Концерном РРТ і ДП «Мультимедійна платформа іномовлення України».

Для розширення території покриття телеканалу «ДОМ» основними питаннями, які потребують вирішення, є такі:

- визначення ще однієї програми, яка буде розповсюджуватися разом із телеканалом «ДОМ» на передавачах із модуляцією QPSK;
- вирішення питання кількості мовників на 22 ТВК у м. Волновасі та 6 ТВК у м. Гірнику (лишити лише 2 програми) для повноцінного увімкнення на цих ТВК мовлення з модуляцією QPSK;
- отримання згоди медіагруп, які беруть участь у формуванні контенту для каналу «ДОМ», на розповсюдження програми «ДОМ» ДП «Мультимедійна платформа іномовлення України» на цифрових передавачах із модуляцією QPSK.

2.2. Розвиток Суспільного мовлення

2020-й рік окреслив у розвитку національного суспільного мовлення країни кілька вагомих здобутків. Національна рада 2019 року здійснила потужну організаційну роботу для прорахунку нових FM-частот для трьох мереж суспільного радіомовлення і провела низку конкурсів, на яких суспільне радіо отримало переконливу перемогу. Це стало можливим, у тому числі й зважаючи на норми Закону України «Про Суспільне телебачення і радіомовлення України». Беручи до уваги зобов'язання мовника створювати контент для задоволення інформаційних потреб усього суспільства, інформувати населення

про надзвичайні ситуації, а також його активну участь у розбудові мовлення на прикордонних територіях, Національна рада під час проведення конкурсів надає перевагу при виділенні частот саме суспільному мовникові.

2020 року Національній суспільній телерадіокомпанії України вдалося освоїти у 23 областях країни 83 FM-частоти із 88-ми, які суспільний мовник виграв на конкурсах у 2019 році. Решта частот ще освоюються. Такі корективи сталися через причини, які здебільшого пов'язані із впливом на життєві та робочі процеси пандемії COVID-19. Задля запуску мовлення на цих 5-ти частотах нині ведуться монтажні роботи, відбуваються закупівля обладнання, отримання дозвільних документів УДЦР, переоформлення ліцензій, підписання договорів із операторами телекомунікацій тощо. Освоєння такої великої кількості частот забезпечило потужний розвиток мереж «Радіо Промінь» (+37 частот минулого року) і «Радіо Культура» (+15 частот), а також на 31 частоту розширило мережу «Українського радіо».

Таким чином, суспільне радіо упродовж останніх 5 років стало найдинамічнішим у своєму розвитку ліцензіатом Національної ради.

У підсумку станом на грудень 2020 року радіопрограми суспільного мовника можуть розповсюджуватися з використанням 279 частот FM-діапазону:

- «Українське радіо» – 181 FM-частота;
- «Радіо «Промінь» – 54 FM-частоти;
- «Радіо «Культура» – 44 FM-частоти.

Ще 19 частот НСТУ на ефірне радіомовлення є на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим і 2 частоти – на території ОРДЛО.

Найбільшою FM-мережею в Україні є саме мережа «Українське радіо», яка охоплює 191 населений пункт у 24 областях. Радіостанція мовить у 22 обласних центрах і всіх містах із населенням понад 500 тис. осіб.

Мережа молодіжної музичної радіостанції суспільного мовника «Радіо «Промінь» охоплює 63 населених пункти у 24 областях України, серед них 19 – обласні центри.

Покриття радіостанції мистецько-просвітницького формату «Радіо «Культура» охоплює 49 населених пунктів у 23 областях України, серед яких 13 – обласні центри.

Наприкінці 2019 року Національна рада також оголосила конкурс для розбудови мереж загальнонаціонального мовлення. НСТУ подала заяви на 17 із 29 запропонованих для участі в конкурсі частот. Конкурсними умовами було визначено граничний термін підбиття підсумків конкурсу – 01.05.2020. Однак через поширення коронавірусної хвороби і пандемію Кабінет Міністрів України ухвалив постанову від 11.03.2020 № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» (зі змінами). Нею передбачено «установити з 12 березня до 11 травня 2020 р. на усій території України карантин», а також запроваджено низку інших обмежувальних заходів, які унеможливили підбиття Національною радою підсумків конкурсу в термін, попередньо визначений рішенням регуляторного органу від 20.12.2019 № 2243 (зі змінами). Тому

Національна рада була змушена скасувати рішення від 20.12.2019 № 2246 «Про оголошення конкурсу на отримання ліцензії на мовлення з використанням вільних радіоканалів».

Повторно цей конкурс на мовлення регулятор не оголошував, оскільки відповідно до Закону № 692-IX тимчасово, на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), ініціювання, оголошення і проведення конкурсів Національною радою зупиняються.

Однак у цей час Національна рада й далі працювала над подальшим розвитком мереж НСТУ. Так, упродовж 2020 року до УДЦР було надіслано звернення щодо визначення можливості збільшення потужності 15-ти передавачів, які працюють у діапазоні 87,5 – 108,0 МГц у таких населених пунктах: Вінниця, Дніпро, Київ (2 частоти), Кропивницький, Львів (2 частоти), Миколаїв, Суми та Шостка (Сумська область), Лозова (Тернопільська область), Ізюм (Харківська область), Кам'янець-Подільський Хмельницької області, Чернівці, Чернігів. До УДЦР також надіслано звернення щодо визначення можливості переносу місця встановлення одного РЕЗ із м. Дрогобича до м. Борислава.

Тож стосовно радіомовлення НСТУ можна відзначити, що загалом відповідно до наявних ліцензій суспільний мовник має право мовити з використанням 454 частотних присвоєнь у трьох діапазонах: FM (87,5 – 108 МГц), УКХ (65,8 – 74 МГц), СХ (0,525 – 1,605 МГц). Із них 50 частотних присвоєнь – на тимчасово окупованих територіях АРК і ОРДЛО.

Із можливих до використання 404 частотних присвоєнь НСТУ фактично використовує 310 частот (Додаток № 1 «Стан використання радіочастотного ресурсу України трьома загальнонаціональними каналами ефірного радіомовлення НСТУ»).

Передачі трьох програм суспільного радіо – «Українське радіо», «Радіо «Промінь» і «Радіо «Культура» – можна також слухати і в цифровому стандарті T-DAV у м. Києві.

Крім того, нині НСТУ мовить на двох загальнонаціональних телеканалах цифрової мережі: «UA:ПЕРШИЙ» – у мультиплексі МХ-1, «UA:КУЛЬТУРА» – у мультиплексі МХ-5. Регіональні філії поширюють свої програми у мультиплексі МХ-5.

Національна суспільна телерадіокомпанія України є найактивнішим мовником на територіях із особливим режимом мовлення. Її програми транслюються в Донецькій, Луганській і Херсонській областях на підставі дозволів на тимчасове мовлення на 41 радіочастоті й на 58 каналах телемовлення.

Радіочастоти:

- 10 частот – «Українське радіо»
- 9 частот – «Радіо «Промінь»
- 5 частот – «Радіо «Культура»
- 6 частот – «Голос Донбасу»

- 11 частот – «Українське радіо. Пульс».

Телевізійні канали:

аналоговий стандарт мовлення:

- 7 каналів – «UA:ПЕРШИЙ»
- 8 каналів – «UA:ДОНБАС»
- 1 канал – «UA:КУЛЬТУРА»
- 2 канали – «UA:ХЕРСОН»
- 1 канал – «UA:КРИМ»;

цифровий стандарт мовлення:

- 12 каналів – «UA:ПЕРШИЙ»
- 9 каналів – «UA:ДОНБАС»
- 11 каналів – «UA:КУЛЬТУРА»
- 3 канали – «UA:ХЕРСОН»
- 4 канали – «UA:КРИМ».

2020 року вперше розпочався процес активної ротації членів Наглядової ради НСТУ. Це відбулося тому, що кілька членів Наглядової ради склали свої повноваження достроково – наприкінці 2019-го – упродовж 2020 року, а також через завершення терміну повноважень більшості членів наглядового органу.

Так, у грудні 2019 року за власним бажанням склали повноваження членів Наглядової ради Віктор Таран, який був обраний на конференції від громадських об'єднань та асоціацій, що діють у сфері місцевого самоврядування, Тетяна Лебедєва, обрана у сфері журналістики і Володимир Бринзак, обраний у сфері фізичного виховання та спорту. Тож Національна рада оголосила проведення нових конференцій з обрання членів Наглядової ради НСТУ у цих сферах.

Заплановане на березень – квітень проведення конференцій громадських об'єднань та асоціацій з обрання членів Наглядової ради НСТУ у зазначених трьох сферах через запровадження в Україні обмежувальних заходів і карантину у зв'язку з пандемією COVID-19 було відтерміноване. Як наслідок конференції відбулися лише в жовтні. Новими членами Наглядової ради НСТУ у сфері журналістики було обрано Оксану Романюк, у сфері місцевого самоврядування – Віктора Бобиренка і у сфері фізичного виховання та спорту – Валентина Щербачова. Щодо останнього Національній раді стало відомо про певні перешкоди, які унеможливають його введення до складу Наглядової ради суспільного мовника. За даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, В. Щербачов володіє часткою статутного (складеного) капіталу в ТОВ «ТРК «Спорт – Україна», що неприпустимо для члена Наглядової ради НСТУ і суперечить вимогам статті 9 Закону України «Про Суспільне телебачення і радіомовлення України». Тому Національна рада 10 грудня відхилила кандидатуру В. Щербачова для входження до складу Наглядової ради НСТУ й оголосила про проведення повторної

конференції у сфері фізичного виховання та спорту. Відповідно до затвердженого календарного плану вона має відбутися у березні 2021 року.

Упродовж 2020 року за власним бажанням склали повноваження членів Наглядової ради представники, делеговані депутатськими фракціями і групами політичних партій Верховної Ради України попереднього скликання. Це – Ігор Хохич, делегований депутатською групою «Відродження», і В'ячеслав Козак, делегований депутатською фракцією Радикальної партії Олега Ляшка.

Термін повноважень більшості інших членів Наглядової ради – як тих, котрі були делеговані парламентарями, так і тих, котрі були обрані на конференціях громадських об'єднань та асоціацій, – спливає 19 січня 2021 року. Лише два члени Наглядової ради – Оксана Миронова (делегована депутатською фракцією партії «Блок Петра Порошенка») і Катерина Дулапчій (делегована депутатською групою «Воля народу»), – які розпочали роботу в липні 2019 року, відповідно до чинних законодавчих норм і далі виконуватимуть свої обов'язки до липня 2023 року.

У вересні Національна рада розпочала процес підготовки до проведення конференцій громадських об'єднань та асоціацій з обрання членів Наглядової ради НСТУ у сферах освіти та науки, забезпечення прав національних меншин, захисту інтересів дітей та молоді, захисту прав осіб з особливими потребами, творчій сфері. У зв'язку з виданням Кабінетом Міністрів України постанови від 09.12.2020 № 1236 «Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів із метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» ці конференції відбудуться після завершення локдауну – в період із 25 січня по 5 лютого 2021 року. Про це було ухвалено відповідне рішення Національної ради від 23 грудня 2020 року № 1664.

Також регуляторний орган звернувся до голови Верховної Ради України із проханням сприяти організації процесу подання фракціями і групами політичних партій нинішнього скликання Парламенту кандидатур до складу Наглядової ради НСТУ.

Загалом процес переобрання членів Наглядової ради суспільного мовника виявив певні недосконалості в чинному Законі України «Про Суспільне телебачення і радіомовлення України». Вони стосуються делегування кандидатів у Наглядову раду парламентарями. Національна рада звернула увагу Комітету ВРУ з питань гуманітарної та інформаційної політики на наявні колізії і пропонувала внести зміни до цього Закону. Відповідний законопроект був розроблений народними депутатами Є. Кравчук, І. Констанкевич та іншими. Проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про Суспільне телебачення і радіомовлення України» щодо усунення колізії в питанні призначення та звільнення членів Наглядової ради Національної суспільної телерадіокомпанії України депутатськими фракціями і групами» був ухвалений Парламентом за основу 18 грудня. Він пропонує врегулювати правову невизначеність процедури призначення членів Наглядової ради депутатськими

фракціями і групами, виклавши статтю 8 Закону «Про Суспільне телебачення і радіомовлення України» в новій редакції.

Після проведення конференцій і отримання подань від депутатських фракцій і груп регуляторний орган зможе внести зміни до складу Наглядової ради НСТУ, затвердивши новий її склад.

2.3. Розвиток каналів і мереж мовлення

Розширення ефірних телерадіомереж

У 2020 році, враховуючи вивільнені радіочастоти для потреб звукового мовлення внаслідок анулювання ліцензій на мовлення, не продовження строку дії ліцензії чи вилучення частот із чинних ліцензій на мовлення, радіочастоти, на які не визначено переможця у попередньому конкурсі, вільні місця в багатоканальній цифровій телемережі МХ-5, а також нові частотні присвоєння, на які отримані від УДЦР висновки щодо можливості та умов користування радіочастотним ресурсом України для потреб телерадіомовлення, Національна рада ухвалила 3 рішення «Про оголошення конкурсу на отримання ліцензії на мовлення з використанням вільних радіоканалів»:

- від 20.02.2020 № 242 (місцеве телевізійне мовлення стандарту DVB-T2, 4 програми у м. Кременчуці Полтавської області);
- від 20.02.2020 № 244 (11 частотних присвоєнь для місцевого радіомовлення);
- від 19.03.2020 № 457 (10 вільних цифрових каналів у багатоканальній телемережі МХ-5 у 6 населених пунктах Київської, Кіровоградської та Чернігівської областях).

Зазначені конкурси, а також конкурси на отримання ліцензії на мовлення з використанням 29 FM-частот для розвитку місцевого радіомовлення і 29 FM-частот для розвитку загальнонаціональних мереж, рішення про оголошення яких були ухвалені Національною радою у грудні 2019 року, було скасовано рішеннями Національної від 09.04.2020 № 517, від 23.04.2020 № 540, від 18.06.2020 № 769, від 02.07.2020 № 784 і від 30.07.2020 № 900.

Зазначені рішення Національна рада ухвалила з огляду на постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» (зі змінами), від 20.05.2020 № 392 «Про встановлення карантину з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та етапів послаблення протиепідемічних заходів» (зі змінами), від 22.07.2020 № 641 «Про встановлення карантину та запровадження посилених протиепідемічних заходів на території із значним поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2», якими запроваджено низку обмежувальних заходів, що унеможлилювали підбиття Національною радою підсумків конкурсу в терміни, визначені її

рішеннями про затвердження конкурсних умов до відповідних конкурсів та Законом України «Про телебачення і радіомовлення».

Повторного оголошення конкурсів минулого року не відбулося, оскільки відповідно до Закону № 692-IX тимчасово, на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), ініціювання, оголошення і проведення конкурсів Національною радою зупиняється.

Водночас до Національної ради упродовж року зверталися телерадіоорганізації з проханням прорахувати нові частоти для створення та/або розвитку каналів мовлення. З огляду на це, Національна рада, керуючись статтею 24 Закону України «Про радіочастотний ресурс України», здійснювала замовлення розробки висновків в УДЦР.

Загальна кількість замовлених на прорахунок частот для аналогового звукового мовлення у FM-діапазоні – 11, зокрема в м. Івано-Франківську та у с. Микуличині Івано-Франківської області, м. Долинській Кіровоградської області, м. Лисичанську Луганської області, м. Львові та у м. Червонограді Львівської області (2 частоти), м. Балті Одеської області, м. Зінькові та у смт Опішні Полтавської області, у смт Драбові Черкаської області, а також замовлено одну частоту в СХ-діапазоні у м. Києві.

Крім того, замовлено прорахунок 23-ох радіочастот для цифрового звукового мовлення в діапазоні 174 – 230 МГц у м. Вінниці, м. Луцьку, м. Дніпрі, м. Маріуполі та у смт Ясногірці (м. Краматорськ) Донецької області, м. Житомирі та в с. Андріївці Житомирської області, м. Запоріжжі, у с. Ярку (Ужгород) Закарпатської області, м. Івано-Франківську, м. Кропивницькому, м. Лисичанську Луганської області, м. Миколаєві, м. Полтаві, в с. Антополі (м. Рівне) Рівненської області, м. Сумах, у с. Лозовій (м. Тернопіль) Тернопільської області, м. Харкові, м. Херсоні, м. Хмельницькому, м. Черкасах, м. Чернівцях, м. Чернігові.

Загальна кількість замовлених на прорахунок телевізійних каналів (ТВК) для цифрового наземного телевізійного мовлення (ЦНТВМ) – 5 (два ТВК для місцевого мовлення у м. Києві, і три ТВК для тимчасового мовлення: у м. Гірнику Донецької області, у селах Бахмутівці і Комишувасі Луганської області).

Загальна кількість замовлених нових частот/каналів у 2020 році для створення нових телерадіоканалів	
Вид мовлення	Кількість частот/каналів
РМ	35 (цифрове – 23, аналогове – 12)
ЦНТВМ	5 (місцеве – 2, тимчасове – 3)
Всього	40

2020 року від УДЦР Національна рада отримала 487 висновків щодо можливості й умов користування радіочастотним ресурсом України.

Для вирішення питання перепланування та розбудови загальнонаціонального мультиплексу МХ-6, з урахуванням переходу на DVB-T2 і вивільнення смуг частот 790 – 862 МГц, 694 – 790 МГц від радіоелектронних засобів радіомовної служби (РЕЗ РМС), Національною радою отримано від УДЦР 166 висновків щодо можливості та умов користування радіочастотним ресурсом України у смузі частот 470 – 694 МГц.

Для вирішення питання перепланування загальнонаціональних телемереж МХ-1–3 та МХ-5, з урахуванням вивільнення смуг частот 790 – 862 МГц, 694 – 790 МГц від РЕЗ РМС, Національною радою отримано від УДЦР 226 висновків щодо можливості та умов користування радіочастотним ресурсом України у смузі частот 470 – 694 МГц.

Для розширення мультиплексу МХ-1 (ТОВ «Зеонбуд») Національною радою отримано 27 висновків щодо можливості та умов користування радіочастотним ресурсом України. Для організації місцевого ЦНТМ – 45 висновків, для розвитку звукового мовлення – 20 висновків.

З метою організації мовлення на території з особливим режимом мовлення Національною радою отримано від УДЦР 3 висновки щодо можливості та умов користування радіочастотним ресурсом України (цифрове наземне телевізійне мовлення – для смт Станиці Луганської Луганської області та звукове мовлення – 2 частоти для м. Скадовська Херсонської області).

Зважаючи на скасування конкурсів на мовлення, отримання висновків УДЦР щодо можливості та умов користування радіочастотним ресурсом для потреб телерадіомовлення, анулювання ліцензій Національною радою на звернення ліцензіатів, відмову у продовженні ліцензій на мовлення, ухвалення судових рішень про анулювання ліцензій на звернення Національної ради, станом на кінець 2020 року сформувався частотний резерв, у якому 134 FM-частоти, 46 частотних присвоєнь для місцевого цифрового телевізійного мовлення у стандарті DVB-T2, 188 місць у 132 населених пунктах у мультиплексі МХ-5 для регіонального/місцевого мовлення.

Станом на кінець 2020 року ефірне телевізійне мовлення здійснюють 28 загальнонаціональних цифрових телемереж стандарту DVB-T2 у складі МХ-1, МХ-2, МХ-3, МХ-5, із них 10 продовжують аналогове мовлення на території проведення ООС та прикордонні з Російською Федерацією (Додаток № 2 «Перелік телерадіоорганізацій, що здійснюють загальнонаціональне ефірне телевізійне мовлення»), 74 регіональних телемереж, із них 73 – в цифровому стандарті DVB-T2, 19 продовжують аналогове мовлення (Додаток № 3 «Перелік телерадіоорганізацій, що здійснюють регіональне ефірне телевізійне мовлення»), 110 місцевих телеканалів в аналоговому стандарті та 64 у цифровому стандарті DVB-T2; ефірне радіомовлення здійснюють 15 загальнонаціональних радіомереж (Додаток № 4 «Перелік телерадіоорганізацій, які здійснюють загальнонаціональне ефірне радіомовлення»), 38 регіональних

радіомереж (Додаток № 5 «Перелік телерадіоорганізацій, що здійснюють регіональне ефірне радіомовлення») і 290 місцеві радіоканали.

Розвиток мереж цифрового телевізійного мовлення

Триває перехід місцевих мовників від аналогового до цифрового телевізійного мовлення шляхом створення й розвитку локальних цифрових каналів у стандарті DVB-T2.

За результатами опрацювання сформованих на підставі пропозицій місцевих мовників заяв Національної ради на прорахунок 65 частотних присвоєнь для місцевого цифрового телевізійного мовлення у стандарті DVB-T2 у 20 областях України УДЦР визначив можливість створення багатоканальних телемереж для місцевого мовлення у 57 населених пунктах.

Ліцензії на багатоканальне мовлення у телемережах стандарту DVB-T2 (місьцеве мовлення) в 11 населених пунктах наприкінці 2019 – початку 2020 року отримали 19 телерадіоорганізацій.

Упродовж звітнього року визначені рішенням Національної ради оператори телекомунікацій здійснювали розбудову місцевих каналів цифрового мовлення. Так, станом на кінець 2020 року розбудовано 6 з 11 цифрових каналів місцевого мовлення (м. Дніпро, м. Жовті Води, м. Нікополь, м. Покров Дніпропетровської області, м. Запоріжжя, м. Чернівці), мовлення розпочали 12 із 19 телерадіоорганізацій. На жаль, одна ТРО (ТОВ «Гравіс») анулювала ліцензію на мовлення на місцевих цифрових каналах у м. Макарові та м. Переяславі Київської області. У Макарові, Переяславі Київської області та Харкові тривають роботи з придбання, встановлення обладнання й оформлення дозвільних документів. У Вільногірську і Першотравенську Дніпропетровської області оператори телекомунікацій не здійснили розбудову каналів, тому Національна рада вивчає питання зміни оператора на Концерн РРТ, який погодився стати оператором багатоканальних телемереж місцевого мовлення у цих населених пунктах і забезпечити ліцензіатам послуги з поширення програм. Оскільки згідно з чинним законодавством тимчасово, на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), ініціювання, оголошення і проведення конкурсів Національною радою зупиняється, Національна рада 2020 року не мала можливості оголосити конкурс на багатоканальне мовлення у телемережах стандарту DVB-T2 (місьцеве мовлення) у 46 населених пунктах. З метою розв'язання зазначеної проблеми, а також усвідомлюючи необхідність остаточного вимкнення аналогового телевізійного мовлення в Україні, Національна рада задля переходу місцевих телевізійних мовників на цифрове мовлення у стандарті DVB-T2 з урахуванням статті 22 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» звернулася до місцевих мовників щодо можливості технічної розробки нових цифрових каналів і отримала відповіді про визначення операторів телекомунікацій на цих каналах. Також своїм листом Концерн РРТ повідомив про готовність стати оператором

локальних мультиплексів для місцевого мовлення. На засіданні 10 грудня 2020 року Національна рада ухвалила рішення № 1587 «Про створення місцевих цифрових каналів мовлення».

Згідно із цим рішенням у 44 населених пунктах створюються місцеві цифрові канали мовлення (стандарт DVB-T2), розбудова каналів здійснюється визначеними операторами телекомунікацій. Оператори телекомунікацій мають поінформувати Національну раду про готовність каналу до впровадження цифрового мовлення для проведення ліцензування мовлення.

Під час роботи над змінами до Плану розвитку національного телерадіоінформаційного простору, що передбачено Законом України «Про телебачення і радіомовлення», робочою групою було запропоновано внести зміни до процедури переходу місцевих аналогових мовників на цифровий стандарт, визначивши таку можливість шляхом переоформлення ліцензій. Запропоновані зміни станом на кінець року затверджені рішенням Національної ради і надіслані до Міністерства юстиції України на реєстрацію.

29 жовтня 2020 року Національна рада ухвалила рішення № 1351 – 1354, якими продовжила строк дії ліцензій провайдера програмної послуги загальнонаціональних багатоканальних телемереж MX-1, MX-2, MX-3, MX-5 ТОВ «Зеонбуд».

Згідно із цими рішеннями на ТОВ «Зеонбуд» покладено низку зобов'язань з урахуванням листа товариства, яким ліцензіат надав підтвердження можливості проведення тестування Системи оповіщення цифрової мережі «Т2», а також того, що така система надає можливість одночасного розміщення на всіх загальнонаціональних каналах інформаційного відеоматеріалу у час і дату, визначені Національною радою. Крім того, зазначеним листом ліцензіат взяв на себе зобов'язання щодо введення в експлуатацію 47 додаткових передавальних станцій: із них 7 уже працюють у штатному режимі; для 14 передавальних станцій – підписаний контракт із німецьким виробником «Rohde&Schwarz» на постачання обладнання; для 26 передавальних станцій – введення в експлуатацію протягом 4 місяців (з урахуванням тримісячного терміну постачання обладнання) після вивільнення частот внаслідок вимкнення передавачів аналогового телебачення. ТОВ «Зеонбуд» гарантує, що протягом січня 2021 року подасть заявки про зміну модуляції сигналу із 256 QAM на 64 QAM, що дасть змогу покращити прийом цифрових програм глядачами.

Тому рішенням Національної ради від 29.10.2020 № 1351 ТОВ «Зеонбуд» зобов'язано забезпечити введення в експлуатацію додаткових передавальних станцій багатоканальної телемережі MX-1: 14 передавальних станцій – до 31.12.2020; 26 передавальних станцій – протягом чотирьох місяців після вимкнення аналогового телебачення. Також до 01.02.2021 ТОВ «Зеонбуд» зобов'язано подати заявки про зміну модуляції сигналу з 256 QAM на 64 QAM.

Питання покращення покриття території країни цифровим сигналом, а також забезпечення цифровим мовленням населення, що проживає на територіях, де прийом цифрового сигналу є недостатнім, і на прикордонних територіях, залишалося актуальним і впродовж звітнього року.

Для усунення «білих плям» у покритті відповідно до плану розширення мультимплексу МХ-1 триває комплекс робіт зі встановлення 47 додаткових передавальних станцій у мережі ТОВ «Зеонбуд».

У 2019 році Національна рада переформила ліцензію провайдера програмної послуги ТОВ «Зеонбуд» загальнонаціональної багатоканальної телемережі МХ-1, надавши права на встановлення 7 додаткових передавачів в Одеській області і 14 додаткових передавачів у Волинській, Закарпатській, Івано-Франківській, Луганській областях.

Після тривалих перемовин ТОВ «Зеонбуд» із мовниками, які мають ліцензії на мовлення в МХ-1, щодо підписання договорів, закупівлі й монтажу обладнання, з 1 квітня 2020 року введено в експлуатацію передавачі у м. Рені, м. Балті та с-щі Лісках, а з 1 серпня 2020 року – передавачі у м. Болграді, м. Кодимі, с. Петрівську Тарутинського району, смт Великий Михайлівці Одеської області. Таким чином, населення зазначених населених пунктів і прилеглих територій отримали можливість прийому 8 найрейтинговіших телепрограм у цифровому стандарті.

14 додаткових передавачів у Волинській (с. Кортеліси Ратнівського району), Закарпатській (смт Великий Бичків Рахівського району, смт Воловець, с. Глибокий Потік, смт Дубове, с. Калини Тячівського району, с. Довге Іршавського району, м. Міжгір'я, м. Перечин), Івано-Франківській (смт Верховина, м. Калуш, м. Яремче, с. Річка Косівського району), Луганській областях (смт Троїцьке), які вже внесені до ліцензії, ТОВ «Зеонбуд» зобов'язалося ввести в експлуатацію до 31.12.2020.

Листом від 15.12.2020 ТОВ «Зеонбуд» повідомило Національну раду про проведення активних робіт у цьому напрямі. Зокрема, незважаючи на вкрай несприятливі погодні умови в Івано-Франківській та Закарпатській областях, завершено монтаж обладнання на переважній більшості передавальних станцій і розпочато роботи з його первинного технічного контролю фахівцями УДЦР. Виникли труднощі зі встановленням обладнання у с. Глибокий Потік Закарпатської області, пов'язані з укладанням договору із власником вежі.

За інформацією представників Національної ради в Івано-Франківській і Волинській областях, у період із 9 по 16 грудня 2020 року передавачі, що транслюють програми першого мультимплексу, вже введено в експлуатацію у смт Верховині, м. Калуші, м. Яремче, с. Річці Косівського району Івано-Франківської області та с. Кортелісах Ратнівського району Волинської області.

Листом від 29.12.2020 ТОВ «Зеонбуд» повідомило Національну раду про виконання у всьому обсязі взятих на себе зобов'язань щодо введення в експлуатацію додаткових передавачів у мультимплексі МХ-1 і трансляцію програм загальнонаціональних телерадіоорганізацій, що мовлять в МХ-1 на 13 додаткових станціях мультимплексування. У зв'язку з тим, що власник вежі у с. Глибокий Потік Закарпатської області не встигає оформити дозвільні

документи до 31 грудня 2020 року, запуск станції переноситься на січень 2021 року. Проте передавальне обладнання у с. Глибокий Потік доставлено, монтаж передавальної станції завершено.

Решта передавачів із 47 додаткових буде запущена після внесення відповідних змін до ліцензії ТОВ «Зеонбуд» на підставі отриманих Національною радою висновків УДЦР, укладання додаткових угод між ТОВ «Зеонбуд» і загальнонаціональними мовниками мережі МХ-1. Це дасть можливість усунути «білі плями» у покритті цифровим сигналом території країни.

Після встановлення додаткових 47 передавачів ТОВ «Зеонбуд» планує провести комплексний аналіз покриття цифрової мережі і визначити подальшу стратегію її розвитку, під час якої візьме до уваги стан покриття цифровим сигналом окремих районів із незадовільним покриттям.

Створення цифрової багатоканальної телемережі у діапазоні 174 – 230 МГц (МХ-7) Концерном РРТ, ухвалене рішенням Національної ради 5 грудня 2019 року, триває. Фахівцями Концерну РРТ проведено значну роботу з визначення джерел фінансування проєкту, підготовки кожного об'єкта, де будуть розміщені цифрове обладнання та антено-фідерні системи до їх монтажу і тестування, проведено переговори з можливими постачальниками обладнання. Водночас запровадження Урядом карантину та посиленнях протиепідемічних заходів у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби COVID-19 погіршило економічну ситуацію Концерну РРТ і не дозволило розпочати у 2020 році закупівлю обладнання й будівництво загальнонаціональної цифрової багатоканальної телемережі МХ-7. Концерн РРТ готовий розпочати роботи з будівництва мережі МХ-7 у 2021 році.

Вивільнення смуг цифрового дивіденду для впровадження технологій мобільного зв'язку

Відповідно до Указу Президента України від 17.05.2019 № 242 «Про забезпечення умов для впровадження системи рухомого (мобільного) зв'язку п'ятого покоління», Указу Президента України від 08.07.2020 № 497 «Про деякі заходи з покращення доступу до мобільного Інтернету», розпорядження Кабінету Міністрів України від 11.11.2020 № 1409-р «Про затвердження плану заходів щодо впровадження в Україні системи рухомого (мобільного) зв'язку п'ятого покоління», розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.11.2020 № 1457-р «Про затвердження плану заходів щодо вивільнення смуг радіочастот у діапазонах 790 – 862 МГц, 694 – 790 МГц від радіоелектронних засобів радіомовної служби (телебачення) для впровадження радіотехнології LTE» Національна рада продовжує вжиття заходів із вивільнення радіочастотного ресурсу України в діапазоні радіочастот 790 – 862 МГц від засобів телевізійного мовлення.

Нині смуги I і II цифрових дивідендів задіяні для аналогового телевізійного мовлення та цифрового телевізійного мовлення.

Рішенням від 07.05.2020 № 591 Національна рада погодила проєкт змін до Плану використання радіочастотного ресурсу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.2006 № 815, яким змінено строк припинення використання аналогової технології телевізійного мовлення для визначених Національною радою каналів мовлення на територіях, що межують з Російською Федерацією та тимчасово окупованими територіями, і каналів мовлення телерадіоорганізацій місцевого мовлення, які не мають ліцензій на цифрове мовлення. Постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 № 1263 «Деякі питання використання радіочастотного ресурсу України» використання аналогової технології телевізійного мовлення для визначених Національною радою з питань телебачення і радіомовлення каналів мовлення на територіях, що межують з Російською Федерацією та тимчасово окупованими територіями, відновлюється на період до відновлення суверенітету і територіальної цілісності України, а для каналів мовлення телерадіоорганізацій місцевого мовлення, які не мають ліцензій на цифрове мовлення, – до 31 березня 2021 року.

На підставі рішень Національної ради про втрату чинності ліцензіями на аналогове мовлення всі медіагрупи переоформили свої ліцензії, вилучивши із чинних ліцензій на мовлення аналогові канали мовлення, які не працюють.

Станом на сьогодні у смузі I цифрового дивіденду задіяно 12 телеканалів (передавачів), їх використовують 4 телерадіоорганізації. Із 12 каналів 7 каналів – на територіях із особливим режимом мовлення.

У смузі II цифрового дивіденду наразі задіяно 30 телевізійних каналів (передавачів), їх використовують 18 телерадіоорганізацій. Із 30 каналів 15 каналів – на територіях із особливим режимом мовлення. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 № 1263 для визначених Національною радою з питань телебачення і радіомовлення каналів мовлення на територіях, що межують з Російською Федерацією та тимчасово окупованими територіями, аналогове телевізійне мовлення відновлюється на період до відновлення суверенітету і територіальної цілісності України.

Цифрові канали мовлення у смугах цифрових дивідендів задіяні в багатоканальних телемережах ТОВ «Зеонбуд» (МХ-1, МХ-2, МХ-3, МХ-5), у багатоканальній мережі ТОВ «ТРК «Етер» (МХ-6), в регіональному мультиплексі в Одеській області і локальних мультиплексах.

Загальна кількість задіяних для цифрового мовлення каналів у I цифровому дивіденді становить 25 телевізійних каналів (22 канали мультиплексів МХ-1, МХ-2, МХ-3, МХ-5 і 2 канали МХ-6, без урахування тимчасово окупованої території АРК).

У смузі II цифрового дивіденду за підсумками 2020 року – 196 телевізійних каналів (155 каналів мультиплексів МХ-1, МХ-2, МХ-3, МХ-5, 19 каналів МХ-6, 21 канал в Одеському регіональному мультиплексі і 1 локальний мультиплекс у м. Харкові, без врахування тимчасово окупованої території АРК).

Зважаючи на необхідність вивільнення смуг радіочастот у діапазоні 694 – 862 МГц (I і II цифрових дивідендів) для потреб рухомої служби, встановлено, що доцільно розглядати одночасне вивільнення смуг I і II дивідендів для впровадження системи рухомого (мобільного) зв'язку. Вирішено, що більш ефективно використання радіочастотного ресурсу і проведення перепланування загальнонаціональних мультиплексів у смузі частот 470 – 694 МГц можливе за умови використання стандарту DVB-T2.

Національна рада отримала погодження від оператора телекомунікацій мультиплексу МХ-6 ТОВ «ТРК «Етер» на зміну стандарту й розбудову мультиплексу у стандарті DVB-T2.

У звітному році Національна рада отримала від УДЦР нові прораховані в стандарті DVB-T2 канали мережі МХ-6 (166 каналів), нові перераховані у діапазон 470 – 694 МГц канали мереж МХ-1, МХ-2, МХ-3, МХ-5 (223 канали).

В отриманих висновках для мережі МХ-6 у стандарті DVB-T2 УДЦР застерігає, що включення мультиплексу можливе після завершення робіт із переналаштування загальнонаціональних мультиплексів МХ-1, МХ-2, МХ-3, МХ-5 у смузі радіочастот 470 – 694 МГц і лише за умов повного вимкнення РЕЗ аналогового телевізійного мовлення в Україні. Крім того, використання РЕЗ цифрового мовлення вздовж лінії розмежування, в зоні проведення ООС і на тимчасово непідконтрольних територіях Донецької, Луганської областей та тимчасово окупованій території АРК у всьому обсязі можливе лише після деокупації відповідних територій і вимкнення тих РЕЗ телевізійного мовлення України, які тимчасово працюють (на час проведення ООС).

У 2020 році Національна рада брала активну участь в міжнародних онлайн-заходах із проблематики вивільнення смуг I і II цифрових дивідендів від засобів телевізійного мовлення.

Зокрема, низка зустрічей зацікавлених країн Східного партнерства (Вірменія, Азербайджан, Білорусь, Грузія, Молдова та Україна) були присвячені обговоренню тексту Регіональної угоди щодо оптимізації використання радіочастотного спектра. Ці заходи організовано і проведено за підтримки Генерального директорату з питань комунікаційних мереж, контенту і технологій Європейської комісії. Метою цієї Угоди є узгодження спільних технічних умов для використання смуги частот 700 МГц та 3.4 – 3.8 ГГц для потреб рухомої наземної служби (4G/5G) і сприяння країнам у питаннях частотної координації. На цих заходах представники Національної ради неодноразово підкреслювали потребу вивільнення смуг 700 і 800 МГц, розповідали про національні кроки, зроблені для наближення до технології 5G, та перепони на шляху до звільнення смуг цифрових дивідендів, зокрема у фінансовому забезпеченні цифрових провайдерів програмної послуги, незацікавленості операторів мобільного зв'язку в компенсації витрат останнім. Крім цього, під час заходів значну увагу було приділено питанню захисту присвоєнь частот радіомовної служби на перехідний період і подальшого використання цифрового телебачення в діапазоні частот 470 – 694 МГц.

Окремо слід підкреслити готовність, висловлену Національній раді Представництвом ЄС в Україні, надати допомогу (консультативну, експертну, технічну тощо) в питаннях вивільнення смуг цифрового дивіденду.

2.4. Стан використання кабельних мереж, мереж МІТРІС

Станом на кінець 2020 року програмну послугу в кабельних телемережах надають 643 провайдери програмної послуги, із них за технологією IPTV – 231 провайдер, за технологією ОТТ – 1.

Останні роки переважає тенденція зі зменшення кількості провайдерів програмної послуги, приблизно на 5-10 відсотків щороку. Водночас спостерігається розширення абонентських баз провайдерами програмної послуги завдяки розгортанню кабельних телемереж на територію сусідніх населених пунктів та охоплення адміністративних районів, про що свідчать звернення провайдерів до Національної ради щодо збільшення території надання послуг.

У рамках погодження Плану заходів з реалізації Стратегії інформаційної реінтеграції Донецької та Луганської областей Національною радою ініційовано державну підтримку провайдерів програмної послуги, які провадять діяльність на території з особливим режимом мовлення.

За результатами звернень провайдерів програмної послуги розроблено 8 переліків програм універсальної програмної послуги для 6 населених пунктів і 2 районів. Внесено зміни до 93 переліків універсальної програмної послуги, а також додано програми телерадіокомпаній, які отримали ліцензії на мовлення за результатами конкурсів. Вилучено 1 програму у зв'язку з анулюванням ліцензії на мовлення. Також за результатами звернень провайдерів програмної послуги і представників Національної ради в Миколаївській і Харківській областях щодо неможливості прийому програм телерадіоорганізацій ефірного мовлення внесено зміни до переліків універсальної програмної послуги й вилучено програми, рівень сигналу яких не відповідає технічним нормам. З огляду на вимкнення технології аналогового телевізійного мовлення і пов'язані із цим звернення низки телерадіоорганізацій ефірного мовлення щодо анулювання ліцензій на мовлення внесено зміни до 183 переліків універсальної програмної послуги на території Дніпропетровської, Житомирської, Запорізької, Київської, Полтавської, Харківської, Хмельницької, Черкаської та Чернівецької областей.

Враховуючи розвиток новітніх технологій, продовжено видачу ліцензій на кабельне мовлення за технологією ОТТ у багатоканальних телекомунікаційних мережах. Відповідні ліцензії у звітному періоді видано ПрАТ «Футбольний клуб «Шахтар» (Донецьк)», м. Маріуполь Донецької обл., і ТОВ «Тайм медіа солюшин», м. Дніпро.

У звітному періоді, окрім провайдерів, які використовують кабельні телемережі, також продовжують діяльність 6 провайдерів програмної послуги (у 2019 році їх було 9), які використовують телемережі типу «МІТРІС» для передачі

і ретрансляції телевізійного зображення, передавання звуку, цифрової інформації в багатоканальних розподільчих системах.

У звітному році продовжила діяльність Робоча група з вирішення проблемних питань діяльності провайдерів програмної послуги при Національній раді. Загалом було проведено п'ять засідань в офлайн- та онлайн-форматах (23.01.2020, 14.04.2020, 17.06.2020, 25.06.2020, 20.08.2020), під час яких були розглянуті такі питання:

- законопроект про медіа;
- зміни універсальної програмної послуги, надання звітності про структуру власності провайдерами програмної послуги, а також щодо проведення перевірок під час карантину;
- зменшення негативного впливу карантинних заходів на економіку діяльності провайдерів програмної послуги, телерадіоорганізацій і подання пропозицій для внесення змін до законодавства, а також щодо Програми стимулювання економіки для подолання наслідків епідемії COVID-19;
- укладання угод з організаціями колективного управління;
- внесення змін до Положення про порядок видачі ліцензії провайдера програмної послуги;
- проблемні питання ліцензування OTT-провайдерів програмної послуги.

Активні обговорення цих тем у колі представників регуляторного органу й профільних асоціацій і об'єднань, зокрема Асоціації правовласників і постачальників контенту, Інтернет асоціації України, Спілки кабельного телебачення України, Телекомунікаційної палати України тощо, були спрямовані на пошук компромісу, збалансування інтересів держави і приватних телерадіоорганізацій, а також подальший розвиток телерадіопростору України.

2.5. Стан розвитку супутникових каналів мовлення

На кінець 2020 року супутникове мовлення здійснюють 109 телекомпаній і 4 радіокомпанії (Додаток № 6 «Супутникове телевізійне мовлення (2020)» і Додаток № 7 «Супутникове радіомовлення (2020)»), які загалом транслиували 97 програм у відкритому доступі і 52 програми – з використанням кодування.

На жаль, факт, що немає вітчизняного супутника, не сприяє розвитку телерадіоінформаційного простору у цьому сегменті мовлення. Тому вітчизняні телерадіоорганізації далі орендують потужності закордонних супутникових мереж (Додаток № 8 «Доступ до програм та розміщення вітчизняних телерадіопрограм на іноземних супутниках»).

Кількість трансляцій у кодованому вигляді збільшилася через реалізовані наміри 4 провідних медіахолдингів («1+1 Media», «Медіагрупа Україна», «StarLightMedia» та «Inter Media Group») щодо запровадження практики кодування супутникового сигналу задля захисту своїх авторських прав на телевізійний продукт. Численні звернення громадян не завжди свідчать про їхню

готовність придбавати відповідні телетюнери і сплачувати місячну абонплату на користь ТОВ «Віжн ТВ» і ТОВ «Екстра-ТВ (ТМ «Viasat» і ТМ «XTRA TV»)), які мають відповідні права на супутникову ретрансляцію. Для зменшення суспільної напруги внаслідок ухваленого медіахолдінгами рішення щодо кодування своїх програм у 2020 році розпочали мовлення в некодованому вигляді такі програми, як «УНІАН», «ІНТЕР+», «1+1 International», «Україна 24», «ICTV Україна».

3. ПІДСУМКИ ЛІЦЕНЗУВАННЯ

Підсумки ліцензування телерадіомовлення за звітний період

Згідно зі статтями 14 та 19 Закону України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення» передбачено ведення Державного реєстру суб'єктів інформаційної діяльності у сфері телебачення і радіомовлення. До нього відповідно до статті 38 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» вносяться дані про телерадіоорганізації, що отримали ліцензії на мовлення, провайдера програмної послуги або зареєструвалися як суб'єкти інформаційної діяльності.

Дані в Державному реєстрі суб'єктів інформаційної діяльності у сфері телебачення і радіомовлення постійно корегуються у зв'язку з внесенням або вилученням телерадіоорганізацій та провайдерів програмної послуги, враховуються зміни, що вносяться до ліцензій, у тому числі зміни умов діяльності, територіальної категорії мовлення, ліцензійних умов тощо.

Станом на 31.12.2020 року до Державного реєстру внесено дані про 1495 телерадіоорганізацій та суб'єктів інформаційної діяльності: 1389 телерадіомовних організацій та провайдерів програмної послуги та 106 суб'єктів інформаційної діяльності.

Із 1389 ліцензіатів за формою власності 7 – державних, 203 – комунальної власності, 1179 – іншої форми власності.

1) За видами мовлення:

Мовників – 799, у тому числі:

- телемовників – 426;
- радіомовників – 426;
- телерадіомовників – 53.

Провайдерів програмної послуги – 643 (з них 231 – IPTV; 1 – за технологією OTT).

2) Залежно від організаційно-технологічних особливостей розповсюдження програм телерадіоорганізації поділяються за такими видами мовлення:

Телемовлення:

- Ефірне – 131;
- Багатоканальне – 138;
- Кабельне – 156 (з них 5 – за технологією OTT);

- Супутникове – 109.

Радіомовлення:

- Ефірне – 336;
- Багатоканальне – 12;
- Супутникове – 4;
- Проводове – 118.

За звітний рік до Державного реєстру суб'єктів інформаційної діяльності у сфері телебачення і радіомовлення внесено 34 нові телерадіоорганізації та вилучено 63. Ухвалено рішення про державну реєстрацію 4 нових суб'єктів інформаційної діяльності.

Загалом телерадіоорганізаціям і провайдерам програмної послуги було видано та переоформлено 336 ліцензій. Серед них:

ліцензій на мовлення – 265 (з них 233 – переоформлень), у тому числі:

- супутникове – 40 (із них 33 – переоформлення);
- ефірне – 122 (з них 118 – переоформлень);
- кабельне – 29 (з них 16 – переоформлень);
- проводове – 5 (з них 5 – переоформлень);
- багатоканальне телебачення – 58 (з них 52 – переоформлення);
- багатоканальне радіомовлення – 8 (з них 6 – переоформлень);
- проводове, ефірне, супутникове, багатоканальне радіомовлення – 3 (з них 3 – переоформлення);

ліцензій провайдера програмної послуги – 71 (з них 18 – переоформлень).

Крім того, було внесено зміни до 558 ліцензій через переоформлення їх додатків. Серед них:

- додатків до ліцензій на мовлення – 464; у тому числі: супутникове – 106; ефірне – 186; кабельне – 33; багатоканальне – 118; проводове – 7; проводове, ефірне, супутникове, багатоканальне радіомовлення – 6; багатоканальне радіомовлення – 8;
- додатків до ліцензій провайдера програмної послуги – 94.

Продовжено строк дії 45 ліцензіям на мовлення та провайдерам програмної послуги.

За звітний рік відповідно до статті 37 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» Національна рада ухвалила 83 рішення про анулювання ліцензій на мовлення та провайдерів програмної послуги.

Найпоширенішими причинами анулювання ліцензії, зазначеними в клопотанні, є: припинення діяльності – 50; нерентабельність діяльності – 14; перехід із аналогового на цифрове мовлення – 16; скрутний фінансовий стан – 3.

У 2020 році до регуляторного органу надійшло 1025 заяв від суб'єктів господарської діяльності з питань ліцензування мовлення та провайдерів програмної послуги.

Обсяги ліцензійного збору 2020 року

Нарахування ліцензійного збору 2020 року проводилося відповідно до Методики розрахунків розмірів ліцензійного збору за видачу або продовження строку дії ліцензії на мовлення, ліцензії провайдера програмної послуги, визначення розміру плати за переоформлення ліцензії та видачу дубліката ліцензії на мовлення, ліцензії провайдера програмної послуги, яка затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 р. № 412 (зі змінами).

На підставі рішень, ухвалених Національною радою про ліцензування, був нарахований та фактично сплачений ліцензійний збір за видачу, продовження та переоформлення ліцензій на мовлення та провайдера програмної послуги, а саме:

- надходження від сплати ліцензійного збору за видачу, продовження та переоформлення ліцензії на мовлення становили 25 157,9 тис. грн;
- надходження від видачі дублікатів за всіма видами розповсюдження телерадіопрограм становили 2,1 тис. грн;
- надходження від сплати ліцензійного збору за видачу, продовження та переоформлення ліцензії провайдера програмної послуги становили 54 277,3 тис. грн (з них для надання програмних послуг на територіях проведення ООС виписано 6 рахунків на суму 75,2 тис. грн).

Із загальною структурою надходжень від сплати ліцензійних зборів за видами мовлення можна ознайомитися у Додатку № 9 «Структура ліцензійного збору за 2019 – 2020 рр.».

Ефірне та багатоканальне мовлення

2020 року було оголошено 5 конкурсів на вільних телерадіоканалах: 3 – ефірне радіомовлення і 2 – багатоканальне телебачення. У звітному році Національна рада підбила підсумки 3-х конкурсів, на які було подано 7 заяв від 6 телерадіоорганізацій, серед яких визначено 5 переможців.

За підсумками конкурсів у багатоканальній телемережі стандарту DVB-T2 (MPEG-4) для місцевих потреб здійснюватиме мовлення:

- м. Запоріжжя на 44 ТВК – ТОВ «Запорізька незалежна телерадіокомпанія «ТВ-5», м. Запоріжжя;
- м. Харків на 53 ТВК – ТОВ «Телерадіокомпанія «Регіон», м. Харків;
- м. Покров Дніпропетровської області на 21 ТВК (3-тя програма) – ТОВ «Телерадіокомпанія «Кварц» («ПлюсПлюс. Нікополь»), м. Нікополь;
- м. Переяслав Київської області на 44 ТВК – ТРК «АЛЬТА» («Літера «А», яка розміщена в середині трикутника»), м. Переяслав.

Вимогами до програмної концепції мовлення рекомендовано розміщення в ефірі мовників соціально-важливих та інформаційних програм місцевої тематики. Обсяг мовлення – 24 години на добу. Ліцензії телерадіоорганізаціям видано строком на 7 років.

Для розвитку військово-патріотичного формату мовлення, яке забезпечить інформування суспільства про події на сході та півдні України, безпосередньо в зоні бойових дій, про стан і розвиток Збройних Сил України, було проведено конкурс. На частоті 92,3 МГц у м. Мелітополі Запорізької області переможцем визначено Центральну телерадіостудію Міністерства оборони України («Армія FM – військове радіо»). Вимоги до програмної концепції мовлення передбачають трансляцію програм, які висвітлюють діяльність Збройних Сил України, операції Об'єднаних сил, діяльності ветеранів АТО та подій, що відбуваються на територіях, які є тимчасово окупованими та тимчасово непідконтрольними уряду України. Крім того, передбачено виготовлення та розповсюдження не менше як 30 відсотків програм на військово-патріотичну тематику. Обсяг мовлення на зазначеній частоті – 24 години на добу, строк дії ліцензії – 7 років.

Відповідно до постанов Кабінету Міністрів України, пов'язаних із заходами, спрямованими на запобігання виникненню та поширенню коронавірусної хвороби COVID-19 (від 11.03.2020 № 211, від 22.07.2020 № 641), та пункту 3³ розділу X «Прикінцеві положення» Закону № 692-IX на цей час ініціювання, оголошення і проведення конкурсів Національною радою зупиняється. Цими актами було запроваджено низку обмежувальних заходів, які унеможливають підбиття підсумків конкурсів у терміни, визначені рішеннями Національної ради. Таким чином, рішення щодо п'яти конкурсів були скасовані.

У період із 1 січня по 31 грудня 2020 року Національна рада розглянула 267 заяв суб'єктів інформаційної діяльності у сфері телебачення і радіомовлення про переоформлення ліцензій на ефірне мовлення, з яких – 83 заяви щодо телемовлення, клопотання щодо анулювання ліцензії ефірного телемовлення – 29 та ефірного радіомовлення – 6. Також до регуляторного органу звернулися ліцензіати із 146 заявами про переоформлення ліцензії на багатоканальне мовлення у зв'язку зі зміною власників та кінцевих бенефіціарних власників, організаційно-правових форм власності, програмних концепцій мовлення, позивних, логотипів, керівних та наглядових органів тощо. Протягом 2020 року Національна рада розглянула 21 заяву про продовження строку дії ліцензії на наземне ефірне телерадіомовлення.

Супутникове мовлення

За звітний період до Національної ради надійшло 6 заяв про видачу ліцензії на супутникове телемовлення, переоформлення – 157 заяв, з них – 8 заяв на супутникове радіомовлення, анулювання ліцензії на супутникове телемовлення – 7. Також Національна рада розглядала заяви ліцензіатів щодо переоформлення ліцензій на супутникове мовлення у зв'язку зі зміною програмних концепцій мовлення, власників та кінцевих бенефіціарних власників, керівних та наглядових органів, технічних характеристик мовлення тощо.

За результатами розгляду заяв про видачу ліцензії на супутникове мовлення було видано ліцензії таким телерадіоорганізаціям: ТОВ «НОВИННА ГРУПА

УКРАЇНИ», м. Київ, ТОВ «Телеканал «Є!», м. Київ, ДП «Мультимедійна платформа іномовлення України», м. Київ, ТОВ «Міжнародна комерційна телерадіокомпанія» («ICTV»), м. Київ, ТОВ «Телерадіокомпанія «ПРОВАНС», м. Київ, ТОВ «МЕДІАМЕРЕЖІ.ОДЕСА», м. Київ, ТОВ «КРАЇНА ТВ», м. Київ.

У переважній більшості ліцензіати заявили про інформаційне мовлення (4 заявники). Також отримали ліцензію 2 спеціалізованих тематичних канали з телепродажу, зокрема: ТОВ «Телерадіокомпанія «ПРОВАНС» (логотип «PROVENCE»), м. Київ, та ТОВ «КРАЇНА ТВ» (логотип «SONATA TV»), м. Київ.

Всі нові ліцензії на супутникове мовлення 2020 року не передбачають кодування та визначають умови розповсюдження програм у відкритому вигляді. Таким чином, після початку мовлення цих ліцензіатів українські споживачі зможуть отримати розширений безкоштовний доступ до українського контенту.

Кабельне мовлення

2020 року до Національної ради надійшло 5 заяв про видачу ліцензії на кабельне мовлення, переоформлення – 61, а також 3 звернення щодо анулювання ліцензії на кабельне мовлення.

Ліцензування кабельного мовлення здійснювалося без конкурсу за реєстраційним принципом відповідно до вимог Закону України «Про телебачення і радіомовлення».

Національна рада видала 13 та переоформила 16 ліцензій на кабельне мовлення. На підставі вимог статті 37 зазначеного Закону Національна рада ухвалила 3 рішення про анулювання ліцензій на кабельне мовлення.

Упродовж останніх двох років суб'єкти інформаційної діяльності отримують ліцензії на кабельне мовлення з використанням технології ОТТ, що дає їм змогу мовити в мережах провайдерів програмної послуги на території України. У 2020 році Національна рада видала дві ліцензії на кабельне мовлення з використанням технології ОТТ. Ліцензіатами стали ПрАТ «ФУТБОЛЬНИЙ КЛУБ «ШАХТАР» (ДОНЕЦЬК)», м. Маріуполь Донецької області та ТОВ «ТАЙМ МЕДІА СОЛЮШИН», м. Дніпро.

Проводове мовлення

Станом на 31 грудня 2020 року налічується 118 мовників, які використовують мережі проводового мовлення. Ліцензування цього виду мовлення здійснюється на позаконкурсних засадах. Ліцензії видаються строком на 10 років.

Протягом звітного періоду до Національної ради звернулися 8 ліцензіатів щодо переоформлення ліцензій на мовлення у проводових мережах у зв'язку зі зміною сітки та обсягу мовлення, програмної концепції мовлення, організаційно-

технічних характеристик тощо. У зв'язку з припиненням діяльності та реорганізацією 11 ліцензіатів подали клопотання про анулювання ліцензій.

У 2020 році збереглася тенденція щодо зменшення кількості ліцензіатів проводового мовлення. За інформацією телерадіоорганізацій це пов'язано з такими причинами:

- ПАТ «Укртелеком» припинило фінансування проводового мовлення та звільнило працівників, які обслуговували радіолінії, радіовузли, радіоточки;
- працівники обленерго на всій території України під час ремонту електроліній знімають зі своїх опор радіолінії, які в подальшому не відновлюються;
- відсутня радіофікація нових будинків;
- відбувається зменшення домогосподарств (радіоточок), помешкання яких підключено до проводового мовлення;
- процеси децентралізації в країні та створення нових об'єднаних територіальних громад. У зв'язку з цим власники ліцензіатів ліквідують суб'єктів інформаційної діяльності.

Проводова мережа завжди була і є найдоступнішим джерелом інформації та надійним засобом оповіщення населення у надзвичайних ситуаціях, особливо в сільській місцевості. Однак за умов незмінності нинішньої ситуації та не розв'язання цих проблем можна прогнозувати, що проводове мовлення в Україні буде і далі зникати. Крім того, зважаючи на розвиток нових телекомунікаційних засобів та незацікавленості з боку нинішнього власника мережі підтримувати збитковий ресурс, ці темпи цілком можуть пришвидшитися.

Ліцензування провайдерів програмної послуги

Ліцензування провайдерів програмної послуги здійснюється відповідно до вимог Закону України «Про телебачення і радіомовлення» та Положення про порядок видачі ліцензії провайдера програмної послуги у редакції, затвердженій рішенням Національної ради від 06.11.2014 № 1187, що зареєстроване в Міністерстві юстиції України 28.11.2014 за № 1520/26297 (зі змінами) на позаконкурсних засадах.

Упродовж 2020 року в Національній раді зареєстровано 214 заяв щодо ліцензування провайдерів програмної послуги, із них:

- 48 – про видачу ліцензії;
- 1 – про видачу дубліката ліцензії;
- 7 – щодо продовження;
- 90 – переоформлення;
- 43 – анулювання.

Загалом кількість провайдерів програмної послуги у 2020 році становить 643.

Для надання послуг абонентам провайдери програмної послуги використовують в основному аналогову, цифрову та IPTV технології.

Крім вказаних технологій, провайдери також використовують технології МІТРІС, «Телесело», MMDS. На сьогодні надають послуги абонентам із використанням технології МІТРІС 6 суб'єктів інформаційної діяльності, за технологією «Телесело» – 1 суб'єкт, із використанням технології MMDS – 5 провайдерів. Один провайдер має ліцензію з використанням ОТТ технології та ще один використовує багатоканальну цифрову телемережу МХ-6. Два провайдери надають послугу абонентам з використанням супутникової платформи.

У грудні 2020 року закінчився строк дії ліцензій провайдера програмної послуги з використанням багатоканальних телемереж МХ-1, МХ-2, МХ-3, МХ-5 ТОВ «Зеонбуд», м. Київ, тому ліцензіат за 60 днів до закінчення строку дії ліцензій подав заяви про продовження строку їх дії. 29 жовтня 2020 року Національна рада ухвалила рішення про продовження строку дії ліцензій провайдера програмної послуги ТОВ «Зеонбуд» на 10 років.

4. ОФІЦІЙНИЙ МОНІТОРИНГ ТЕЛЕРАДІОПРОГРАМ. ЗДІЙСНЕННЯ НАГЛЯДОВИХ ПОВНОВАЖЕНЬ

4.1. Інформація про дотримання телерадіоорганізаціями ліцензійних умов, умов ліцензії та вимог законодавства

Проведення тематичних моніторингів щодо трансляції загальнонаціональними телекомпаніями передач, розрахованих на дитячу аудиторію

Упродовж серпня 2020 року було здійснено тематичний моніторинг трансляції загальнонаціональними та супутниковими телерадіокомпаніями дитячих передач та аудіовізуальних творів, розрахованих на дитячу аудиторію.

Час трансляції дитячих передач та аудіовізуальних творів, розрахованих на дитячу аудиторію на загальнонаціональних радіостанціях, відповідає ліцензійним умовам – проміжок часу з 06:00 по 22:00.

За результатами моніторингу 28 загальнонаціональних телерадіоорганізацій зафіксовано збільшення (порівняно з ліцензійним показником) трансляції програм і передач, розрахованих на дитячу аудиторію в ефірі 5 телекомпаній: ТОВ «Телерадіоорганізація «Мульти медіа сервіс» («K1»)), ТОВ «Новий канал» («Н»), ТОВ «Телерадіокомпанія «МУЗИКА ТВ» («ПІКСЕЛЬ TV»)), ПАТ «Телекомпанія «ТЕТ» («ТЕТ»)), ТОВ «УНІАН ТБ» («ПЛЮСПЛЮС»)).

В ефірі 5 телекомпаній, які не мають ліцензійних зобов'язань щодо трансляції дитячих передач та аудіовізуальних творів, розрахованих на дитячу

аудиторію, зафіксовано трансляцію дитячих передач та аудіовізуальних творів, а саме: ТОВ «Музичне телебачення» («ZOOM»), ТОВ «Телеканал «К2» («K2»), ТОВ «Телерадіокомпанія «Україна» («НЛО.TV»), ПАТ «Телеканал «ІНТЕР» («ІНТЕР»), ПАТ «Телестудія «Служба інформації» («НТН»).

Крім того, в ефірі 2 програм АТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України» («UA:КУЛЬТУРА» та «UA:Перший») було зафіксовано невиконання умов ліцензії в частині трансляції передач, розрахованих на дитячу аудиторію.

Моніторинг здійснювався з урахуванням статті 9 Закону України «Про охорону дитинства», якою передбачено, що діяльність засобів масової інформації має бути спрямованою на задоволення мовних потреб дітей, у тому числі тих, які належать до національних меншин, та частини п'ятої статті 10 Закону України «Про телебачення і радіомовлення», якою передбачено, що телерадіоорганізації здійснюють трансляцію фільмів та/або передач, які не є їхнім власним продуктом, виключно державною мовою, за винятком фільмів і передач (крім дитячих та анімаційних), створених до 1 серпня 1991 року.

Під час моніторингу загальнонаціональних телеканалів не зафіксовано трансляції дитячих передач та аудіовізуальних творів, не озвучених чи дубльованих державною мовою.

Отримана інформація демонструє найбільшу щільність трансляції в ефірі загальнонаціональних телеканалів дитячих передач усіх категорій та жанрів у ранковий прайм-тайм з 6:00 до 09:00.

Серед позитивних тенденцій цього року:

- більшість дитячих передач транслюються у час, зручний для дитячої аудиторії після 6 години ранку;
- суттєво збільшено обсяг дитячих передач та аудіовізуальних творів, озвучених українською мовою;
- збільшено обсяг трансляції аудіовізуальних творів європейського та українського виробництва та суттєво зменшено обсяг трансляції аудіовізуальних творів російського виробництва.

Негативні тенденції останніх років:

- з 28 загальнонаціональних телемовників тільки у 7 залишилися програми для дитячої аудиторії в їхніх умовах ліцензії;
- обмежене жанрове розмаїття дитячих передач;
- відсутні передачі для дітей з проблемами слуху та зору;
- за останні 10 років обсяг трансляції дитячих передач та аудіовізуальних творів на загальнонаціональних телеканалах постійно зменшується.

Питання якісного забезпечення інформацією дітей в Україні залишається актуальною проблемою, вирішення якої лежить у площині реформування державної підтримки виробництва телерадіопродукту для цієї категорії населення та законодавства України.

Проведення цільових моніторингів щодо обсягу національного і європейського аудіовізуального продукту

У травні та серпні 2020 року було здійснено моніторинг 28 загальнонаціональних телерадіоорганізацій про дотримання вимог частин четвертої і восьмої статті 28 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» (обсяг національного і європейського аудіовізуального продукту) та частини першої статті 9 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» (обсяг національного аудіовізуального продукту).

До програм українського виробництва було віднесено передачі та фільми, вироблені юридичними та/чи фізичними особами України, у тому числі і власні програми, передачі та фільми.

До програм європейського виробництва було віднесено передачі та фільми, вироблені/створені однією або кількома юридичними особами-резидентами держав, що ратифікували Європейську конвенцію про транскордонне телебачення (далі за текстом – Конвенція).

Також до програм європейського виробництва зараховано передачі та фільми, створені на замовлення юридичних осіб-резидентів держав, що ратифікували Конвенцію, за умови, що безпосереднім виробником таких передач і фільмів є особи-резиденти таких держав.

Передачі та фільми, створені на замовлення або за участі однієї або кількох юридичних осіб-резидентів держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором та/або державою-окупантом, відповідно до положень частини четвертої статті 28 зазначеного Закону, не зараховуються до передач європейського чи українського виробництва.

Оскільки юрисдикція аудіовізуальних творів виробництва часів Радянського Союзу, як окремої категорії, станом на сьогодні українським законодавством не визначена, до частки національного аудіовізуального продукту зараховувалися лише фільми, створені українськими студіями-виробниками.

За результатами моніторингу в ефірі загальнонаціональних телеканалів було зафіксовано ознаки порушення низки статей Закону України «Про телебачення і радіомовлення»:

1) Частини першої статті 9 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» (у загальному обсязі мовлення кожної телерадіоорганізації не менше 50 відсотків має становити національний аудіовізуальний продукт) в ефірі:

- АТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України» (програма «UA:КУЛЬТУРА»), оскільки 11.05.2020 обсяг національного аудіовізуального продукту становив 42%;
- АТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України» (програма «UA: Культура»), оскільки 17.08.2020 обсяг національного аудіовізуального продукту становив 43%.

Крім того, в ефірі АТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України» (програма «UA: Культура») під час тижневого моніторингу мовлення з 17 по 23 серпня 2020 зафіксовано відсутність мовлення ліцензіата з 0 до 8 години. Фактичний обсяг мовлення становив 16 годин на добу, замість 24 годин, передбачених ліцензією на мовлення, що є порушенням частини сьомої статті 27, частини восьмої статті 28, пункту а) частини першої статті 59 Закону України «Про телебачення і радіомовлення».

2) Абзацу 2 частини четвертої статті 28 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» (передачі європейського виробництва, а також США та Канади повинні становити не менше 70 відсотків загального тижневого обсягу мовлення, у тому числі не менше 50 відсотків загального тижневого обсягу мовлення – передачі українського виробництва) в ефірі телеканалів:

- ТОВ «Телеканал «МЕГА» (логотип «М») за період з 03 по 09 серпня 2020 обсяг передач українського виробництва становив 46%, а за період з 11 по 17 травня 2020 року обсяг передач українського виробництва становив 45%;
- ТОВ «ТРК «Україна» (логотип «НЛЮ.TV») за період з 11 по 17 травня 2020 обсяг передач українського виробництва становив 44%.

3) Частини восьмої статті 28 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» (ліцензіат зобов'язаний дотримуватися визначеної програмної концепції мовлення) в ефірі телеканалів:

- АТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України» (програма «UA:КУЛЬТУРА»), оскільки 11.05.2020 добовий показник мінімальної частки національного аудіовізуального продукту (у тому числі власного виробництва) був меншим за передбачений у ліцензії: за ліцензією – 90%, фактично – 42%;
- АТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України» (програма «UA:ПЕРШИЙ»), оскільки 11.05.2020 добовий показник мінімальної частки національного аудіовізуального продукту (в тому числі власного виробництва) був меншим за передбачений у ліцензії: за ліцензією – 81,25%, фактично – 67%;
- ТОВ «Телеканал «МЕГА» (логотип «М»), оскільки 11.05.2020 добовий показник мінімальної частки національного аудіовізуального продукту (в тому числі власного виробництва) був меншим за передбачений у ліцензії: за ліцензією – 58,30%, фактично – 56%; а 03.08.2020 добовий показник мінімальної частки національного аудіовізуального продукту (в тому числі власного виробництва) був меншим за передбачений у ліцензії: за ліцензією – 58,3%, фактично – 52%.

За результатами цих моніторинрів Національна рада ухвалила рішення про призначення позапланових перевірок:

- рішенням від 01.10.2020 № 1143 було призначено позапланову перевірку АТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України» (програма «UA:КУЛЬТУРА»), за результатами якої рішенням від 12.11.2020 № 1399

до телерадіоорганізації було застосовано санкцію «оголошення попередження»;

- рішеннями від 26.11.2020 № 1598 та від 01.10.2020 № 1141 телерадіоорганізації ТОВ «Телеканал «МЕГА» було призначено проведення позапланових перевірок;
- рішенням від 01.10.2020 № 1142, зі змінами внесеними рішенням від 26.11.2020 № 1449, ТОВ «ТРК «Україна» (логотип «НЛЮ.TV») було призначено проведення позапланової перевірки.

Дотримання радіомовниками норм щодо ведення програм і обсягу пісень українською мовою

Відповідно до статті 9 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» частка пісень державною мовою в ефірі радіокомпаній має становити 35% загального обсягу пісень, а також не менше як 35% у кожному проміжку часу між 07.00 та 14.00 і між 15.00 та 22.00. Мова ведення передач українською має становити не менше ніж 60%.

Частина третя статті 9 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» також передбачає, що при здійсненні радіомовлення телерадіоорганізації, які поширюють музичні твори, серед яких частка пісень офіційними мовами Європейського Союзу відповідно до умов ліцензії становить не менше як 60% загального обсягу пісень, поширених протягом доби, а також не менше як 60% загального обсягу пісень, поширених у кожному проміжку часу між 07.00 та 14.00 і між 15.00 та 22.00, повинні забезпечувати частку пісень державною мовою не менше ніж 25% загального обсягу пісень, поширених протягом доби, а також не менше ніж 25% загального обсягу пісень, поширених у кожному проміжку часу між 07.00 та 14.00 і між 15.00 та 22.00.

На виконання цих вимог Національна рада упродовж 2020 року проводила постійні моніторинги ефіру загальнонаціональних, регіональних та місцевих радіостанцій. Для оптимізації показників під час моніторингу встановлювався обсяг (частка) україномовних пісень від загальної кількості та від загального хронометражу пісень.

За результатами моніторингу порушення законодавства щодо частки державної мови, визначеної частиною другою статті 9 зазначеного Закону, (телерадіоорганізації при здійсненні радіомовлення повинні забезпечувати частку пісень (словесно-музичних творів) державною мовою в обсязі не менше 35 відсотків загального обсягу пісень, поширених протягом доби, а також не менше 35 відсотків загального обсягу пісень, поширених у кожному проміжку часу між 07.00 та 14.00 і між 15.00 та 22.00), було зафіксовано в ефірі:

- ТОВ «ТРК «СТОЛИЦЯ» (позивний «Перець ФМ»), оскільки 11.05.2020 частка пісень державною мовою у проміжках часу між 15:00 та 22:00 становила 32%.

Рішенням Національної ради від 10.12.2020 № 1541 визнано порушення ТОВ «ТРК «СТОЛИЦЯ» частини другої статті 9 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» та застосовано санкцію «стягнення штрафу» у розмірі, розрахованому від розміру ліцензійного збору, нарахованого телерадіоорганізації за видачу ліцензії, а саме: 54 480 грн (5% від ліцензійного збору);

- ТОВ «ТРК «ШАНСОН» (позивний «Радіо шансон»), оскільки 12.05.2020 частка пісень державною мовою в проміжках часу між 15:00 та 22:00 становила 31%.

Рішенням Національної ради від 10.12.2020 № 1527 визнано порушення ТОВ «ТРК «ШАНСОН» частини другої статті 9 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» та застосовано санкцію «стягнення штрафу» у розмірі, розрахованому від розміру ліцензійного збору, нарахованого телерадіоорганізації за видачу ліцензії, а саме: 86 264, 54 грн (5% від ліцензійного збору);

- ТОВ «ТРК «ШАНСОН» (позивний «Радіо шансон»), оскільки 02.06.2020 частка пісень державною мовою в проміжках часу між 15:00 та 22:00 становила 34%.

Рішенням Національної ради від 10.12.2020 № 1526 визнано порушення ТОВ «ТРК «ШАНСОН» частини другої статті 9 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» та застосовано санкцію «стягнення штрафу» у розмірі, розрахованому від розміру ліцензійного збору, нарахованого телерадіоорганізації за видачу ліцензії, а саме: 86 264, 54 грн (5% від ліцензійного збору).

Моніторинг загальнонаціональних телеканалів щодо дотримання обсягу мовлення державною мовою

Протягом лютого, травня, липня, серпня та жовтня 2020 року було проведено моніторинг ефіру 28 загальнонаціональних телекомпаній (ефірне цифрове мовлення) для встановлення дотримання норм статті 10 Закону України «Про телебачення і радіомовлення». До частки передач і фільмів, виконаних державною мовою, під час моніторингу було зараховано:

- передачі та фільми, які повністю озвучено чи дубльовано державною мовою;
- передачі, ведення яких здійснювалось державною мовою.

Крім того, було визначено фактичні обсяги передач і фільмів за ознаками мовної ідентифікації у часовому проміжку із 7 до 22 години: україномовні передачі (повністю озвучені чи дубльовані державною мовою), російськомовні передачі (передачі та фільми, які озвучені чи дубльовані російською мовою, а також такі, що субтитровані українською мовою).

Відповідно до частини другої статті 10 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» в загальному тижневому обсязі мовлення телерадіоорганізацій загальнонаціональної категорії мовлення передачі та/або фільми, виконані державною мовою, мають становити 75% загальної тривалості передач та/або фільмів (або їх частин) у кожному проміжку між 07:00 та 18:00 і між 18:00 та 22:00.

Також відповідно до частини четвертої статті 10 цього Закону телерадіоорганізації забезпечують частку передач новин державною мовою в обсязі не менше як 75% загальної тривалості всіх передач новин, поширених телерадіоорганізацією в кожному проміжку часу між 07:00 та 18:00 і між 18:00 та 22:00.

За результатами моніторингу ознак порушень законодавства щодо частки державної мови в ефірі ліцензіатів не зафіксовано.

4.2. Виконання загальнонаціональними телерадіоорганізаціями законодавства України у сфері захисту суспільної моралі, використання позначок класифікації відеопродукції

У березні 2020 року було проведено моніторинг 27 загальнонаціональних телерадіокомпаній для перевірки дотримання законодавства у галузі захисту суспільної моралі, дотримання умов державних прокатних посвідчень та рішення Національної ради № 306 від 10.03.2016 (зареєстровано в Міністерстві юстиції України 12 квітня 2016 року за № 541/28671), яким було внесено зміни до Системи візуальних позначок з індексом кіновідеопродукції залежно від аудиторії, на яку вона розрахована, затвердженої рішенням Національної ради від 08 лютого 2012 року № 117, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 24 лютого 2012 року за № 307/20620.

Під час моніторингу не було зафіксовано порушень, пов'язаних із порядком демонстрування і розповсюдження фільмів, передбаченим державним прокатним посвідченням Державного агентства України з питань кіно.

Всі фільми, які транслювалися в ефірі загальнонаціональних телеканалів у період моніторингу, супроводжувалися візуальними позначками з індексом кіно-, відеопродукції залежно від аудиторії, на яку вона розрахована, а фільми, які згідно з прокатними посвідченнями мали індекси «ДА» та «ЗА», демонструвалися без супроводу позначки, що передбачено зазначеним рішенням.

Перед трансляцією соціальних проєктів «Говорить Україна» (ТОВ «ТРК «Україна»), «Стосується кожного» (ПрАТ «Телеканал «ІНТЕР»), «Я соромлюсь свого тіла» (ПрАТ «Міжнародний медіацентр – СТБ»), «Страх в твоєму домі», «Свідок», «Випадковий свідок», «Свідок. Агенти» (ТОВ «Телестудія «Служба

інформації») в ефірі були наявні плашки із текстовим попередженням щодо змісту передачі.

Крім того, в ефірі низки телерадіокомпаній під час трансляції передач зафіксовано наявність позначок глядацької аудиторії, зокрема:

- ТОВ «Новий канал» – «Хто проти блондинок?», «Вар'яти шоу», «Хто зверху?», «Від пацанки до панянки»;
- ТОВ «Студія 1+1» – «Світ навиворіт».

4.3. Моніторинг дотримання телерадіоорганізаціями визначеного законодавством порядку мовлення під час виборчої кампанії 2020 року

Відповідно до абзацу п'ятого статті 13 Закону України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення», абзацу шостого частини першої статті 70 Закону України «Про телебачення і радіомовлення», Національна рада здійснює нагляд та контроль за дотриманням ліцензіатами визначеного законодавством порядку мовлення під час проведення виборчих кампаній та референдумів.

Стаття 50 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» носить відсильний характер і прямо не вказує на порядок мовлення телерадіоорганізацій під час виборів, але визначає, що особливості діяльності телерадіоорганізацій під час виборчого процесу регулюються законодавством про вибори.

Порядок проведення виборчої кампанії 2020 року, під час якої обиралися депутати сільських, селищних, міських рад і сільських, селищних, міських голів відповідних територіальних громад, регулювався Виборчим кодексом України, який був ухвалений Верховною Радою України у грудні 2019 року.

Відповідно до частини четвертої статті 49 Виборчого кодексу України, нагляд за дотриманням його вимог у частині участі засобів масової інформації та інформаційних агентств в інформаційному забезпеченні виборів, а також при проведенні передвиборної агітації щодо електронних (аудіовізуальних) засобів масової інформації, здійснює Національна рада.

Статтею 55 Виборчого кодексу України передбачено лише зобов'язання телерадіоорганізацій за письмовими запитами Національної ради надавати всю інформацію про виділення ефірного часу для проведення передвиборної агітації, а в разі необхідності – копії відповідних угод, платіжних документів та аудіо-, відеозаписи передач на відповідних носіях інформації. Законодавство у сфері телебачення і радіомовлення не передбачає повноважень щодо безпосереднього застосування Національною радою санкцій за порушення виборчих законодавчих норм.

Під час виборчого процесу Національна рада проводила моніторинг загальнонаціональних, регіональних, місцевих та окремих супутникових телерадіокомпаній для перевірки дотримання виборчого законодавства.

Під час моніторингу було зафіксовано такі типові ознаки порушення:

- включення агітаційних матеріалів до інформаційних передач;
- прихована передвиборча агітація;
- порушення, пов'язані з особливостями поширення інформації про результати опитування громадської думки під час виборів;
- надання переваги окремим кандидатам-суб'єктам виборчого процесу.

Рішенням Національної ради від 03.09.2020 № 1005 було створено робочу групу Національної ради для здійснення нагляду за дотриманням телерадіоорганізаціями виборчого законодавства під час виборчої кампанії депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів у 2020 році. Протягом виборчого процесу відбулося 10 засідань робочої групи, під час яких аналізувалися зафіксовані результатами моніторингу ознаки порушення виборчого законодавства.

За підсумками засідань робочої групи Національна рада направила листи для отримання необхідної додаткової інформації та пояснень щодо зафіксованих регулятором порушень виборчого законодавства та відповіді на звернення, зокрема:

- 24 звернення до ліцензіатів;
- 5 листів до Центральної виборчої комісії;
- 6 листів-відповідей суб'єктам виборчого процесу;
- 41 повідомлення представників Національної ради у відповідних областях до ліцензіатів щодо зафіксованих ознак порушень норм виборчого законодавства.

Нині Кодексом України про адміністративні правопорушення передбачено можливість для Національної ради складати адміністративні протоколи та накладати штраф за порушення двох статей КУаП (212- 9 та 212- 11):

- Порушення передбаченого законом порядку ведення передвиборної агітації або надання переваги в інформаційних телерадіопередачах чи друкованих засобах масової інформації, в продукції інформаційного агентства будь-якому кандидату, політичній партії (блоку), їх передвиборним програмам власниками, посадовими чи службовими особами, творчими працівниками засобів масової інформації, інформаційних агентств.
- Порушення заборони протягом визначеного законом часу у будь-якій формі коментувати чи оцінювати зміст передвиборної агітаційної теле-, радіопрограми відповідного кандидата, політичної партії (блоку), давати будь-яку інформацію щодо цього кандидата, цієї політичної партії (блоку) власниками, посадовими чи службовими особами, творчими працівниками засобів масової інформації.
- Супроводження офіційних повідомлень у період виборчого процесу коментарями, що мають агітаційний характер, а також відео-,

аудіозаписами, кінозйомками, фотоілюстраціями про дії посадових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування як кандидатів у депутати та на посади сільських, селищних, міських голів.

- Ненадання відповідному суб'єкту виборчого процесу, щодо якого оприлюднено інформацію, яку він вважає недостовірною, на його вимогу (звернення) можливості у визначеному законом порядку оприлюднити відповідь щодо такої інформації.

За результатами розгляду результатів моніторингу та зафіксованих ознак порушень виборчого законодавства Робоча група вживала такі заходи:

- призначено позапланові перевірки 32 телерадіоорганізаціям;
- складено 56 адміністративних протоколів за порушення виборчого законодавства (1-й тур – 40, 2-й тур – 6);
- прийнято 3 судових рішення про притягнення до адміністративної відповідальності за порушення виборчого законодавства посадових осіб ПП ТОВ «ВТБ-ПЛЮС», м. Херсон, КП ДС «Калуське міське телебачення», м. Калуш, Івано-Франківська обл., ТОВ «ТРК «Відікон», м. Суми (станом на 31.12.2020).

Докладна інформація про перебіг виборчого процесу 2020 року відображена у звіті Національної ради, який розміщений на офіційному сайті Національної ради.

4.4. Наглядова діяльність та перевірки Національної ради

2020 року Національна рада провела 53 планові перевірки компаній, у яких минув рік від дня видачі ліцензії, та 31 перевірку, пов'язану із завершенням терміну дії ліцензії. Загалом проведено 84 планових і 131 позапланову перевірку.

Керуючись Планом розвитку національного телерадіоінформаційного простору, планові перевірки провайдерів програмної послуги упродовж звітного періоду Національна рада не проводила.

Позапланові перевірки проводилися у зв'язку з порушеннями ліцензіатами вимог законодавства та/або умов ліцензій, у тому числі за результатами моніторингів телерадіопрограм.

За результатами моніторингів і під час проведення перевірок виявлено порушення умов ліцензій і вимог чинного законодавства в діяльності 82 ліцензіатів. До 58 з них застосовано санкцію «оголошення попередження», до 10 – стягнення штрафу, до 2 – звернення до суду про анулювання ліцензії.

Типовими порушеннями, за які Національна рада застосувала санкції до телерадіокомпаній, були:

- невиконання умов ліцензії в частині програмної концепції;
- незазначення у передачах інформації про автора і виробника;
- недостатня частка пісень державною мовою при радіомовленні;

- недотримання Правил ведення мовлення на теле- і радіоканалах у дні трауру (скорботи, жалоби) та дні пам'яті;
- порушення Закону України «Про рекламу» (переважно у діяльності регіональних телерадіоорганізацій).

Упродовж звітнього періоду проведено 79 перевірок провайдерів програмної послуги. За їх результатами до 37 провайдерів застосовано санкцію «оголошення попередження», до 3 – штрафну санкцію.

Типовими порушеннями у діяльності провайдерів програмної послуги були:

- ретрансляція програм, які не входять до Переліку іноземних програм, зміст яких відповідає вимогам Європейської конвенції про транскордонне телебачення і законодавства України;
- порушення загальної концепції програм для ретрансляції;
- незабезпечення можливості отримання абонентами програм універсальної програмної послуги в усьому обсязі.

Порівняння кількості рішень щодо санкцій, Застосованих у 2016 – 2020 роках

Рік	Загальна кількість перевірок	Санкції			Загальна кількість санкцій	Частка санкцій у загальній кількості перевірок
		Оголошення попередження	Подання до суду про анулювання ліцензії	Штраф		
2016	444	82	8	17	107	24,1%
2017	380	99	19	35	153	40,2%
2018	295	88	8	30	126	42,7%
2019	266	76	5	17	98	36,8%
2020	215	58	2	10	70	32,5%

У зв'язку з недотриманням умов ліцензій Національна рада подала до суду 2 адміністративних позови про анулювання ліцензії.

Санкцію «оголошення попередження» за поширення програм, які не входять до Переліку іноземних програм, зміст яких відповідає вимогам Європейської конвенції про транскордонне телебачення і законодавства України (порушення частини другої статті 42 Закону України «Про телебачення і радіомовлення»), вжито до 19-х провайдерів програмної послуги:

ПП «ТРК «ОЛИС», м. Слов'янськ Донецької обл., ТОВ «СЛАВТЕЛЕКОМ», м. Слов'янськ Донецької обл., ТОВ «ТРК «АГРОТЕХСЕРВІС ПЛЮС», м. Дружківка Донецької обл., ТОВ «ТВОПТИМУМ», м. Берегове Закарпатської обл., ФОП Гайдамак Д.Л., м. Ужгород Закарпатської обл., ФОП КУС С.Ф., м. Виноградів Закарпатської обл., ТОВ «СІГМА СЕРВІС ТВ», м. Бердянськ Запорізької обл., ТОВ «ГОЛДЕН ЛІНКС», м. Запоріжжя, ТОВ «ОРІОН-ТЕЛЕКОМ», м. Ірпінь Київської обл., ТДВ «КОМПАНІЯ «БЕСТ», м. Ірпінь

Київської обл., ПрАТ ТРК «ВЕСЕЛКА», м. Світловодськ Кіровоградської обл., ТОВ «ТЕЛЕКОМПАНІЯ ВІАКОР», м. Кропивницький, ФОП Желєзний Е.В., м. Гірське, м. Первомайськ Луганської обл., ПП «РАВА ТВ», м. Рава-Руська Львівської обл., МПП – ФІРМИ «ЦЕНТУРІОН», м. Львів, ТОВ «ТРК «ОРІОН», м. Вознесенськ Миколаївської обл., МКП КАБЕЛЬНОГО ТЕЛЕБАЧЕННЯ «ТОНІС», м. Олешки (Цюрупинськ) Херсонської обл., ФОП ПИРІЖОК О.А., м. Кам'янець-Подільський Хмельницької обл., ТОВ «ВОЛЯ-КАБЕЛЬ», м. Київ.

Крім того, протягом звітної періоду санкцію «оголошення попередження» за порушення Правил ведення мовлення на теле- і радіоканалах у дні трауру (скорботи, жалоби) та дні пам'яті було застосовано до чотирьох ліцензіатів.

Упродовж 2020 року за порушення рекламного законодавства, зокрема пункту «е» частини першої статті 59 Закону України «Про телебачення і радіомовлення», санкцію «оголошення попередження» було застосовано до 3 ліцензіатів: ТОВ «БІЗНЕС МЕДІА ЛТД», м. Київ, ТОВ «МІСЬКА ТРК «ЧЕРНІВЦІ», м. Чернівці, ТОВ ТРК «АКАДЕМ TV», м. Суми.

Штрафні санкції за ретрансляцію іноземних програм, щодо яких Національна рада ухвалила рішення, що їх зміст не відповідає вимогам законодавства України, було застосовано до трьох провайдерів: ТОВ «ГОЛДЕН ЛІНКС», м. Запоріжжя, ТОВ ТРО «ПОРТ», м. Попасна Луганської обл. та МКП КАБЕЛЬНОГО ТЕЛЕБАЧЕННЯ «ТОНІС», м. Олешки (Цюрупинськ) Херсонської обл.

Упродовж звітної періоду за поширення інформації, яка містила заклики до розв'язування агресивної війни або її пропаганди та/або розпалювання національної, расової чи релігійної ворожнечі й ненависті, санкцію «стягнення штрафу» було застосовано Національною радою до ТОВ «НАША ПРАГА», м. Київ та ТОВ «Новини 24 години», м. Київ, які до того ж поширювали пропаганду винятковості, зверхності або неповноцінності осіб за ознаками їх релігійних переконань, ідеології, належності до тієї чи іншої нації або раси, фізичного або майнового стану, соціального походження.

Національна рада 2020 року загалом ухвалила 10 рішень про застосування санкції «стягнення штрафу» до ліцензіатів на загальну суму 466 117,21 грн.

Станом на кінець 2020 року ТОВ «НАША ПРАГА», м. Київ, не виконало рішення Національної ради від 09.01.2020 № 18 та ТОВ «НОВИНИ 24 ГОДИНИ», м. Київ, не виконало рішення Національної ради від 27.02.2020 № 342 щодо сплати штрафу, що призвело до несплати штрафів на суму 211 251 грн.

4.5. Звернення громадян та запити на отримання публічної інформації

Національна рада повністю виконує положення Законів України «Про доступ до публічної інформації» та «Про звернення громадян».

Упродовж 2020 року до Національної ради надійшло 1163 письмові звернення громадян, що майже на третину перевищує відповідний показник за минулий рік.

Найбільше занепокоєння викликало у заявників кодування супутникових телеканалів, оскільки з 29 січня 2020 року українські медіагрупи (1+1 Media, «Медіагрупа Україна», StarLightMedia та Inter Media Group) закодували свій супутниковий сигнал, керуючись необхідністю запровадження європейської практики кодування супутникового сигналу і посилення захисту своїх авторських прав на телевізійний продукт. Кодування передбачає, що абоненти за власним бажанням мають укласти договір на придбання спеціалізованого приймача супутникових телерадіопрограм і сплачувати відповідні щомісячні платежі.

З цього питання надійшло близько пів тисячі листів. Переважна більшість заявників – це представники соціально вразливих верств населення.

У відповідях регулятора наголошувалося, що Національна рада неодноразово звертала увагу медіагруп на можливі ризики кодування для інформаційної безпеки нашої держави та виникнення соціальної напруженості в суспільстві. Водночас чинне законодавство надає всі підстави для реалізації телерадіоорганізаціям свого права на кодування сигналу. Дописувачів було поінформовано, що незважаючи на ситуацію щодо кодування сигналу провідних телеканалів, громадяни України можуть переглядати достатню кількість відкритих супутникових вітчизняних телепрограм із різними жанрами та тематичними напрямками. За результатами проведених моніторингів телерадіоорганізацій, які мають ліцензії на супутникове мовлення, зафіксовано понад 80 програм, які транслюються в некодованому вигляді. Зокрема відкритими для супутникового перегляду є телеканали «ICTV Україна», «Україна 24», «ІНТЕР+», «1+1 International», які можна отримувати на всій території покриття супутника, зокрема і в Автономній Республіці Крим, в Донецькій і Луганській областях.

Не втратила своєї актуальності тема впровадження цифрового мовлення. Як і раніше, зміст скарг стосувався неякісного прийому сигналу, відсутності прийому цифрових програм у цілому в деяких районах або тимчасової відсутності певних програм. На більшість звернень Національна рада надавала ґрунтовні відповіді на підставі інформації, якою володіє відповідно до компетенції.

Зокрема, низка таких звернень стосувалася тимчасово окупованих та прилеглих до них територій. У відповідях акцентувалося на тому, що Національна рада, у зв'язку із встановленням нових потужних цифрових передавачів та з метою досягнення найбільшої ефективності розповсюдження програм телерадіомовлення на території ООС і районів, наближених до лінії розмежування в Донецькій, Луганській областях, та на територію Автономної Республіки Крим з південних районів Херсонської області, наразі проводить перепланування мереж цифрового наземного телевізійного мовлення. Це, своєю чергою, позитивно відобразиться на процесі отримання доступу до вітчизняного телебачення і радіомовлення українським громадянам, які мешкають на підконтрольних та тимчасово непідконтрольних територіях, а також

створюватиме протидію інформаційному впливу російських пропагандистських телерадіопрограм, що проникають із тимчасово окупованих територій.

Окремі звернення надіслано до провайдера цифрової загальнонаціональної телемережі ТОВ «Зеонбуд» та УДЦР для вжиття відповідних заходів реагування.

Зростання рівня громадянської активності в Україні знайшло своє безпосереднє відображення і в зверненнях до регуляторного органу. Почастішали листи, в яких дописувачі інформують про факти можливих ознак порушень норм чинного законодавства. Насамперед це стосувалося питань розпалювання національної чи релігійної ворожнечі, трансляції фільмів або передач, щодо яких діють законодавчо встановлені обмеження. У другому півріччі зросла кількість звернень, у яких порушувалось питання дотримання телерадіоорганізаціями законодавчо визначеного обсягу мовлення державною мовою в теле- та радіоефірі.

На підставі відповідних звернень громадян, а також звернень народних депутатів України та представників громадських організацій, які надійшли у звітному періоді, рішеннями Національної ради було призначено 19 перевірок діяльності телерадіоорганізацій.

Значну увагу приділяють дописувачі і питанням, дотичним до сфери захисту суспільної моралі. Зазвичай Національна рада здійснює моніторинги з метою перевірки вказаних у листах фактів.

Є чимало випадків, коли наявна правова база не дає змоги оперативно реагувати на явища, які свідчать про можливе порушення норм суспільної моралі. Авторам таких звернень надається пояснення, що подібні питання здебільшого мають вирішуватися у площині етичного кодексу мовлення, їх може розглядати, наприклад, Комісія з журналістської етики чи редакційні ради.

У період карантину, запровадженого через поширення коронавірусної хвороби COVID-19, набули масового характеру звернення громадян – абонентів провайдерів програмної послуги щодо питань, пов'язаних із оплатою послуг та їх вартістю. Такі скарги надходили і раніше, однак із запровадженням карантинних обмежень їхня кількість відчутно збільшилась, оскільки почали виникати певні непорозуміння між споживачами та провайдерами, насамперед щодо термінів оплати, порушення яких спричинило в деяких випадках відключення послуги телебачення. З такими зверненнями здебільшого зверталися пенсіонери та інші представники соціально незахищених категорій населення.

Оскільки питання оплати та вартості послуг належать до сфери господарської діяльності компаній і перебувають поза межами компетенції регуляторного органу, Національна рада в більшості випадків надсилала такі звернення провайдерам із проханням розглянути та надати заявникам відповідь по суті. Водночас у безпосередніх відповідях дописувачам акцентувалося на тому, що зазначені питання можна вирішити в судовому порядку.

Як і в попередні періоди, надходили листи з інформацією про можливе недотримання компаніями норм рекламного законодавства. Здебільшого скарги стосувалися змісту рекламної продукції, відтак вони надсилалися за належністю

до Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів. Також нерідко висловлювалися нарікання на перевищення законодавчо встановлених обсягів реклами в теле- та радіоефірі. У таких випадках у відповідях надавалася інформація про дії регулятора в межах законодавчо визначених норм (здійснення контролю та нагляду за дотриманням Закону України «Про рекламу» щодо спонсорства і порядку розповсюдження реклами на телебаченні і радіо).

На звітний період припало проведення в Україні місцевих виборів. Відтак, на розгляді Національної ради перебували звернення, зміст яких стосувався порушень телерадіоорганізаціями виборчого законодавства. Окремі звернення було розглянуто на засіданнях Робочої групи Національної ради для здійснення нагляду за дотриманням телерадіоорганізаціями виборчого законодавства під час виборчої кампанії депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів у 2020 році з прийняттям відповідних рішень.

Також серед листів громадян, які стосуються змісту програмного наповнення телеєфіру, можна виділити низку звернень із наріканням на відсутність трансляції футбольних матчів в ефірі каналів мережі Т2. Основна кількість таких звернень надійшла наприкінці року.

Якщо розглядати надходження звернень у розрізі регіонів, то найбільш активними дописувачами були жителі столиці, які в цілому надіслали понад двісті звернень. Значна кількість листів надійшла також з Харківської (114) і Дніпропетровської (112) областей.

У 2020 році до Національної ради надійшло 230 запитів на отримання публічної інформації від юридичних та фізичних осіб, що в декілька разів перевищує відповідний показник минулого року (33).

Більш як половину загальної кількості запитів (168) становили запити від Громадської спілки «Коаліція аудіовізуальних і музичних прав», м. Київ, стосовно інформації, яка стосується діяльності провайдерів програмної послуги.

Решта запитів – це насамперед прохання щодо надання копій документів за результатами діяльності регуляторного органу: рішень Національної ради, протоколів засідань, порядків денних засідань, фінансових звітів тощо. Також зміст запитів стосувався контактних даних телерадіоорганізацій, які внесено до Державного реєстру суб'єктів інформаційної діяльності у сфері телебачення і радіомовлення, статистичних даних щодо діяльності телерадіоорганізацій та ін.

Не всі листи, оформлені як запити на отримання публічної інформації, є інформаційними запитами за своїм змістом. У такому разі надаються відповідні роз'яснення та надсилається відповідь згідно з вимогами Закону України «Про звернення громадян».

Відповіді на всі запити було надано вчасно, згідно зі статтею 20 Закону України «Про доступ до публічної інформації».

Інформація про надходження та стан виконання запитів системно оприлюднюється на офіційному вебсайті Національної ради.

Робота щодо опрацювання звернень громадян та запитів на отримання публічної інформації ґрунтується на максимальному забезпеченні зворотного

зв'язку та спрямована на ефективність кінцевого результату.

4.6. Ретрансляція телепрограм іноземних мовників

Перелік іноземних програм, зміст яких відповідає вимогам Європейської конвенції про транскордонне телебачення і законодавства України у звітному періоді поповнився 13 програмами.

Загалом, наприкінці 2020 року до його складу входять 180 програм переважно пізнавального, дитячого, музичного та розважального форматів, які перебувають під юрисдикцією 23 країн.

93,33% представляють програми Європейського Союзу. Мовники решти країн, окрім ЄС і СНД, становлять лише 5,55% (походженням з Китаю, Кореї, Туреччини, Канади, Ізраїлю, США).

Основними мовами іноземних програм є англійська – 40 мовників, російська – 23, російсько-англійська – 56. Французька мова повністю або частково наявна в 18 програмах, 10 програм ведуть мовлення польською мовою, у 16 іноземних мовників присутня україномовна звукова доріжка.

Незважаючи на те, що Перелік іноземних телевізійних програм наразі налічує 180 пунктів, тобто глядачам забезпечено широкий спектр вибору найрізноманітнішого контенту, і досі трапляються випадки показу російських пропагандистських телеканалів, ретрансляцію яких тимчасово призупинено на території України ухвалами Окружного адміністративного суду м. Києва та рішеннями Національної ради.

Представники Національної ради в областях відстежують такі випадки і разом із працівниками правоохоронних органів проводять перевірки готелів, баз відпочинку, розважальних закладів тощо. За звітний період зафіксовано 9 фактів ретрансляції таких телевізійних каналів, а саме: готельно-ресторанний комплекс «Тургенєв» (м. Шепетівка Хмельницької області), громадські заклади харчування «Волошка» і «Носівська сім'я» (м. Носівка Чернігівської області), кафе «Транзит» (с. Грем'яч Чернігівської області), готельний комплекс «ОК» (м. Шепетівка Хмельницької області), готельний комплекс «Леон» (м. Летичів Хмельницької області), заклад громадського харчування у м. Хорли Херсонської області, автомийка «AutoSPA» (м. Вінниця), заклад громадського харчування у м. Мена Чернігівської області.

Після встановлення таких фактів із адміністрацією зазначених закладів проведено роз'яснювальну роботу і незаконну ретрансляцію іноземних каналів припинено, а порушників попереджено про відповідальність. Під час повторних перевірок порушень зафіксовано не було.

5. ДОТРИМАННЯ ТЕЛЕРАДІООРГАНІЗАЦІЯМИ ВИМОГ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО РЕКЛАМУ

Моніторинг загальнонаціональних телеканалів щодо виконання вимог Закону України «Про рекламу» в частині транслявання спонсорства і порядку розповсюдження реклами на телебаченні й радіо

Відповідно до абзацу 3 частини першої статті 70 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» Національна рада забезпечує виконання вимог Закону України «Про рекламу» щодо спонсорства і порядку розповсюдження реклами на телебаченні й радіо. Крім того, відповідно до статті 13 Закону України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення» до наглядових повноважень Національної ради належить контроль за дотриманням ліцензіатами вимог законодавства України щодо реклами і спонсорства у сфері телерадіомовлення.

Національна рада у період із 31 грудня 2019 року до 01 січня 2020 року здійснила тематичний моніторинг 27 загальнонаціональних телекомпаній (цифрове мовлення) та 15 радіокомпаній щодо виконання вимог рекламного законодавства до спонсорської інформації з використанням знаків, під якими випускається алкогольна продукція.

Рекламу та спонсорську інформацію алкогольних напоїв було зафіксовано в ефірі телеканалів: «1+1», «2+2», «ТЕТ», «XSPORT», «МЕГА», «ЕСПРЕСО», «ПІКСЕЛЬ TV», «М1», «Новий канал», «5 канал», «СТБ», «ICTV», «K2», «ZOOM», «Індіго TV», «НЛО TV», «Україна», «ІНТЕР», «НТН», «K1».

Рекламу та спонсорську інформацію алкогольних напоїв зафіксовано в ефірі радіостанцій: «KISS FM», «Радіо П'ятниця», «Радіо НВ», «Наше радіо», «Радіо Шансон», «Мелодія FM», «Русское радио», «ХІТ ФМ», «Люкс ФМ».

Результатами моніторингу встановлено, що порядок розміщення реклами алкоголю відповідав вимогам рекламного законодавства України.

У більшості телеканалів обсяги спонсорської інформації алкоголю значно перевищують за кількістю та хронометражем обсяги реклами алкоголю. Головною перевагою спонсорства над рекламою є відсутність часових обмежень для розміщення, присутності спонсорської інформації в ефірі протягом всієї доби. Спонсорська комунікація залишається головним маркетинговим інструментом для просування алкогольної продукції на телебаченні й радіо.

Обсяг реклами та спонсорської інформації в ефірі таких телеканалів, як «K1», «НТН», «ІНТЕР», «М1», «Новий канал», «5 канал», «ICTV», «Україна», «Ентер-фільм» у період 31.12.2019 – 01.01.2020 зменшився порівняно з аналогічними даними минулого року.

За даними моніторингу Національної ради, спонсорська інформація не повторювала зміст реклами, як це часто спостерігалось в попередні роки, а також не містила висловлювань і зображень рекламного характеру.

Моніторинг загальнонаціональних телеканалів щодо виконання вимог Закону України «Про рекламу»

Частиною першою статті 9 Закону України «Про рекламу» визначено, що реклама має бути чітко відокремлена від іншої інформації, незалежно від форми чи способів розповсюдження, таким чином, щоб її можна було ідентифікувати як рекламу.

Частиною першою статті 13 Закону України «Про рекламу» визначено, що на телебаченні час мовлення, відведений на рекламу і телепродаж, не може перевищувати 15% протягом кожної астрономічної години фактичного мовлення.

Упродовж квітня 2020 року було проведено моніторинг 28 загальнонаціональних телекомпаній щодо виконання вимог Закону України «Про рекламу».

За результатами моніторингу не було зафіксовано перевищення обсягу та порядку ідентифікації реклами. На окремих телеканалах комерційної реклами не було зафіксовано взагалі.

Відповідно до частини сьомої статті 5-1 Закону України «Про рекламу» передбачено, що трансляція телепродажу, що здійснюється не спеціалізованими з телепродажу каналами, у вигляді окремої програми та/або передачі (телемагазину) повинна мати безперервну мінімальну тривалість 15 хвилин. Максимальна кількість таких програм та/або передач (телемагазинів) протягом астрономічної доби на не спеціалізованих із телепродажу каналах мовлення не може перевищувати восьми, а загальна тривалість їх трансляції не повинна перевищувати трьох годин на добу.

За даними моніторингу обсяг телепродажу в ефірі більшості загальнонаціональних телерадіокомпаній відповідав вимогам рекламного законодавства України, проте в ефірі ТОВ «ТРК «Україна» (логотип «Індіго TV») було зафіксовано перевищення обсягу трансляції телепродажу у проміжках часу:

- з 08.16 до 09.01 (обсягом 45 хв. 10 сек.);
- з 09.14 до 10.00 (обсягом 45 хв. 43 сек.);
- з 11.38 до 12.30 (обсягом 52 хв. 10 сек.);
- з 12.41 до 13.27 (обсягом 45 хв. 14 сек.).

Рішенням Національної ради від 04.06.2020 № 679, із змінами внесеними рішенням №1397 від 12.11.2020, ТОВ «ТРК «Україна» було призначено позапланову виїзду перевірку.

У грудні 2020 року було здійснено добовий моніторинг 15 загальнонаціональних радіокомпаній для перевірки дотримання вимог частини другої статті 13 Закону України «Про рекламу» (на радіо час мовлення, відведений на рекламу, не може перевищувати 20% (12 хвилин) протягом кожної астрономічної години фактичного мовлення). Результати моніторингу засвідчили виконання вимог рекламного законодавства всіма загальнонаціональними радіомовниками.

Проте під час моніторингу в ефірі радіокомпаній: Українська корпорація телебачення і радіомовлення «ЮТАР» («KISS FM»), ТОВ «ТРК «Медіа Маркет» («Хіт ФМ»), ПрАТ «Радіокомпанія ЛЮКС» («Люкс ФМ»), ТОВ ТРО «Русское радио» – Україна» («Русское радио») зафіксовано поширення реклами фінансових послуг «Moneyveo» без зазначення умов надання фінансових послуг, а саме:

- максимальна сума, на яку може бути виданий кредит;
- реальна річна процентна ставка;
- максимальний строк, на який видається кредит;
- у разі надання кредиту для придбання товарів (послуг) у формі оплати з відстрочення або з розстроченням платежу – розміру першого внеску.

Відсутність такої інформації є ознакою порушення частини третьої пункту четвертого статті 24 Закону України «Про рекламу» (недобросовісною рекламою у сфері фінансових послуг вважається реклама фінансових послуг, у якій інформація про умови надання фінансових послуг відсутня).

Враховуючи зазначене вище, Національна рада звернулася з листом до Головного управління Держпродспоживслужби в м. Києві з проханням вжити заходів до порушників відповідно до своїх повноважень.

6. СТАН ДОТРИМАННЯ ВИМОГ ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО УЧАСТІ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ В СТАТУТНИХ КАПІТАЛАХ ТЕЛЕРАДІООРГАНІЗАЦІЙ ТА ВИМОГ ДО УСТАНОВЧИХ І СТАТУТНИХ ДОКУМЕНТІВ ТЕЛЕРАДІООРГАНІЗАЦІЙ, ЗАСНОВНИКІВ (ВЛАСНИКІВ) ТЕЛЕРАДІООРГАНІЗАЦІЙ; ОЦІНКА СТАНУ КОНКУРЕНЦІЇ ТА РІВНЯ МОНОПОЛІЗАЦІЇ ТЕЛЕРАДІОІНФОРМАЦІЙНОГО РИНКУ

Відповідно до статті 12 Закону України «Про телебачення і радіомовлення», законодавцем визначено основні вимоги щодо заснування й участі в телерадіоорганізаціях і провайдерах програмної послуги. Національна рада контролює їх дотримання під час розгляду заяв на отримання, переоформлення або продовження ліцензій. Водночас, чинним законодавством не заборонено створення й діяльність телерадіоорганізацій за участі іноземного капіталу.

У Державному реєстрі суб'єктів інформаційної діяльності у сфері телебачення і радіомовлення відображена інформація про ліцензіатів Національної ради, що мають іноземний капітал, а також про кінцевих бенефіціарних власників ліцензіатів, проте чинне законодавство та повноваження Національної ради не дають можливості повною мірою дослідити правдивість поданої інформації про структуру власності телерадіоорганізацій і провайдерів програмної послуги, наявності в них іноземних інвестицій та про визначених кінцевих бенефіціарних власників. Особлива увага приділяється структурам власності тих ліцензіатів, які мають у своєму складі іноземних фізичних та/або юридичних осіб.

Національна рада, в межах компетенції та у встановленому чинним законодавством України порядку, забезпечує і сприяє конкуренції у діяльності телерадіоорганізацій усіх форм власності.

Окремі норми Закону України «Про телебачення і радіомовлення» спрямовані на захист економічної конкуренції. Так, відповідно до статті 8 цього Закону закріплено, що жодна фізична або юридична особа не має права контролювати в будь-який спосіб, у тому числі через вплив на формування управлінських та/або наглядових органів телерадіоорганізацій або шляхом здійснення контролю власника, більше ніж 35 відсотків загальних обсягів відповідного територіального телерадіоінформаційного ринку – загальнонаціонального, регіонального, місцевого. Контроль за дотриманням суб'єктами інформаційної діяльності законодавства про захист економічної конкуренції та недопущення ними недобросовісної конкуренції здійснюють органи Антимонопольного комітету України. Один суб'єкт господарювання може мати лише одну ліцензію на наземне ефірне мовлення в кожному територіальному сегменті телерадіоінформаційного ринку – загальнонаціональному, регіональному, місцевому.

7. СТАН ВИКОНАННЯ ЛІЦЕНЗІАТАМИ ВИМОГ ЩОДО РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО КІНЦЕВИХ БЕНЕФІЦІАРНИХ ВЛАСНИКІВ (КОНТРОЛЕРІВ), ПОВ'ЯЗАНИХ ОСІБ ТА СТРУКТУРУ ВЛАСНОСТІ

Відповідно до статті 12, частини другої статті 59, частини дев'ятої статті 40 Закону України «Про телебачення і радіомовлення», Порядку подання телерадіоорганізаціями та провайдерами програмної послуги інформації про структуру власності та відповідних форм документів телерадіоорганізацій та провайдерів програмної послуги, що затверджений рішенням Національної ради від 21 січня 2016 року № 2, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 17 лютого 2016 року за № 251/28381, суб'єкти інформаційної діяльності у сфері телебачення і радіомовлення щороку до 31 березня подають до Національної ради звіт за попередній (звітний) рік діяльності про свою структуру власності.

У зв'язку із запровадженням у країні карантину, до законодавчих актів України було внесено низку змін, у тому числі до Закону України «Про телебачення і радіомовлення».

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» Верховна Рада України постановила внести зміни до Закону України «Про телебачення і радіомовлення», доповнивши розділ X «Прикінцеві положення» пунктом 3² такого змісту: «Тимчасово, на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), порушення строків, встановлених частинами другою – третьою статті 59 цього Закону щодо подачі звітів за попередній (звітний) рік діяльності, не є порушенням цього Закону. При цьому такі звіти мають бути подані телерадіоорганізаціями у строк, що не перевищує 30 днів із дати завершення карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби (COVID-19)».

Наразі, карантин у країні не завершено. Період подачі звітної інформації про структуру власності, відповідно до змін, триває.

Станом на 31.12.2020 року до Національної ради звітну інформацію подав 1061 ліцензіат.

8. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

2020 року Національна рада вперше долучилася до використання технологій онлайн-взаємодії з міжнародними партнерами та успішно використовувала їх упродовж року з метою розширення знань і компетенцій керівництва та персоналу регулятора, формування відповідних навичок у всьому обсязі поточних повноважень Національної ради та перспективних повноважень, які відповідатимуть обраному курсу європейської інтеграції.

Упродовж звітного періоду Національна рада здійснювала свою міжнародну діяльність, представляючи Україну в галузевих комітетах Ради Європи, регіональних організаціях, поглиблюючи співробітництво з інституціями Європейського Союзу, здійснюючи активний обмін досвідом у рамках міжнародних і регіональних платформ. Підтримку двосторонніх контактів у традиційному форматі співробітництва довелося обмежити.

Виконання головою Національної ради Ольгою Герасим'юк представницьких функцій у роботі Керівного комітету Ради Європи з питань медіа та інформаційного суспільства (CDMSI) з 2015 року забезпечує виконання зобов'язань України щодо роботи в міжвідомчих робочих органах Ради Європи. Протягом року національні інтереси держави відстоювалися, зокрема, при формуванні стандартів Ради Європи щодо якісної роботи журналістів, врахування прав людини при застосуванні алгоритмічних систем та здійсненні автоматизованої обробки даних на основі різноманітних форм штучного інтелекту, захисту осіб у контексті профайлінгу їх даних, а також у рамках

моніторингу впровадження ухвалених стандартів щодо просування гендерної рівності в аудіовізуальному секторі, захисту журналістики і безпеки журналістів, становлення цифрового суспільства та його впливу на функціональну діяльність медіа і права людини.

У рамках партнерського співробітництва зі спільним проектом «Європейський Союз та Рада Європи працюють разом для підтримки свободи медіа в Україні» значні зусилля були спрямовані на реалізацію ініціатив щодо залучення досвіду для майбутньої гармонізації медіазаконодавства України з правовими нормами ЄС та впровадження європейських стандартів у практику регулювання сфери медіа, що мають бути реалізовані на виконання зобов'язань України в рамках Угоди про Асоціацію з ЄС.

Відкриту підтримку такої довгоочікуваної реформи у вітчизняній сфері медіа Ольга Герасим'юк, Валентин Коваль, Юрій Зіневич, Максим Онопрієнко висловлювали під час міжнародних заходів. Зокрема, участь у платформі Шостого Донбас Медіа Форуму; серії онлайн-обговорень проекту закону «Про медіа» № 2693-д; тематичній дискусії Реанімаційного пакету реформ «Медіа-реформа» в рамках «Регіонального обговорення реформ: на шляху до Вільнюса» та інших.

Для підготовки до участі в роботі Всесвітньої конференції радіозв'язку 2023 року (ВКР-23) Міжнародного союзу електрозв'язку Національна рада у складі урядової робочої групи проводила роботу з представлення та відстоювання інтересів України щодо використання та розподілу смуг радіочастот у рамках питань порядку денного ВКР-23. Відповідна робота, зокрема, проводилася в рамках участі у Всесвітньому семінарі МСЕ з радіозв'язку 2020 року (ВСР-20), Регіональному семінарі МСЕ для країн Європи та СНД із питань управління спектром та радіомовлення, 1-му засіданні Цільової групи 6/1 Бюро радіозв'язку МСЕ.

Участь представників Національної ради у низці заходів проекту EU4Digital «Підтримка цифрової економіки та суспільства у Східному партнерстві», активне залучення до роботи підгрупи «Сприяння та прикордонна координація» Групи з питань радіоспектральної політики при Європейській Комісії, комунікація з Представництвом ЄС в Україні забезпечили можливість донесення європейським партнерам інформації про поточну ситуацію, що склалася в Україні, з вивільненням та перепризначенням діапазону частот 700 МГц із метою покращення доступу до мобільного широкосмугового зв'язку. Для Європи процес вивільнення зазначеної смуги становить особливий інтерес, адже передавачі цифрового телебачення, які розміщені на прикордонні з Україною, не дають змоги повною мірою розгорнути 5G-мережі.

Окремою платформою узгодженої регіональної підготовки до ВКР-23 стала Європейська конференція адміністрацій поштового зв'язку та телекомунікацій (СЕРТ). На базі Комітету електронних комунікацій Платформи (ЕСС) 2020 року розпочато діяльність Групи підготовки до Конференції (СРГ23), до роботи та засідань якої протягом року залучалися представники Національної ради.

У складі Урядової делегації в рамках участі у додатковому засіданні з проблематики людського виміру Організації з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ) (червень, вебінар) активно відстоювалися інтереси і права України в інформаційній сфері, кричуще порушення яких відбувається у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації.

Протягом року відбувався обмін досвідом і підтримувалися постійні контакти із Європейською платформою регуляторних органів (EPRA). Традиційний формат щорічних засідань Платформи 2020 року було представлено у форматі серії вебінарів та подкастів, доступних для членів EPRA. Актуальна тематика заходів охопила питання щодо зміни парадигми регуляторів медіа ЄС та проблематику адаптації до змін, пов'язаних із впровадженням вимог оновленого загальноєвропейського законодавства у сфері аудіовізуальних медіапослуг; результатів досліджень щодо поточного та прогнозованого впливу кризи коронавірусу на ринок аудіовізуальних послуг європейських країн у короткостроковій та середньостроковій перспективі та розуміння основних пов'язаних змін на ринку; згубного впливу реклами азартних ігор та тоталізаторів на телебаченні й радіо, платформах обміну відео та у соціальних мережах, що стало питанням занепокоєння у період пандемії; актуальних питань економічного аналізу аудіовізуальних ринків, який у перспективі може охопити сферу розповсюдження онлайн-контенту; застосування новітніх технологій до посилення ролі громадян у взаємодії з медіарегулятором.

З Асоціацією цифрового радіо «WorldDAB» на постійній основі здійснюється співпраця та обмін актуальною інформацією щодо розвитку цифрового радіо у стандарті DAB/DAB+. Вимушено оновлений формат проведення заходів дозволив Національній раді долучитися до участі в Генеральній асамблеї WorldDAB 2020 року та розширеній серії вебінарів, організованих Асоціацією спільно з Азійсько-Тихоокеанською спілкою мовлення (ABU), та ознайомитися з експертними оглядами нинішньої ситуації із розгортання та впровадження цифрового ефірного радіомовлення в законодавчому, регуляторному, технічному і комерційному вимірах.

Важливою платформою для ознайомлення з аналітичними матеріалами впливу вимог нового загальноєвропейського законодавства на аудіовізуальну сферу Європи стала для Національної ради Європейська аудіовізуальна обсерваторія Ради Європи. Представники Національної ради долучилися до роботи 6-ї щорічної міжнародної конференції «Просування принципів незалежності у виробництві телевізійної та кінопродукції у Європі» (лютий, Брюссель, Бельгія) та низки інформативних конференцій, проведених у онлайн-форматі: Канської відеоконференції щодо трендів в аудіовізуальному секторі в період пандемії; конференції з питань медійної політики ЄС «Плюралізм та відповідальність. Медіа у цифровому суспільстві»; «Регулювання та відповідальність платформ обміну відео (VSP)» та «Оцінка та маркування національності європейських аудіовізуальних творів» – у контексті застосування положень оновленої Директиви ЄС про аудіовізуальні медіа послуги; «Різноманітність та інклюзивність у європейській аудіовізуальній індустрії: як

на екрані, так і поза ним» та «Участь всіх у створенні аудіовізуальної продукції – гендер, інклюзивність» – у контексті реалізації стратегій інклюзивності у кінематографії, на телебаченні та на платформах відеообміну на території європейських країн; «Ринок послуг відео на замовлення у період пандемії».

Платформою для багатостороннього обговорення актуальних проблем довіри до медіа у розрізі кризи здоров'я та кризи демократичних цінностей були офіційні заходи Всесвітньої конференції з питань свободи преси ЮНЕСКО.

Ресурси для роздумів та формування стратегічного бачення ролі регулятора медіа у впровадженні медіаграмотності забезпечила участь у заходах ЮНЕСКО в рамках Глобального тижня медійної та інформаційної грамотності 2020 року, а також серії «понеділкових» вебінарів коаліції «Медіаграмотність в Ірландії» та вебінарів «Медіаграмотність в Європі» коаліції «The Media & Learning Association» та «Nordicom».

9. ЗАВДАННЯ І ПРІОРИТЕТИ ДІЯЛЬНОСТІ НА 2021 РІК

2021 року Національна рада працюватиме у напрямках, визначених Планом розвитку національного телерадіоінформаційного простору:

1. У частині захисту вітчизняної телерадіоінформаційної сфери

1.1. Планується збільшення території охоплення сигналом програмами Суспільного мовлення, військово-патріотичного спрямування, розширення телерадіопрограм на території не покриті сигналом мовлення, зокрема у прикордонних районах областей України, сприяння забезпеченню мовлення українських телерадіокомпаній на територіях Донецької, Луганської областей і територію Автономної Республіки Крим.

1.2. Національна рада здійснюватиме контроль і нагляд за використанням радіочастотного ресурсу України на територіях проведення операції Об'єднаних сил з урахуванням вимог чинного законодавства.

2. У частині впровадження цифрового телерадіомовлення

2.1. У зв'язку з тим, що продовжено використання радіотехнології аналогового телевізійного мовлення для каналів на територіях, що межують з Російською Федерацією та тимчасово окупованими територіями на період до відновлення суверенітету та територіальної цілісності України, а також до 31 березня 2021 року для каналів мовлення телерадіоорганізацій місцевого мовлення, які не мають ліцензій на цифрове мовлення, Національна рада з наступного року завершить перехід аналогових мовників на цифровий стандарт мовлення.

2.2. Важливим завданням для Національної ради наступного року буде виконання ухвалених Урядом відповідних розпоряджень щодо здійснення заходів із вивільнення смуг частот цифрових дивідендів від засобів телевізійного мовлення для впровадження радіотехнології мобільного зв'язку п'ятого покоління (LTE). Передусім – це проведення аудиту розрахунків вартості переоснащення загальнонаціональних цифрових мультиплексів операторами ТОВ «Зеонбуд» та ТОВ «ТРК «Етер», внесення змін до їхніх ліцензій провайдерів програмної послуги та подальше технічне перепланування багатоканальних телемереж відповідно до висновків УДЦР. Виконання цієї роботи Національна рада здійснюватиме у встановлені урядовими документами терміни спільно з Міністерством цифрової трансформації України, Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації в рамках діяльності міжвідомчої Робочої групи, утвореної відповідним наказом при Міністерстві цифрової трансформації.

3. У частині ліцензування мовлення

3.1. Національна рада буде продовжувати сприяти ліцензіатам, які через поширення коронавірусної хвороби COVID-19 не матимуть змоги дотримуватися програмної концепції та вчасно проінформують Національну раду про тимчасовий відступ від умов програмної концепції або інших умов ліцензії із обґрунтуванням причин та обсягу вимог, що не можуть бути ними дотримані в порядку, визначеному Законом № 692-IX.

3.2. Національна рада активно сприятиме ліцензіатам у випадку виникнення у них проблем із дотримання ліцензійних вимог у частині програмної концепції завдяки проєкту «Media Change Ukraine» щодо обміну на час дії карантину контентом між телекомпаніями, який був започаткований 2020 року та мав успішні результати.

2021 року в рамках проєкту «Media Change Ukraine» буде організовано та проведено новий цикл медіатренінгів. Зокрема, є запит на практичні заняття від учасників попередніх вебінарів. Також триватиме робота над розширенням «Бази експертів». Планується залучити спеціалістів у галузі юриспруденції, економіки, психології та політології, оскільки експертні коментарі на ці теми є найбільш запитувані серед медійників.

Окрім того, на 2021 рік заплановано на базі проєкту «Media Change Ukraine» розпочати виготовлення універсального міжрегіонального контенту. Це буде телевізійний проєкт, що тематично охопить всі області України і буде розрахований саме на регіонального глядача. Для створення контенту будуть запрошені медійники, які долучилися до цього проєкту. Попередньо серед регіональних мовників було проведено дослідження, результати якого засвідчили, що абсолютна більшість компаній потребують такого контенту. А саме:

- 87% готові брати такий проєкт для своїх ефірів;

- 50% готові до прямиоефірного формату такого проєкту;
- 65% готові надавати конкретне відео на запит редакторської групи проєкту;
- 30% готові ділитися матеріалами, що готують для власних ефірів;
- 30% готові самостійно виробляти повноцінний тематичний блок для такого проєкту.

Поширювати міжрегіональний телевізійний продукт планується за допомогою бази «Media Change Ukraine».

3.3. У разі внесення зміни до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо державної підтримки сфери культури, креативних індустрій, туризму, малого та середнього бізнесу у зв'язку з дією обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)», який на час запровадження карантинних заходів не дозволяв Національній раді ініціювання, оголошення і проведення конкурсів на мовлення, Національна рада наступного року зможе оголошувати конкурси на вільні частоти, які наразі перебувають у резерві. Освоєння нових частот дадуть змогу Національній раді реалізувати свої повноваження щодо організації та перспектив розвитку телерадіомовлення, а саме розвитку мереж Суспільного мовлення, звукового мовлення, мовлення громад, розвитку мовлення на прикордонних територіях України.

3.4. Здійснюватимуться заходи із розширення функціоналу програмного забезпечення для ведення Державного реєстру суб'єктів інформаційної діяльності у сфері телебачення і радіомовлення та забезпечення взаємодії Національної ради з ліцензіатами (створення електронного кабінету користувача, ведення бази даних ліцензійних справ, електронний документообіг та комунікація з ліцензіатами, взаємодія реєстру із зовнішніми системами, в тому числі реєстрами інших державних органів).

4. У частині здійснення моніторингу телерадіопрограм і наглядових повноважень

4.1. Регулятор здійснюватиме моніторинг телерадіомовлення щодо виконання вимог мовного законодавства і квот європейського продукту, ґрунтовний аналіз ліцензійної діяльності вітчизняних загальнонаціональних, регіональних, місцевих мовників за умови відповідного фінансування з метою максимального територіального охоплення каналами, мережами мовлення та телемережами кожної з територіальних категорій, запровадження цифрового мовлення та відповідного технологічного переоснащення діючих каналів та мереж мовлення, для об'єктивної оцінки стану мовлення ліцензіатів та його доцільності у кожному територіальному сегменті телерадіоінформаційного простору.

4.2. Регулятор аналізуватиме телерадіоінформаційний простір та співвідношення форматів мовлення для створення інформаційного профілю регіонів. Планується підготовка і проведення соціологічних досліджень щодо визначення інформаційних потреб населення з метою урізноманітнення змістового наповнення телерадіоінформаційного простору України, з урахуванням отриманого профілю регіонів.

5. У частині міжнародного співробітництва

5.1. Національна рада розширюватиме співпрацю з Радою Європи, Європейським Союзом та з міжнародними і регіональними організаціями з питань медіарегулювання, надалі братиме участь у заходах міжнародних платформ із актуальної для регулятора проблематики.

6. У частині впровадження європейських стандартів у вітчизняне законодавство

6.1 Національна рада у співпраці з Верховною Радою України, Радою Європи, галузевими і громадськими об'єднаннями сфери медіа й далі працюватиме над новим законом про медіа задля найшвидшого впровадження європейських стандартів у регулювання медійної галузі та виконання Україною зобов'язань взятих у рамках Угоди про асоціацію України та Європейського Союзу.

ДОДАТКИ

Додаток № 1

Стан використання радіочастотного ресурсу України трьома загальнонаціональними каналами ефірного радіомовлення НСТУ

Розподіл частотних присвоєнь між програмами Суспільного радіо (відповідно до виданих ліцензій на ефірне радіомовлення):

Програма	Загальна кількість частот (FM, УКХ, СХ)	Кількість частот на тимчасово окупованих територіях (АРК, ОРДЛО)	Кількість частот можливих до використання	Кількість фактично задіяних частот
Українське радіо	238	27	211	189
Радіо «Промінь»	126	19	107	63
Радіо «Культура»	90	4	86	58
Разом	454	50	404	310

Частоти Суспільного радіо на тимчасово окупованій території АРК та ОРДЛО:

Діапазон / програма	Українське радіо		Радіо «Промінь»		Радіо «Культура»	
	Кількість частот за ліцензією	З них на території АРК та ОРДЛО	Кількість частот за ліцензією	З них на території АРК та ОРДЛО	Кількість частот за ліцензією	З них на території АРК та ОРДЛО
FM (87,5-108 МГц)	199	18	57	3	44	—
УКХ (65,8-74 МГц)	27	7	56	13	36	—
СХ (0,525-1,605 МГц)	12	2	13	3	10	4
Разом	238	27	126	19	90	4

Кількість частот Суспільного радіо без врахування тимчасово окупованих територій АРК і ОРДЛО та стан їх фактичного використання:

Діапазон частот	FM (87,5-108 МГц)		УКХ (65,8-74 МГц)		СХ (0,525-1,605 МГц)	
Програма	Кількість частот за ліцензією	З них фактично задіяні	Кількість частот за ліцензією	З них фактично задіяні	Кількість частот за ліцензією	З них фактично задіяні
Українське радіо	181	179	20	10	10	0
Радіо «Промінь»	54	52	43	11	10	0

Радіо «Культура»	44	43	36	15	6	0
Разом	279	274	99	36	26	0

Додаток № 2

Перелік телерадіоорганізацій, що здійснюють загальнонаціональне ефірне телевізійне мовлення

№ з/п	Телерадіоорганізація	Логотип	Наявність ліцензії на мовлення	
			аналогове	цифрове (DVB-T2)
1	АТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України», м. Київ	«УЛ:ПЕРШИЙ»	93	188
2	АТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України», м. Київ	«УЛ:КУЛЬТУРА»		166
3	ДП «Парламентський телеканал «РАДА», м. Київ	«РАДА»		166
4	ТОВ ТРК «Студія «1+1», м. Київ	«1+1»	8	188
5	ПрАТ «Телеканал «Інтер», м. Київ	«ІНТЕР»	25	188
6	ТОВ «Новий канал», м. Київ	«Н»	20	166
7	ТОВ «ТРК «Україна», м. Маріуполь Донецької області	«УКРАЇНА»	22	188
8	ТОВ «ТРК «Україна», м. Маріуполь Донецької області	«Індиго tv»		166
9	ТОВ «ТРК «Україна», м. Маріуполь Донецької області	«НЛО.TV»		166
10	ТОВ «ТЕЛЕКАНАЛ СТБ», м. Київ	«С-Можливо все!» (комбіноване)	12	166
11	ПрАТ «ТК «ТЕТ», м. Київ	«ТЕТ»		166
12	ТОВ «Телестудія «Служба інформації», м. Київ	«НТН»	3	188
13	ТОВ «Телеодин», м. Київ	«М1»		166
14	Підприємство з іноземними інвестиціями у формі	«5»		166

	ТОВ «ТРК «НБМ», м. Київ			
15	ТОВ «ТРО «Мульти Медіа Сервіс», м. Київ	«К1»	2	188
16	ТОВ «МК ТРК «ІСТV», м. Київ	«зображувальне позначення – асиметрична п'ятикутна зірка, яка утворюється з'єднанням ліній різної довжини під різними кутами у кожній точці» та/або «зображувальне позначення – асиметрична п'ятикутна зірка, яка утворюється з'єднанням ліній різної довжини під різними кутами у кожній точці, на контрастному фоні» та/або «комбіноване позначення, яке складається: з зображувального елемента – асиметрична п'ятикутна зірка, яка утворюється з'єднанням ліній різної довжини під різними кутами у кожній точці, та з словесного елемента «ІСТV» – виконаного оригінальним шрифтом. Зображувальний та словесний елементи розташовано поруч»	14	189
17	ТОВ «Телеканал «ПРЯМИЙ», м. Київ	«ПРЯМИЙ»	5	167
18	ТОВ «ТРК «Кіно ТВ», м. Київ	«Ентер-фільм»		188
19	ТОВ «НОВИННА ГРУПА УКРАЇНА», м. Київ	«Україна 24 (комбіноване)»		166
20	ТОВ «Музичне телебачення», м. Київ	«ZOOM»		166
21	ТОВ «Телеканал «МЕГА», м. Київ	«зображення у вигляді стилізованої літери «М» кириличної абетки»		166
22	ТОВ «ТРК «Музика ТВ», м. Київ	«Комбіноване позначення виконано у вигляді малюнку. Словесна частина представлена написом «ПІКСЕЛЬ TV»		166
23	ТОВ «ТОТВЕЛЬД», м. Київ	«XSPORT»		166
24	ТОВ «Телеканал «К2», м. Київ	«К2»		166
25	ТОВ «РСАЛ ІСТЕЙТ-ТВ», м. Київ	«2+2»		166

26	ТОВ «ТРК «Нові комунікації», м. Львів	«Z ZIK»		166
27	ТОВ «Голдберрі», м. Київ	«ЕСПРЕСО»		166
28	ТОВ «УНІАН ТБ», м. Київ	«ПЛЮСПЛЮС»		166

Додаток № 3

Перелік телерадіоорганізацій, що здійснюють регіональне ефірне телевізійне мовлення

№ з/п	Телерадіоорганізація	Логотип	Наявність ліцензії на мовлення	
			аналогове	цифрове (DVB-T2)
1	ТОВ «ТРК «ІТВ», м. Сімферополь	«ІТВ»	1	17
2	ТОВ «Медіагруп «ФМ», м. Сімферополь	«ТВFM»	3	
3	ТОВ «Чорноморська телерадіокомпанія», м. Київ	«стилізоване зображення сонця та хвилі»	17	1
4	ОА «Вінницька громадська ТРК «Вінниччина», м. Вінниця	«стилізована літера «В» на білому фоні на напис «Вінниччина»		5
5	Міське комунальне підприємство – інформаційно-телевізійне агентство «ВІТА», м. Вінниця	«комбінований знак, який асоціюється із гербом міста Вінниці і має дві динамічні назви ВІТАТБ VITATV»		5
6	ДП «ТРК «Аверс» ВАТ «Корпорація «Аверс», м. Луцьк	«АВЕРС»		6
7	ТОВ «Слово Волині», м. Луцьк	«12 канал»		6
8	ПрАТ «Телевізійна служба Дніпропетровська», м. Дніпро	«34»		12
9	ТОВ «ТРК «Україна», м. Маріуполь Донецької області	«ДОНБАС»	1	7
10	ТОВ «МЕДІА-ПРОСПЕКТ», м. Житомир	«СК1»		9
11	ДП ТРК «Мукачево «М-студіо» виробничо-комерційного ТОВ «Продюсер», м. Мукачево Закарпатської області	«MS»		6

12	ПМП «ТРК ДАНІО», м. Ужгород Закарпатської області	«21 УЖГОРОД»		6
13	ТОВ «Запорізька незалежна ТРК «ТВ-5», м. Запоріжжя	«ТВОЯ стихія tv5»		6
14	ТОВ «МЕДІАГРУП АЛЕКС.ЮА», м. Запоріжжя	«стилізоване зображення – повернута під кутом велика об'ємна літера А у рамці з підписом латиницею ALEX.UA»		5
15	Івано-Франківське обласне телебачення «Галичина», м. Івано-Франківськ	«Галка в короні з печатки Ярослава Осмомисла»		5
16	ТОВ «Телерадіокомпанія РАІ», м. Бурштин Івано-Франківської області	«РАІ»		4
17	ТОВ «Гравіс», м. Київ	«УНІАН»	1	22
18	ТОВ «Незалежна ТРК «ІРТА», м. Сєвєродонецьк Луганської області	«ІРТА»	4	8
19	ТОВ «ТРК «Регіональна телевізійна система», м. Луганськ	«ЛОТv24»	18	9
20	КП «ТЕЛЕРАДІОКОМПАНІЯ "ПЕРШИЙ ЗАХІДНИЙ», м. Львів	«ПЕРШИЙ ЗАХІДНИЙ»		3
21	ПрАТ «ТРК Люкс», м. Львів	«24»	3	1
22	ТОВ «Коледж преси та телебачення», м. Миколаїв	«ТАК TV»		5
23	ТОВ ТРК «НІС-ТВ», м. Миколаїв	«35»	1	3
24	ТОВ «Інформаційний телеканал «Репортер», м. Одеса	«РЕПОРТЕР»		9
25	ТОВ «РЕНОМЕ ІНЕТ», м. Одеса	«ІНШИЙ»		22
26	ТОВ «Ріак-інформ», м. Одеса	«7»	1	22
27	ТОВ «ТРК «ЗДОРОВ'Я», м. Одеса	«напис літерами червоного кольору «Телеканал «Здоровье» у стилістиці журналу колишнього СРСР «Здоровье»		12
28	ТОВ «ТЕЛЕРАДІОКОМПАНІЯ «МОЯ ОДЕСА», м. Одеса	«ДУМСКАЯ.TV»		22

29	ТОВ «ТЕЛЕРАДІОКОМПАНІЯ «ПІВДЕННА ХВИЛЯ-ТВ», м. Одеса	«ЮЖНАЯ ВОЛНА»		22
30	ТОВ «ТЕЛЕРАДІОКОМПАНІЯ КЛУБ-ТВ», м. Одеса	«ODESA LIVE» (комбіноване)		22
31	ТОВ «ТРК «Андсер», м. Одеса	«А1»		22
32	ТОВ ТРК «Нова Одеса», м. Одеса	«1 ПЕРВЫЙ ГОРОДСКОЙ»		22
33	ТОВ «ТРК «Академія», м. Одеса	«АКАДЕМІЯ» (комбіноване)		9
34	ТОВ «ТРК «Град», м. Чорноморськ Одеської області	«ГРАД»	1	7
35	ТОВ «Балінформкомпанія», м. Балта Одеської області	«знак, який складається із стилізованих літер «Б» «І» «К»		10
36	ПП «ТРК «Пирятин», м. Пирятин Полтавської області	«Пирятин»		4
37	ТОВ «ОСТАННІЙ БАСТІОН», м. Полтава	«ОСТАННІЙ БАСТІОН»		4
38	ТОВ Студія «Місто», м. Полтава	«Ц ЦЕНТРАЛЬНИЙ» (комбіноване)		9
39	ТОВ «ТРК Рівне 1», м. Рівне	«РІВНЕ 1»		3
40	ТОВ «ТРК «Відікон», м. Суми	«V Відікон»		4
41	ТОВ ТРК «Академ TV», м. Суми	«АTV»		5
42	ПП «ТРК «СМАЙЛ», м. Тернопіль	«ін тб (комбіноване)»		4
43	ТОВ «TV-4», м. Тернопіль	«4 tv»	1	5
44	ДП «Дитяче телевізійне агентство», м. Хмельницький	«33 КАНАЛ»		4
45	ТОВ «ПРО МЕДІА ГРУПП», м. Хмельницький	«1 ПОДІЛЬСЬКИЙ»	1	2
46	ТОВ «ТРК «ВІККА», м. Черкаси	«ВІККА»		8
47	ТОВ «ТРК «Ільдана», м. Черкаси	«Ільдана»		7
48	ТОВ «Місто ТБ», м. Чернівці	«Місто ТБ» (КОМБІНОВАНЕ)		2
49	ТОВ «Чернівецький промінь», м. Чернівці	«ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ПРОМІНЬ (КОМБІНОВАНЕ)»		2

50	ТОВ «ІНФОРМАЦІЙНЕ АГЕНТСТВО «МЕДІА-ІНФОРМ», м. Одеса	«MEDIAІНФОРМ»		22
51	АТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України», м. Київ	«УА:ВОЛИНЬ»		6
52		«УА:ВІННИЦЯ»		5
53		«УА:ДНІПРО»		12
54		«УА:ЖИТОМИР»		9
55		«УА:ЗАКАРПАТТЯ»		6
56		«УА:ЗАПОРІЖЖЯ»		5
57		«УА:КАРПАТИ»		4
58		«УА:КИЇВ»		6
59		«УА:КРОПИВНИЦЬКИЙ»		7
60		«КРЫМ»/ «УА:КРИМ»	39	19
61		«УА:ДОНБАС»	19	16
62		«УА:ЛЬВІВ»		4
63		«УА:МИКОЛАЇВ»		5
64		«УА:ОДЕСА»		9
65		«УА:ПОЛТАВА»		10
66		«УА:РІВНЕ»		3
67		«УА:СУМИ»	2	5
68		«УА:ТЕРНОПІЛЬ»		5
69		«УА:ХАРКІВ»	3	6
70		«УА:ХЕРСОН»	2	6
71		«УА:ПОДІЛЛЯ»		4
72		«УА:ЧЕРКАСИ»		8
73		«УА:БУКОВИНА»		2
74		«УА:ЧЕРНІГІВ»	3	7

Додаток № 4

Перелік телерадіоорганізацій, що здійснюють загальнонаціональне ефірне радіомовлення

№ з/п	Телерадіоорганізація	Позивні	Кількість частотних присвоєнь
1	АТ «НСТУ», м. Київ	«УКРАЇНСЬКЕ РАДІО»	238
2	АТ «НСТУ», м. Київ	«Радіо «Промінь»	126
3	АТ «НСТУ», м. Київ	«Радіо «Культура»	90
4	ТОВ «ТРК «Радіо-Ера», м. Київ	«РАДІО НВ»	46
5	ДП «Новий обрій», м. Київ	«РАДИО ПЯТНИЦА»	53
6	ТОВ «ТРК «Медіа Маркет», м. Київ	«ХІТ ФМ»	59
7	ПрАТ «Наше радіо», м. Київ	«Наше радіо»	33

8	ТОВ «ТРО «Русское радио» – Україна», м. Київ	«Русское Радио»	39
9	ТОВ «ТРК Клас», м. Київ	«Перець FM», «Стильное»	21
10	ТОВ «ТРК «Радіо Кохання», м. Київ	«Мелодія FM»	36
11	ДП «ТРО «Довіра», м. Київ	«АВТОРАДИО»	19
12	ПрАТ «ТРК «Люкс», м. Львів	«Люкс ФМ»	19
13	ПрАТ «РК «Гала», м. Київ	«УКРАЇНОМОВНЕ РАДІО КРАЇНА ФМ»	28
14	Українська корпорація телебачення і радіомовлення «ЮТАР», м. Київ	«KISS FM»	16
15	ТОВ «ТРК «Шансон», м. Київ	«РАДІО ШАНСОН»	20

Додаток №5

Перелік телерадіоорганізацій, що здійснюють регіональне ефірне радіомовлення

№ з/п	Телерадіоорганізація	Позивні	Кількість частотних присвоєнь
1	Дочірнє підприємство «ТРК «Центр», м. Сімферополь	«Лидер FM» (комбіноване)	5
2	ПГО «Громадське радіо» «ТРК «Громадське радіо», м. Київ	«Громадське радіо»	6
3	ПП «Компанія «Нова хвиля», м. Київ	«POWER FM»	8
4	ПП «ТК «РАІ», м. Бурштин	«РАІ»	6
5	ПП «ТРО «Софія», м. Херсон	«Херсон ФМ»	4
6	ПП ТРК «Подільські комунікації», м. Ладижин	«ЛАДА»	6
7	ПП фірма «Лямін», м. Київ	«Радіо РОКС-Україна»	9
8	ПрАТ «Студія «Європозитив», м. Київ	«NRJ»	11
9	ТОВ «Євромюзік», м. Київ	«РАДІО ШАНСОН»	3
10	ТОВ «Комунікаційне агенство «Сума технологій», м. Харків	«ПЕРЕЦЬ FM»	7
11	ТОВ «Медіа група «Надія», м. Київ	«Радіо Голос надії»	13
12	ТОВ «Мюзік радіо», м. Київ	«Легкое и спокойное радио RELAX»	8
13	ТОВ «Раді.О», м. Одеса	«Просто Радіо»	4
14	ТОВ «Радіо FM», м. Київ	«Радіо РОКС-Україна»	2
15	ТОВ «Радіо Тернопіль», м. Київ	«Мелодія FM»	3
16	ТОВ «Радіо Шарманка», м. Київ	«POWER FM», «ЛЮБИМОЕ РАДИО»	9
17	ТОВ «РК «Ностальжі», м. Запоріжжя	«Мелодія FM», «KISS FM»	6
18	ТОВ «Студія Артекс», м. Сімферополь	«Транс-М-Радіо»	12

19	ТОВ «Телевізійна компанія «Атлант-СВ», м. Київ	«Радіо Мейдан 102,7 FM», «Радіо Мейдан»	3
20	ТОВ «Телеканал «ПРЯМИЙ», м. Київ	«ПРЯМИЙ FM»	1
21	ТОВ «ТРК «52 канал», м. Одеса	«ГРАД»	4
22	ТОВ «ТРК «Галичина», м. Львів	«FM Галичина»	13
23	ТОВ «ТРК «Град», м. Чорноморськ	«FM 1 перше радіо»	3
24	ТОВ «ТРК «Даяна Мастер», м. Київ	«KISS FM»	3
25	ТОВ «ТРК «Еммануїл», м. Київ	«радіо Еммануїл»	8
26	ТОВ «ТРК «ІФ Медіа-Груп», м. Київ	«Радіо Марія»	11
27	ТОВ «ТРК «Класик Радіо», м. Київ	«Радіо РОКС – Україна»	5
28	ТОВ «ТРК «Контакт», м. Київ	«РАДІО ШАНСОН»	3
29	ТОВ «ТРК «Львівська хвиля», м. Львів	«Львівська хвиля - радіо нашого міста»	19
30	ТОВ «ТРК «Можливість», м. Слов'янськ	«радіо М»	4
31	ТОВ «ТРК «Нота», м. Київ	«Best FM»	2
32	ТОВ «ТРК «Радіо – Санна», м. Одеса	«РАДІО МАЯМІ»	4
33	ТОВ «ТРК Онікс», м. Київ	«Легке та спокійне радіо РЕЛАКС»	16
34	ТОВ «ТРК Праймедіа», м. Львів	«МАКСИМУМ ФМ»	7
35	ТОВ Незалежна ТРК «ІРТА», м. Сєвєродонецьк	«Ірта»	3
36	ТОВ ТРК «АРТА ПЛЮС», м. Ізюм	«Радио «Класс»	8
37	ТОВ фірма «Волинь», м. Київ	«РАДІО NEXТ»	3
38	Центральна Телерадіостудія Міністерства Оборони України, м. Київ	«Армія FM - військове радіо»	16

Додаток № 6

Супутникове телевізійне мовлення

Супутник	Суб'єкти інформаційної діяльності, які отримали ліцензію на супутникове мовлення		Програма (логотип)	
Amos 3/7, 4° зах.д.	1.	ПрАТ «Міжнародний Медіа Центр – СТБ» (2 канали)	1.	«С - Можливо все!»
	2.	ТОВ «Телеодин» (по 2 канали)	2.	«М1»
			3.	«М2»
	3.	ТОВ «Бізнес Медіа ЛТД»	4.	«ПЕРШИЙ ДІЛОВИЙ»

4.	ТОВ «Новий канал» (2 канали)	5.	«Н»
5.	ПАТ «ТРК «Люкс»	6.	«24»
6.	ТОВ «МАГНОЛІЯ-ТВ»	7.	«ЧП.INFO»
7.	ТОВ «ТЕЛЕМЕДІАГРУП»	8.	«МІ» «lady» «TELEVISION»
8.	АТ «НСТУ»	9.	«УА: ПЕРШИЙ»
		10.	«УА: Крим»
		11.	«УА: КУЛЬТУРА»
		12.	«УА: ДОНБАС»
		13.	«УА: ЗАКАРПАТТЯ»
9.	ТОВ «ІНФО24»	14.	«ТВі»
10.	ТОВ «Телекомпанія ТЕЛЕВСЕСВІТ»	15.	«Телевсесвіт»
11.	ТОВ «ТРК «ВІДРОДЖЕННЯ ТБ»	16.	«ТЕЛЕКАНАЛ ВОЗРОЖДЕНИЕ»
12.	ТОВ «Телекомпанія «МАЛЯТКО ТВ»	17.	«Малятко - TV»
13.	ТОВ «Ідана Юкрейн»	18.	«BOUTIQUE TV»
14.	ТОВ «Міжнародна комерційна ТРК «ICTV»	19.	«*ICTV» (2 канали)
		20.	«ICTV UKRAINE»
15.	ТОВ «ЕЙСІ КОМ»	21.	«Шестикутник з цифрою «1»
16.	ТОВ «АРС МАГНА ПРОДАКШН»	22.	«8 КАНАЛ», «8 CHANNEL»
17.	КП «Телекомпанія «ПЕРШИЙ ЗАХІДНИЙ»	23.	«ПЕРШИЙ ЗАХІДНИЙ»
18.	ТОВ «Інформаційне агентство «ПРАВДАТУТ»	24.	«ПРАВДА ТУТ»
19.	ТОВ «Хмарочос Медіа» (2 канали)	25.	«ОЦЕ»
20.	ТОВ «РЕНОМЕ ІНЕТ»	26.	«OLVIA SAT»
21.	КП Регіональна телерадіокомпанія «Регіон-Донбас»	27.	«Донеччина TV, ДТВ»
22.	ТОВ «Дитячий ТК «ЛЯЛЄ»	28.	«LaLe»
23.	ТОВ «Телевізійна компанія «Атлант-СВ»	29.	«ATR T»
24.	ТОВ «Телекомпанія «ЕКО-ТВ»	30.	«ECO TV»

	25.	ТОВ «СЛОВО ВОЛИНИ»	31.	«12 канал»
	26.	Івано-Франківське обласне телебачення «Галичина»	32.	«Галка в короні з печатки Ярослава Осмомисла»
	27.	ТОВ «ТРК «ПРОВАНС»	33.	«PROVENCE»
	28.	ТОВ «ОСТАННІЙ БАСТІОН»	34.	«Останній бастіон»
	29.	ТОВ «Телекомпанія ДЖЕНЬЮІН ТВ»	35.	«GENUINETV»
	30.	ТОВ «НАШ 365»	36.	«НАШ»
	31.	ТОВ «ТРК «ІНТЕРРАДІО»	37.	«4»
	32.	ТОВ «ТРК «Нові комунікації»	38.	«Z ZIK»
	33.	ТОВ «Телеканал «ПРЯМИЙ» (2 канали)	39.	«ПРЯМИЙ»
	34.	ТОВ ТРК «112-ТВ»	40.	«112 Україна»
	35.	ТОВ «Новини 24 години»	41.	«NEWSONE»
	36.	ТОВ «ТАЙМ МЕДІА»	42.	«ПЕРШИЙ НЕЗАЛЕЖНИЙ»
	37.	ТОВ «Телепростір»	43.	«UKRLIVE»
		ТОВ «Телеканал «ПРЯМИЙ»		«ПРЯМИЙ»
		ТОВ ТРК «112-ТВ»		«112 Україна»
		ТОВ «Міжнародна комерційна ТРК «ICTV»		«ICTV UKRAINE»
		ТОВ «ТРК «Нові комунікації» (2 канали)		«Z ZIK»
		ТОВ «Новини 24 години» (2 канали)		«NEWSONE»
		ТОВ «ТАЙМ МЕДІА» (2 канали)		«ПЕРШИЙ НЕЗАЛЕЖНИЙ»
		ТОВ «ТРК «ІНТЕРРАДІО»		«4»
		ТОВ «Телепростір»		«UKRLIVE»
	38.	ТРК «Студія 1+1» у формі ТОВ	44.	«1+1»
			45.	«1+1 International» (2 канали)
	39.	ТОВ «ЗОЛОТА СЕРЕДИНА»	46.	«OBOZREVATEL»
	40.	ТОВ «ТОТВЕЛЬД»	47.	«XSPORT»
	41.	ПрАТ «ТЕЛЕКАНАЛ «ІНТЕР»	48.	«Інтер»

Astra 4A, 5° сх.д.			49.	«Інтер +»
	42.	ТОВ «ТС «Служба інформації»	50.	«НТН»
	43.	ТОВ «Гравіс» (2 канали)	51.	«УНІАН»
	44.	ТОВ «УНІАН ТБ»	52.	«ПЛЮСПЛЮС»
	45.	ТОВ «ТРК «КОРИСНЕ ТБ»	53.	«ДАЧА»
			54.	«ЕРОQUE»
	46.	ТОВ «Мьюзік бокс Україна»	55.	«MUSIC BOX»
	47.	ТОВ «ТРК «АЛМА»	56.	«ФАУНА»
			57.	«НАУКА»
			58.	«ТЕРРА»
	48.	ТОВ «Музичний канал «О-ТВ»	59.	«О-TV»
	49.	ТОВ «Караван-ТВ»	60.	«КАРАВАН TV»
	50.	ТОВ «Реал Істейт-ТВ»	61.	«бігуді»
	51.	КП КМР «Телеканал «КИЇВ»	62.	«КИЇВ TV»
	52.	ТОВ «ТРК «ТРОФЕЙ ТВ»	63.	«ТРОФЕЙ»
	53.	ТОВ «ЗАПОРІЗЬКА НЕЗАЛЕЖНА ТЕЛЕРАДІОКОМПАНІЯ «ТВ-5»	64.	«ТВОЯ стихія tv5»
	54.	ТОВ «ДОРОСЛІ КАНАЛИ»	65.	«BOLT»
	55.	ТОВ «КВАРТАЛ ТВ»	66.	«KVARTAL TV»
	56.	ТОВ «ТРК «Кіно ТВ»	67.	«Ентер-фільм»
	57.	ТОВ «СПРАВЖНІ КАНАЛИ»	68.	«FILMUADRAMA»
	58.	ТОВ «Телеканал «МЕГА»	69.	«М»
	59.	ТОВ «КРАЇНА ТВ»	70.	«SONATA TV»
	60.	ТОВ «ТРК «Музика ТВ»	71.	«ПІКСЕЛЬ TV»
	61.	ТОВ «Музичне телебачення»	72.	«ZOOM»
	62.	ТОВ «ТРО «Мульті Медіа Сервіс»	73.	«K1»
	63.	ТОВ «ТЕЛЕКАНАЛ «K2»	74.	«K2»
	64.	ТОВ «ТРК «Україна»	75.	«Україна»
			76.	«ФУТБОЛ 1»

			77.	«Донбас» (Донецька, Дніпропетровська, Запорізька, Луганська обл.)
			78.	«Індиго tv»
			79.	«ФУТБОЛ 2»
			80.	«ФУТБОЛ 3»
			81.	«НЛО.TV»
	65.	ТОВ «ТРК «Донбас Онлайн»	82.	«Донбас Онлайн»
	66.	ТОВ «Гравіс-Кіно»	83.	«2+2»
	67.	ТОВ «ТРК «Експрес-Інформ»	84.	«5+»
	68.	ПрАТ «Телекомпанія «ТЕТ»	85.	«ТЕТ»
	69.	Підприємство з Іноземними Інвестиціями у формі ТОВ «ТРК «НБМ»	86.	«5»
	70.	ТОВ «ТРК «Глас»	87.	«ангел білого кольору із сурмою, розташований у лівому куті телеекрану»
	71.	ТОВ «Наша Прага»	88.	«Максі-ТВ»
	72.	ТОВ «Віжн Медіа»	89.	«Paramount Comedy»
	73.	ТОВ «ТРК Наталі»	90.	«Наталі»
	74.	ТОВ «ВІНТАЖ ТВ»	91.	«ВІНТАЖ ТВ»
	75.	ТОВ «Голдберрі»	92.	«ЕСПРЕСО»
	76.	ТОВ «ТРК «Право ТВ»	93.	«ПРАВО TV»
	77.	ТОВ «Солар медіа»	94.	«Сонце»
	78.	ТОВ «Медіа група «НАДІЯ»	95.	«Надія»
	79.	ТОВ «Розумні покупки»	96.	«TV sale UKR»
	80.	ТОВ «НЬЮС НЕТВОРК»	97.	«KYIV. LIVE»
	81.	ТОВ «ТАК ТВ Центр+»	98.	«ТАК TV»
	82.	ТОВ «АПОСТРОФ ТВ»	99.	«Апостроф tv»
	83.	ТОВ «КАНОН КОМУНІКЕЙШН»	100.	«ЗОРЯНИЙ»
	84.	ТОВ «ТРК ОЕ»	101.	«ОЕ»
	85.	ТОВ «ЗДОРОВЕ ТБ»	102.	«36,6 TV»

			103.	«КусКус»
	86.	ТОВ Студія «Місто»	104.	«Ц ЦЕНТРАЛЬНИЙ» (комбіноване)
	87.	ВМП «Горизонт»	105.	«СВАРОЖИЧИ»
	88.	ТОВ «РИБАЛКА-ТВ»	106.	«РИБАЛКА ТВ»
	89.	ТОВ «ТРК «СВІТЛО»	107.	«НОВЫЙ ХРИСТИАНСКИЙ»
	90.	ПрАТ «Телевізійна служба Дніпропетровська»	108.	«34»
	91.	ТОВ «ТЕЛЕКАНАЛ «Є!»	109.	«Є!» (комбіноване)
	92.	ДП «ПАРЛАМЕНТСЬКИЙ ТЕЛЕКАНАЛ «РАДА»	110.	«РАДА»
	93.	ТОВ «Чорноморська телерадіокомпанія»	111.	«стилізоване зображення сонця на хвилях»
	94.	ТОВ "ЄВРОМЕДІА УКРАЇНА"	112.	«Farmer&Argo TV»
	95.	ТОВ «МЕДІАМЕРЕЖІ.ОДЕСА»	113.	«ODESA.LIVE»
	96.	ТОВ «СІРІУС МЕДІА ПРОДАКШН»	114.	«Si SIRIUS»
	97.	ТОВ «НОВИННА ГРУПА Україна» (2 канали)	115.	«УКРАЇНА 24»
	98.	ДП «ТРК «АВЕРС» ВАТ «Корпорація «АВЕРС»	116.	«АВЕРС»
Eutelsat Ka-Sat 9, 9° сх.д.	99.	ТОВ «ЕЙЧДІ ФЕШН»	117.	«HDFASHION& LifeStyle»
	100.	ТОВ «НАШЕ МЕДІА»	118.	«#НАШ»
Eutelsat 9B, 13° сх.д.	101.	ТОВ «МУЗИЧНИЙ ТЕЛЕКАНАЛ ЮЕЙ МЬЮЗІК»	119.	«4ever music»
	102.	ТОВ «МУЗИЧНИЙ ТЕЛЕКАНАЛ РУ М'ЮЗІК»	120.	«посмішка чоловічка, поміщена в чотирикутник із округленими кутами з написом EUMUSIC»
	103.	ТОВ «Дитяче телебачення України»	121.	«NIKI kids»
			122.	«NIKI junior»
	104.	ТОВ «СТАР МЕДІА ТБ»	123.	«STAR cinema»
Hotbird- 13, 13° сх.д.	105.	ДП «Мультимедійна платформа іномовлення України»	124.	«UA»

Astra 5B, 31,5° сх.д.	-	ПАТ «НСТУ»	125.	«КРЫМ»
Türksat-3A, 42° сх.д.	-	ДП «Мультимедійна платформа іномовлення України»	-	«ДОМ»
Azerspace-1, 46° сх.д.	106.	ТОВ «ФЕШН ТВ-Україна»	126	FASHIONTV
	107.	ТОВ «ТЕЛЕКАНАЛ ІНРЕЙТИНГ ТІВІ»	127	«inRating»
	108.	ТОВ «ІСЛАНДІЯ»	128	«ІСЛАНДІЯ»
	109.	ТОВ «Юкрейніан Фешн Груп»	129	«UA FASHION TV»

Додаток № 7

Супутникове радіомовлення (2020)

Супутник	Суб'єкти інформаційної діяльності, які отримали ліцензію на супутникове мовлення		Програма (позивний)	
Amos 3/7, 4° зах. д.	1	ПАТ «НСТУ»	1	«УКРАЇНСЬКЕ РАДІО»
			2	«Українське радіо»
			3	«Радіо «Промінь»
			4	«Радіо «Культура»
			5	«fm тиса»
			6	«Голос Донбасу»
	2	ТОВ «Атлант-СВ»	7	«Радіо «Майдан»
Astra 4A, 5° сх. д.	3	Підприємство громадської організації «ГРОМАДСЬКЕ РАДІО» «ТРК «ГРОМАДСЬКЕ РАДІО»	8	«Громадське радіо»
	4	ТОВ «Еммануїл»	9	«Радіо «Еммануїл»

Додаток № 8

Доступ до програм і розміщення вітчизняних телерадіопрограм на іноземних супутниках

Назва супутникового ретранслятора	Країна походження	Кількість каналів
Amos 3/7	Ізраїль	44 ТБ + 7 РМ
Astra 4A	Швеція	83 ТБ+ 2 РМ

Astra 5B	Швеція	1
Eutelsat Ka-Sat 9	Франція	2
Eutelsat 9B	Франція	4
Hot Bird 13°	Франція	1
Azerspace-1	Азербайджанська Республіка	4
Türksat-3A	Турецька Республіка	1
Загалом		140 ТБ + 9 РМ
Відкритих каналів		88 ТБ + 9 РМ
Кодованих каналів		52 ТБ

Додаток № 9

Структура ліцензійного збору за 2019 – 2020 рр.

№ п/п	Спосіб розповсюдження телерадіопрограм чи передач	Показники за 2019 рік		Показники за 2020 рік	
		Кількість оформлених рахунків (рішень)	Сума надходжень (тис.грн.)	Кількість оформлених рахунків (рішень)	Сума надходжень (тис.грн.)
1	Ефірне мовлення	361	27 569,5	262	16 214,4
2	Проводове мовлення	15	45,4	8	16,9
3	Кабельне мовлення	82	1 612,2	61	1 289,6
4	Провайдер програмної послуги	205	15 157,0	158	54 277,3
5	Супутникове мовлення	129	7 046,0	133	4 769,6
6	Цифрове мовлення	132	9 122,7	92	2 867,4
7	Видача дублікатів ліцензій за всіма видами розповсюдження телерадіопрограм	5	9,8	1	2,1

8	Штрафи щодо неподання (несвоечасного подання) інформації про прозорість власності (2016-2019 рр.)	70	58,1	2	60,0
9	Штрафи за порушення законодавства про телебачення і радіомовлення	16	87,0	8	541,0
	Всього за рік	1 015	60 707,7	725	80 038,3